

ደግሞ ሕይወት

ምንድናት?

ምትኩ አዲሱ

የአንዱ ዋጋ፡- አስር ዶላር።

ያለ ደራሲው ፈቃድ በከፊል ሆነ በሙሉ ማባዛትና ማሠራጨት በሕግ የተከለከለ ነው።

Copyright © 2008, 2009 by Mitiku Adisu

Chapter Eleven, Amharic Translation Copyright © 2008 by Mitiku Adisu; Justin Martyr's First Apology in Early Christian Fathers, Christian Classics Ethereal Library, edited by Cyril Richardson. Pp. 282-288, sections 61, 65, 66, 67. All rights reserved.

E-mail: adisum1@yahoo.com

All rights reserved. No part of this work may be reproduced in any form or by any means without permission in writing from the author.

First printing April 2008

Second printing June 2008

Third printing August 2008

Fourth printing June 2009

Fifth printing October 2010

PRINTED IN THE UNITED STATES OF AMERICA

PHOTO CREDITS: P.49: exploringafrica.matrix.msu.edu;

P.51 by Wosene Kosrof,

<http://africa.si.edu/exhibits/inscribing/images/wosenePaintingLG.j>; p.65: www.expedition360.com; p. 89:

www.basis.wisc.edu; p.105: www.laspilitas.com

ደግሞ ሕይወት ምንድናት? /dagmo hewat mendenat? What life is this?/Ethiopian/Amharic/Essays/Christian

Cover Design: Gary Gore [2008]; Mitiku Adisu [2009/2010]

Special thanks to special friends Rob and Donna Barber.

ሁሉ በእርሱ ሆነ፤ ከሆነውም አንዳች ስንኳ ያለ እርሱ አልሆነም። በእርሱ ሕይወት ነበረች፤ ሕይወትም የሰው ብርሃን ነበረች። ብርሃንም በጨለማ ይበራል፤ ጨለማም አላሸነፈውም።

የዮሐንስ ወንጌል 1፡ 3-5

አባትህንና እናትህን አክብር ይላል፡-

**መታሰቢያነቱ ለወላጆቹ ለአቶ አዲሱ ወልደ ሰማያትና
ለእናቴ ለወይዘሮ አየለች ባያይብኝ ይሁን፤**

ሁሉ ለእግዚአብሔር ክብር ይሁን ይላል፡-

ለእግዚአብሔር ክብር ይሁን።

ማውጫ

መቅድም 13

፩

ሞት ፍጻሜ ነው ወይስ ጅማራ? 25

፪

ሞት ጅማራ ነው ወይስ ፍጻሜ? 35

፫

ቃልህ እንዳይባክን 49

፬

የወንጌል ስርጭትና እስካሁን የተጓዘነው ጉዞ 65

፭

የወንጌል ስርጭትና እስካሁን የተጓዘነው ጉዞ 89

፮

ሕይወት ቢራቢሮ? 105

፯

**የጥበብና የሰላም መጀመሪያ ዛሬም እግዚአብሔርን
መፍራት ነው 125**

፰

ሳንተዋወቅ እንቻቻል ማለት ትርፉ ድካም ነው 135

፱

በዘመናት አንድ ጊዜ (ግጥም) 141

፲

በንዲህ የተገኘ ወዳጅነት እንዴት ውብ ነው? 145

፲፩

የጥንት ክርስቲያኖች አምልኮ ምን ይመስል ነበር? 149

፲፪

በክርስትና ስም 167

መቅደም

ደግሞ ሕይወት ምንድናት?

ዘመኑ ድንበር የማያገደው እንቅስቃሴና አለመረጋጋት የሚታይበት ዘመን ነው። እንቅስቃሴው አራት ገጽታዎች አሉት፡- አንደኛው፣ ከተለመደው ውጭ በቀለጠፈ አኳኋን ሃብትና ገንዘብን ማንቀሳቀስ መቻሉ፤ ሁለተኛ፣ በፈቃዱና ያለ ፈቃዱ በአገሩና ከአገሩ ውጭ የሚሰደደው ሕዝብ መብዛቱ፤ በተሰደደበትም መዋለዱ፤ ባዕድ ባሕል መቅሰሙና ተመልሶ ለገዛ ባሕሉና ልጆቹ ባዕድ መሆኑ፤ ሦስተኛ፣ መንግሥት የማይቆጣጠራቸውን አስተሳሰቦች በረቀቀ መንገድ መቀበል መቻሉ፤ አራተኛ፣ የቴክኖሎጂ ዕደ ጥበብ ለበጎም ይሁን ለክፉ በሰዎች መካከል አዲስ ግንኙነቶችን መፍጠር መቻሉ ናቸው።

እነዚህም ክስተቶች በአንድ ፊት አለመሰጠትንና አለመረጋጋትን አባብሰዋል። የአገራችን ወጣት የሚመኘውን ዓይነት ኑሮ ለመኖር አለመቻሉ ማኅበራዊ እንቅስቃሴዎችን አፋጥኗል። ወደ ምዕራቡ ዓለም መሰደድ የተሻለ እንደሆነ ተደርጎ መታየት ጀምሯል። በአንጻሩ በአንድ ሥፍራ ሥር መስደድ ኪሳራነቱ ጎልቷል። ይህ ሁኔታ በተለይ በቤተክርስቲያን አሠራር

ላይ በጎና በጎ ያልሆነ ለውጥ እያመጣ ነው።

በመጀመሪያ፤ የገዛ ራስን ሥርዓትና ፈቃድ እንጂ በተመሠረተው ሥርዓት ለመተዳደር ያለመፍቀድ አዝማሚያ በምዕመን ላይ እየታየ ነው።

“ሁሉም ጋ የሚሰበከው ያው የእግዚአብሔር ቃል ነው፤ ሁሉም ጋ ሄጄ አመልካለሁ” የሚል አባባል ተደጋግሞ ይሰማል፤

ወይም

“ሁሉም የእግዚአብሔር ቤት ነው፤ ስም እየለዩ መለያየት ምን ያስፈልጋል?” ይላል።

አባባሉ እውነትነት ባያጣውም በአንድ አጥቢያ ቤተክርስቲያን ተተክሎ ስለ ማደግ ሐዲስ ኪዳን የሚያስተምረውን መሠረታዊ ትምህርት እንደሚጻረር አልተገነዘበም። እዚህ ካልተስማማው ትቶ የራሱን መንገድ መቀየስ እየተለመደ መጥቷል።

አለመስጠት ወደ አለመረጋጋትና ወደ አለመታመን ያመራል። ይህም በወንጌል ትምህርትና አተረጓጎም ላይ ብዙ ችግር እያስከተለ ነው። ምዕመን ራሱን የመመገብ ኃላፊነቱን ችላ ብሎ ሌሎች እንዲመግቡት ይሻል፤ ከዚህ የተነሣ ዕድገቱ ተገትቷል። ማንም በአዲስ ትምህርት የሚያባብለው ሆኗል።

በአሜሪካን አገር ለምሳሌ ሰማንያ በመቶ የሚሆነው

ሕዝብ ወንጌል አማኝ እንደሆነ አድርጎ ራሱን ይቆጥራል። ሆኖም ከዚህ ውስጥ ከመቶ አርባ አራቱ ቢያንስ አንድ ጊዜ የሃይማኖት ዘርፉን የቀየረ ነው።

በዚህ ዘመን በምዕራቡ ክፍለ ዓለም በአንድ ትዳር፣ በአንድ ሥራ፣ በአንድ ሥፍራ አለመርጋት ልኩ እየሆነ መጥቷል። ይህ ዘመን በአገራችን አማንያን አመለካከት ላይ ምን ጠባሳ ይጥል ይሆን?

ሰው ሆኖ ስለ ሕይወት ማሰብ አይቀርም። ከላይ የዘረዘርናቸው ነጥቦች ከብዙ አቅጣጫ ማኅበራዊ ግንኙነቶቻችንና ስለ ፍጻሜአችን ያለንን አመለካከት እንድንገመግም ያስገድዱናል። መተዳደሪያዬ ምን ይሆን? መጠሪያዬስ? መቀበርያዬን እንዴት ያደርገው ይሆን? ደግሞ ሕይወት ምንድናት? ይቺው ናት ወይስ ሌላም አለ? እንድንል ይጋብዙናል።

ሕይወት ቀልድ የሚመስለው አለ። በልቶ እስካደረ፣ የሥጋውን ፍላጎት እስካረካ ድረስ የማያሳስበው አለ። ግራ የገባው አለ። ራሱን ለማረሳሳት የሚተጋ አለ። ለማሰብ ፋታ የሌለው አለ። የሚያመካኝ አለ። እራሱን ተበዳይ፣ እግዚአብሔርንና “እድሉን” ወይም ማኅበረ ሰቡን በዳይ አድሮጎ የሚቆጥር አለ።

መቼም ከወጣትነት ዘመን ይልቅ እድሜ እየገፋ ሲሄድ ሕይወትን እንደገና መቃኘት አይቀርም። እያንዳንዱ ያሳለፈውን ዘመን በትዝታ መረብ ቢጠምድ ምን ያገኝ ይሆን?

በዚህ ዘመን ስለ ሞት ማሰብ የሁሉም ሰው ዕጣ ሆኗል። ሞት እንደ ቀድሞው ለአዛውንቱ ብቻ፤ ለደሃው ብቻ የተከለለ መሆኑ ቀርቶ ወጣቱንም ባለ ጠጋውንም የሚያሳስብ ጉዳይ ሆኗል።

ግራ ቀኙ በጦርነትና በቀሳፊ በሽታ ተካልሏል። ከዚያ የተረፈውን ረሐብና እርዛት ይጫወትበታል። ምድራዊ ኑሮ ቀላል አይደለም። ይልቁን ደግሞ ስለ ሞትና ስለ ፍጻሜ ማሰብ መውጫውን ካላወቁ ሕይወትን ያወሳስበዋል። ስለ ሞት አለማሰብም እረፍት ይምሰል እንጂ አያሳርፍም።

መቶ ሃያ ዓመት እንደማይኖር የተገነዘበ ሰው የማይሞት ከሚመስለው ሰው ይልቅ ለሕይወት የሰላ ትኩረት ይኖረዋል። ሌላው ቢቀር፤ አቅሙን መመጠን ይማራል፤ ጊዜ የተውሶ እንጂ ንብረትነቱ የርሱ እንዳልሆነ ይረዳል።

ለአንዳንዶች ከምድራዊ ኑሮ ውጭ ሕይወት አይታሰባቸውም፤ ኑሮአቸውም ይህንኑ ያንጸባርቃል። ለሌሎች ምድራዊው ለሰማያዊው ከመዘጋጃነት አያልፍም፤ እነዚህም ስብዕናን ስለሚክዱ ማኅበራዊ ግዴታቸውን እንደሚገባ የማይወጡ ይሆናሉ።

እንደ እውነቱ ከሆነ ሞት የሕይወትን ትርጉም ለመመርመር ጥሩ መነሻ ምክንያት ይሰጠናል። ሰው መቃብር አፋፍ ላይ ይወለዳል፤ እዚያው ያድጋል፤ ይዳራል፤ ይወልዳል፤ እዚያው ይታመማል፤ ያገግማል፤

ያረጃል፤ ይሞትና ሲገላበጥ ወደ ጉድጓዱ ይወርዳል።
ይመስለዋል እንጂ ከሞት አፋፍ ርቆ አይርቅም ማለት
ነው።

እንግዲህ ሕይወት ማለት “ኑሮ ኑሮ ከመሬት” ነው?
ተጣጥሮ አሜሪካ መድረስ ነው? ዘወትር የማይደረስበት፤
ሲቀርቡት እንደሚያፈገፍግ እርካታ ነው? አጥብቆ
አለማሰብ ይበጅ ይሆን?

ቀጥሎ የተመለከቱት ጽሑፎች “በዘመናት አንድ ጊዜ”
ከሚለው ግጥምና “የጥንት ክርስቲያኖች አምልኮ ምን
ይመስል ነበር?” ከሚለው በስተቀረ ሁሉም በ
Ethiopianchurch.Org ላይ ተለጥፈው በጥቂቶች
ተነብበዋል። አሁን ደግሞ በተያያዘ መልክ ለብዙዎች
ለማዳረስ በማሰብ ታርሞ ቀርቧል።

ስለ ድርሰቶቹ አቀራረብ ጥቂት ማብራራት ያስፈልጋል።
በመጀመሪያ፤ እንደ ሌሎች መጻሕፍት አንድ አሳብ
ተመርኩዞ አንድ ወጥ ታሪክ አይተርክም። ይልቁን
አንድን መሠረታዊ አሳብ ከተለያየ አቅጣጫ ለመቃኘት
ይሞክራል። ረጅምና አንድ ወጥ ምንባብ ለማንበብ
ጊዜና ልምዱ ለሌላቸው ይህ አማራጭ ይሆናል።

ከተለመዱት አጻጻፎች የሚለይበት ሌላው መንገድ ደግሞ
አጻጻፉ እንደ ሽመና ሥራ መሆኑ ነው፤ ከታው
እስከሚጠናቀቅ ሙሉ ገጽታውን ማየት አይቻልምና።
ድርና ማጉ ቀለማትና ጥበብ እየታከለበት ጠበቅና ረቀቅ
ተደርጎ የሚሠራ በመሆኑ የአንባቢውን ትእግስት

ይጠይቃል ማለት ነው።

የምንባቦቹ ርዕሶች የተለያዩ ቢመስሉም የሚጋሩት ዋነኛ አሳብ አለ። ይኸውም እንዲህ የሚል ነው፡- ሕይወት ምሥጢር ነው፤ ስለ ሕይወት ክርስቲያናዊ አመለካከት አለ፤ ያም በክርስቶስ በኩል ተገልጧል፤ በርሱ ያመኑት በግልና በማሳበር ለዓለም እንዲያስታውቁ ተጠርተዋል፤ ይህም በሰዎች አስተሳሰብና አኗኗር ውስጥ ሥፍራ ሊሰጠው የተገባ ነው።

ጽሑፎቹ “ሞት ፍጻሜ ነው ወይስ ጅማራ?” የሚለውን አሳብ በመቃኘት ይጀምራሉ። ሞት ወደ ሕይወት ለመሸጋገሪያ መንገዱ እንደ ሆነ ያስረዳሉ።

የስንዴ ቅንጣት በምድር ወድቃ ካልሞተች፤ ብቻዋን ትቀራለች፤ ብትሞት ግን ብዙ ፍሬ ታፈራለች... አንተ ሞኝ፤ አንተ የምትዘራው ካልሞተ ሕያው አይሆንም፤ የምትዘራውም ስንዴ ቢሆን ከሌላም ዓይነት የአንዱ ቢሆን ቅንጣት ብቻ ነው እንጂ የምትዘራው የሚሆነውን አካል አይደለም፤ እግዚአብሔር ግን እንደ ወደደ አካልን ይሰጠዋል። [ዮሐንስ 12፡ 24። 1ቆሮንቶስ 15፡ 35-38]

በተረፈ ጽሑፎቹ፤ ከሞት ማምለጫ እንዳለ ይጠቁማሉ።

ሰውን የገዛ ቃሉ ይገልጻል፤ ከሌላው ጋር ያለውን ግኑኝነት ይወስነዋል። አሳብን መግለጽ ደግሞ ብቻውን

በቂ አይደለም። የተገለጸው አሳብ የሚያግባባና ትርጉም የሚሰጥ መሆን ይኖርበታልና። ሕይወትንና ጥልቅ ግንዛቤዋን በውበት በታነፁ ቃላት ማነጋገር የአምላክን ጸጋ መጎናጸፍ ነው። እግዚአብሔርን በውበቱ መታዘብ እርሱን ወደ መውደድና ከማይመረመር ታላቅነቱና ክብሩ የተነሣ እርሱን ወደ መፍራት ይመራል። እርሱን መፍራት በማኅበራዊ ግንኙነቶች ውስጥ ዘላቂና ጠቃሚ ውጤት ያስገኛል።

ለመሆኑ አንድ ሰው በቀን ስንት ቃላት ይናገራል? አንድ ጥናት እንደሚያስረዳን ከሆነ ፈረንጅ ወንዶች በቀን ስድስት ሺህ ያህል ቃላት፣ ሴቶቹ ደግሞ ወደ ዘጠኝ ሺህ የሚደርስ ቃላት ይናገራሉ። ስልክ እሰው እጅ ከገባ ወዲህ ግን የቃላቱ ብዛት እጅጉን ሳይጨምር አይቀርም።

እኛ የተከበርን ሐበጾች ብዙ ግልጽነት ስለሚጎድለንና በ “ውስጠ ዘ” ስለምናወራ ምናልባት ያነሰ ቃል ይወጣን ይሆናል። ለማንኛውም “ቃልህ እንዳይባክን” የሚለው ይህንን አሳብ በመመርኮዝ የተጻፈ ነው።

“ሕይወት ቢራቢሮ?” ባለ ቅኔ ጸጋዬ ገብረመድኅን በዚሁ ርዕስ ከጻፋቸው ግጥሞች መካከል አንደኛው ሲሆን የግጥሙን “መንፈሳዊነት” እና ውበት ይጠቁማል። እውነትን በአንድ ክልል መወሰን አይገባም፣ አይቻልም፤ ይልቅ ከሌሎችም መማር የያዝነውን እውነት ለማዳረስ ይረዳል። ሰው ራሱን የሕይወት መነሻና መደምደሚያ ሲያደርግ በራሱና በማኅበረ ሰቡ ላይ አደጋን ይጠራል። ሰው ከራሱ

ውጭና ከርሱ የበረታ እንዳለ ሲገነዘብ ከልቅነትና ከጥፋት ይድናል። “የጥበብና የሰላም መጀመሪያ ዛሬም እግዚአብሔርን መፍራት ነው።”

“ሳንተዋወቅ እንቻቻል ማለት ትርፉ ድካም ነው።” መተዋወቅ ሲባል ደግሞ ላይ ላዩን አይደለም። ላይ ላዩን ከሆነ ስለ ሌላው አይገደንም ማለት ነው ወይም ሌሎችን የምናቀርበው ከጥቅም አኳያ ብቻ ነው ማለት ነው። ይህ አካሄድ ምንጊዜም ስለ ሌሎች ሆነ ስለ ራሳችን የተሳሳተ አስተያየት እንድንሰጥ ያደርገናል። እውነተኛ ትውውቅ ሌሎች ራሳቸውን እንዲገልጹ ሁኔታን ያመቻቻል፤ የአሳብ ልዩነት እንኳ ቢኖር ወደ መቻቻል ያደርሳል።

ሕይወት እንደ ጥላ ነው፤ አንዴ ወደ ኋላ፤ አንዴ ወደ ፊት ነው። አንዳንዴም ጥላው እስከነ አንካቴው የሚሰወርበት ሰዓት አለ። ሁሉ ይለዋወጣል ለማለት ነው። የማይለወጡ እውነቶችህ የሉም? እነዚህስ በሰው ልጅ ታሪክ ውስጥ በምን አኳኋን ተገልጸዋል?

የጸኑ የማይለወጡ ነገሮች ሳይኖሩ ሕይወትን መጋፈጥ ያዳግታል። የሚደጋገሙ ታሪኮች አሉ፤ የማይደገሙ አሉ። ከታላቅ ዝምታ ወይም ንውጥውጥ በኋላ “በዘመናት አንዴ ብቻ” የሚከሰቱ አቅጣጫን የሚያስለውጡ ሁኔታዎች አሉ። በአሥራ ስድስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን በማርቲን ሉተር የተቀሰቀሰውን የቤተክርስቲያን ተሃድሶ መጥቀስ ይቻላል። በ 1917 ዓ.ም. (እንደ አውሮጳ አቆጣጠር) የሩሲያን አብዮት መጥቀስ ይቻላል። በ 1989 የሶቭየት ኅብረትና ዓለም

አቀፋዊ ኮሚቴዝምን ሥርዓት መፈራረስ መጥቀስ ይቻላል። ከሁሉ ከሁሉ ግን በሰው ታሪክ ቀድሞ ያልታየ ደግሞ የማይደገም የክርስቶስ ሰው ሆኖ ወደ ምድር መምጣት ነው። በመምጣቱም የማይለወጥና የማይሻር እውነትን አብስሯል።

ወንጌል ሰላምና ደህንነትን ያበስራል። ሰላሙና ደህንነቱ ግን እንዲሁ የተገኘ ሳይሆን በቀራንዮ መስቀል ላይ ዋጋ ተከፍሎበት ነው። የክርስቶስ ፈለግ መከራ አለበት።

ልትቀበለው ያለህን መከራ አትፍራ። እነሆ፥ እንድትፈተኑ ዲያብሎስ ከእናንተ አንዳንዶቻችሁን በወሳኔ ሊያገባችሁ አለው፥ አሥር ቀንም መከራን ትቀበላላችሁ። [ራእይ 2፡ 10]

የክርስቶስ ደቀ መዝሙር መሆን ዋጋ ያስከፍላል። ከመስቀሉ የራቀ ሕይወትና አስተሳሰብ በጣሙን የሳተ ነው። ምድራዊ ብልጽግናን አጥብቆ የሚሻ ልብ የወንጌልን ኃይል ያቃልላል። “በንዲህ የተገኘ ወዳጅነት እንዴት ውብ ነው?” የሚለው ይህን መሰል እውነት ይተረጉመዋል።

አንባቢውን ማሳሰብ፤ ማነጋገርና ወደ ውሳኔ ማድረስ፤ ማፍረስ ሳይሆን ማነጽ የጽሑፎቹ ተቀዳሚ ዓላማ ነው። ሐዋርያው ጴጥሮስ እንዲህ ብሏል፦

“ስለዚህ እነዚህን ነገሮች ምንም ብታውቁ በእናንተም ባለ እውነት ምንም ብትጸኑ፤ ስለ እነዚህ ዘወትር እንዳሳስባችሁ ቸል አልልም ...

በማሳሰቤ ላነቃችሁ የሚገባኝ ይመስለኛል ...
እነዚህን ነገሮች እንድታስቡ በየጊዜው ትችሉ
ዘንድ እትጋለሁ።” [2ኛ ጴጥ.2: 12-15]

ከለመደው አስተሳሰብ ውጭ እውነት እንዳለ መገንዘብና
መቀበል የማይፈቅድ ልብ ከነዚህ ጽሑፎች ብዙ
አይጠቀምም። ለአስተሳሰቡ ድጋፍና ማጽኛ ብቻ የሚሻ
ግለሰብ ከዚህ ወዲያ ማንበብ አይኖርበትም።

ስለ ሕይወት አጽንቶ ማሰብ ወደ ምሥጢራቱ መፍቻ
መቃረብ ነው፤

“በእርሱ ሕይወት ነበረች፤ ሕይወትም የሰው
ብርሃን ነበረች። ብርሃንም በጨለማ ይበራል፤
ጨለማም አላሸነፈውም... ለሰው የሚያበራው
እውነተኛው ብርሃን ወደ ዓለም ይመጣ ነበር።
በዓለም ነበረ፤ ዓለሙም በእርሱ ሆነ፤ ዓለሙም
አላወቀውም... መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን
ያየው አንድ ስንኳ የለም፤ በአባቱ እቅፍ ያለ
አንድ ልጁ እርሱ ተረከው።” [ዮሐንስ ወንጌል 1:
4-5፤ 9-10፤ 18]

በመጨረሻም፤ “የጥንት ክርስቲያኖች አምልኮ ምን
ይመስል ነበር?” እና “በክርስትና ስም” የሚሉት
ጽሑፎች ሠፍረዋል። ሞት የሕይወትን አጭርነት አስረጅ
ቢሆንም፤ ሰው ለዘላለማዊነት ተፈጥሮአል፤ ይህንንም
እውነት በመሻቱና በቅርሶቹ ውስጥ ለቀጣዩ ትውልድ
ያስተላልፈዋል።

ያም ትውልድ “ለቅዱሳን አንድ ጊዜ ፈጽሞ የተሰጠውንና ሲወርድ ሲዋረድ የመጣውን” እውነት ማጽናትና መመከት ይኖርበታል። መመከት ስንል የወንጌል እውነት የሚመስሉ ነገር ግን የተጣመሙ ትምህርቶችን መቃወም፤ ልኩን ማስተማር ማለታችን ነው። ይህን ችላ ማለት ትርፉ ኪሣራ ነው፤ ኪሣራውም ለሁላችን ነው።

በመቀባበልና ታሪክን በማስታወስ ውስጥ ሞት ፍጻሜ እንዳይደለ መገንዘብ ይቻላል ማለት ነው። ባጭሩ፤ ስለ ሰው አልፎም ስለ ማኅበረሰብ ያለውን አመለካከት ከክርስቶስ ወንጌል አንጻር ለማገናዘብ ጥረት ተደርጓል። እውን ሰው ያለ እግዚአብሔር በራሱ ብቁ ነው? ሰውስ በራሱ በጎ ነው? ወንጌል በሰው ሕይወትና በርስ በርስ ግንኙነቶች ምን አስተዋጽዖ ሊኖረው ይገባል ወይም ይችላል?

ወንጌል ለሰው ሁሉ የተሰጠ የሕይወት ትርጉም መገኛ ቢሆንም ከአቀራረብ የተነሣ ትርጉሙን ሊስት ይችላል። ይህን መሰል ጉዳይ በተመለከተ የወንጌልን ሥርጭትና የአርባ ዓመት ሂደት ከዘመኑ ግሥጋሜና ግኝቶች አንጻር ለመገምገም ተሞክሯል።

ሞት ፍጻሜ ነው ወይስ ጅማራ?

ክፍል አንድ

ሞት ፍጻሜ ነው ጅማራ? የሚለው የቆየና የሰውን ልጅ ያነጋገረ ጥያቄ ነው። ሞት ፍጻሜ ነው የሚሉ አሉ። ጅማራ ነው የሚሉም አሉ። የማናቸው ነው ልኩ? ለዚህ ጥያቄ የምንሰጠው መልስ የሕይወታችንን ዓይነትና አቅጣጫ በከፊልም ቢሆን ይገልጻል፤ ይወስናል። አንደኛው “እንብላ፤ እንጠጣ፤ ነገ እንሞታለን” የሚል አስተሳሰብ ይኖረዋል።

ሌላኛው “እንብላ፤ እንጠጣ፤ ነገ እንሞታለን፤ ... ግን እንጠየቅበታለን” ይላል። ከሁለቱም ወገን ያልሆነው ደግሞ “ከሞትኩ በኋላ ለሚሆነው እኔ ምን አሳስበኝ? ... ሲደርስ አስብበታለሁ” እያለ በቀጠሮ ያቆየዋል።

እያንዳንዱ ትውልድ በበራለት መጠን የሞትን ምሥጢር ለመረዳት ያላቋረጠ ጥረት አድርጓል። የጥንት ግብጻውያን ለምሳሌ፤ ሞትን ረጅም ጉዞ ከመሄድ ጋር ያመሳስሉት ነበር። ስለዚህም ለሟች ስንቅ ይሰንቁለታል፤ ሰውነቱ እንዳይፈርስ በልዩ ቅመም ይገንዙና ጓዝ ንብረቱን አስይዘው ይሸኙታል። በዚህ አድራጎታቸውም ዘላለማዊነትን እንደሚቀዳጁ ያስባሉ። ሟች በሌላ ተመስሎ ይመለሳል የሚል እምነትም

ነበራቸው።

ግሪኮች ደግሞ ሰው የማይሞት ነፍስ አለው ይሉ ነበር። አይሁድ፡- ዘር በመተካቱ፤ በመልካም ስሙና ግብሩ ሰው ለዘላለም የሚተርፍ መታሰቢያን ያገኛል ይላሉ። በአንጻሩ፡- ክርስቲያኖች ሰው ከሞተ በኋላ ሞትና ዘመን የማይገዛውን አካልና ሕይወት በትንሣኤ ይቀዳጃል፤ በምድር ላይ ስላሳለፈው ሕይወቱም በፈጠረው አምላክ ፊት መልስ ይሰጥበታል ብለው ያምናሉ።

ለሰዎችም አንድ ጊዜ መሞት፤ ከእርሱ በኋላም ፍርድ (ተመድበባቸዋል) ... መልካም ቢሆን ክፉ እንዳደረገ እያንዳንዱ በሥጋው የተሠራውን በብድራት ይቀበል ዘንድ ሁላችን በክርስቶስ ፍርድ ወንበር ፊት ልንገለጥ ይገባናልና ... እንግዲያስ፤ እያንዳንዳችን ስለ ራሳችን ለእግዚአብሔር መልስ እንሰጣለን፤” [ዕብ. 9፡27-28፤ 2ኛቆሮ 5፡10፤ ሮሜ 14፡12]

ወደድንም ጠላን የሞት ጥያቄ ሰው ሁሉ በግልና በጋራ መልስ ሊሰጥበት የሚያስፈልገው ጥያቄ ነው። እንግዲያስ፤ ምን መልስ ይዘሃል? እርግጠኛ መልስ ይዘሃል? ከሁሉ በፊት ጥያቄ ሊሆን የሚገባው ይኸ ነው።

ሞት

ስለ ሞት ያለን አመለካከት ኑሮአችንን ብቻ ሳይሆን ከሌሎችና ከአካባቢአችን ጋር ያለን ግንኙነት ይወስነዋል ብለናል። ስለ ሞት ያለን መረዳት በክሕደትና

በቀልድ ላይ የተመሠረተ ከሆነ ለራሳችን ሕይወት ሆነ ለሌሎች ያለን አክብሮት እንደዚሁ ያነሰ ይሆናል። ከራሱ አልፎ ለሌላው መልካም ቅርስ መተው ወንጀል የሚመስለው ሰው አለ። “እኔ ከሞትኩ ሠርዶ አይብቀል” የሚለው አባባል እንዲያው በአህያ ይላከካል እንጂ ለአንዳንዱስ የሕይወቱ መመሪያ ነው! ለእንዲህ ዓይነቱ ሰው ሞት አፋፍ ደርሶ መመለስ ካልሆነ በስተቀር ጥሩ መካሪ አይገኝለትም። ከልብ ድካም፣ ከከባድ አደጋ፣ ከወህኒ እሥራት የተረፉ ሰዎች ወይም የሞት ገመድ አንገታቸው ላይ የገባላቸው አኳኋናቸው ከቀድሞው በጣሙን የሚቀየረው ለዚህ ነው።

እያንዳንዱ ትንፋሽ የእግዜር ስጦታ እንጂ የሰው ችሎታ እንዳልሆነች ወደ መረዳት ይደርሳሉ። የወዳጅ ቀርቶ የመንገደኛው ሰላምታ፣ የወፋ ጫጫታ፣ የማታ ጀንበር፣ የጧት ጮራ፣ ቡና ተቆልቶ ሲወቀጥ፣ ቁራሽ እንጀራ በድቁስ ከባልንጀራ ጋራ፣ ልጆች መስክ ላይ ባዶ እግራቸውን ሲጫወቱና ሲሳሳቁ፣ ቁጭ ብሎ ማውራቱ፣ ሲያስገመግም ሰማዩ፣ ቀድሞ እንደ ቀላል ይታዩ የነበሩ ነገሮች አሁን ልዩ ጣዕምና ትርጉም ይሰጣሉ። “እንዴት አደርክ፣ እንዴት አመሸሽ” ያምራል፣ ይናፍቃል።

የአገራችን የተማረው ክፍል ግን ከሞትና ከረጅም ዘመን ሐዘንና ስደት ጋር እየኖረም፣ እርስ በርሱ ባለው ግኑኝነት ገና ጠቃሚ ትምህርት የቀሰመ አይመስልም። ለምን ይሆን?

የሞትን ኃይል መገንዘብ የሥልጣኔ በር ከፋች እንደሆነ

ይነገራል። የሞትን ኃይል ለማክሸፍና ለማዘግየት የሚደረገው ጥረት እንደዚሁ ለተለያዩ ሕክምና ግኝቶች ምክንያት ሆኗል። ይህ ግኝት እርጅናን ለማዘግየት የሚደረገውን ሙከራ ይጨምራል። ሰዎች የተወሰነላቸውን ዘመን በእርጅናና ኋላም በሞት ሳይቀሙ በፊት የተቻላቸውን ያህል ሊደሰቱበትና መታሰቢያ ሊያገኙ ይጥራሉ፤ ይፍጨረጨራሉ።

አንዳንዶች መታሰቢያ የሚያገኙት ሞትን በማራባት ነው። ባጭሩ ግን፣ ሞት ፍጻሜ ነው የሚሉ ሞት ጅማሬ ነው ከሚሉት የተለየ አመለካከት ይኖራቸዋል ማለት ነው።

የዕልቂት ዘመን ደግሞ የሚያሳድረው አስተሳሰብ አለ። የየካቲት ስድሳ ስድስት አብዮተኞች ሽብር “ዛሬ ውዬ መግባቴን እንጃልኝ” እስከ ማለት አድርሶ እንደ ነበር የምናስታውስ አንጠፋም።

በአገራችን የተዛመተው የኤይድስ በሽታም እንዲሁ ስለ ሞት አጽንተን እንድናስብ አድርጓል። ከ1980 እስከ 1984 የተደረገ አንድ ጥናት በ 5 እና 14 ዓመት ዕድሜ ክልል ውስጥ ካሉት ይልቅ ከ 25 እስከ 39 ባሉቱ ላይ ሞት እንደበረታ ያስረዳል። በነዚሁ ዓመታት ውስጥ በ 35 እና 39 ዕድሜ ክልል ባሉት ውስጥ የሚች ቁጥር በአምስት እጥፍ አድጓል። የዛሬ ሠላሳና አርባ ዓመት ሞት ለአዛውንትና ለጦረኞች ብቻ እንደሆነ ይታሰብ ነበር። ዛሬ ግን ወላጅ ወልዶ አሳድጎ አስታምሞ ቀባሪ ሆኗል።

ለዘላለም የሚኖር የሚመስለው የነበረ ወጣት ነገሩ ተገልብጦበታል። ያገኘውን ቶሎ ቶሎ ብሎ ተደስቶ ማለፍን አማራጭ የሌለው ቁርጠኛ አሳቡ አድርጎታል። የዚህ ትውልድ ወደ ውጭ ለመጉረፍ አንዱ ምክንያት ይኸ ይሆን? በቃሉና በያዘው የማይጸናውስ ለምን ይሆን?!

ሞት አይቀርም

“ሞት አይቀርም፤ ስም አይቀበርም”፤ “ዞሮ ዞሮ ከቤት፤ ኖሮ ኖሮ ከመሬት”፤ “ሁሉ ሟች ነው” ማለት የተለመደ አነጋገር ነው። ተናጋሪው ግን በአብዛኛው ራሱን በአባባሉ ውስጥ ጨምሮ አይመለከትም። ሟች ሁልጊዜ ወዲያ ማዶ ያለ ሌላኛው ሰው ነው። ለዚህም ነው በጦርነት መቶ ሺ ሰው አለቀ ሲባል ከወሬነት የማያልፈው፤ ክብደቱን መመዘን የሚያዳግተው። ተራ ሲደርስን ግን ለመታዘብ ፋታም አይሰጠንም።

“እኔም እኩ ሟች ነኝ” ብሎ ማሰብ ቢችል አለመተዛዘንና መናቆር በቀነሰ። የሕይወትን አጭርነት በመገንዘብ ውስጥ በጎ ማድረግ በጨመረ።

አልለመድ ያለ እንደ ሞት ምንም የለም። ሁሌ አዲስ ነው። ሰው ለሞት እንዳልተፈጠረ፤ ዘላለማዊ እንደ ሆነ ይኸ አንዱ ማስረጃ አይደለም ወይ? በሥራ ብዛት፤ በጨዋታ ብዛት፤ በመብላትና በመጠጣት ብዛት የሞትን አሳብ ለመርዛት ይጥራል፤ ግን ዕረፍት አያገኝም። ረጋ ማለት መልካም ነው።

ለጥቂቶች ሕይወት ካለመኖር ወደ አለመኖር የሚደረግ ጉዞ ነው። እነዚህ የሚያስቡት አሁን የሚገኙበት ሁኔታ የሚያስገኘውን ጥቅም ብቻ ይሆናል። ቅድም እንዳልነው እነዚህ ስለ ሞትና ከሞት በኋላ ስለሚመጣው መቸጋገር ሥራ መፍታት እንደሆነ ይገምታሉ። ለብዙዎች ግን ጉዞው ከሕይወት ወደ ሕይወት ነው። እርግጥ ዝርዝሩና አተረጓጎሙ ይለያያል።

- ለሒንዱ እምነት ተከታዮች ለምሳሌ፣ ሕይወት ከባሕር እንደ ወጣ ጠብታ ነው፤ ሞት ደግሞ ጠብታው ወደ ወጣበት ባሕር መመለሱ ነው።
- ለቡዲስት እምነት ተከታዮች ሕይወት የሚጠፋ ሻማ ብርሃን ነው፤ ከዚህ ሕይወት ወዲያ የሚቀር ነገር አይኖርም ይላሉ።
- በክርስቶስ ለሚያምኑ ሕይወት ከሕይወት የተገኘ ነው። ሰው ከዘላለማዊነት ለዘላለማዊነት የተሠራ ፍጡር ነው። ኢየሱስ አልዓዛር መቃብር አጠገብ ቆሞ ያነባው አልዓዛርን ስለሚወደው ብቻ ሳይሆን ሞት ያልተገባውን ሥልጣን ማግኘቱን በማሰብ ነው፤ ሰውን ከሕይወት አፈናቅሎ ማንገላታቱን በማሰብ ነው። ያንን የቀደመውን የጾጋ ክብር በሞቱና በትንሣኤው ኃይል ሊነጥቅ ቀንቶ ነው። [ዮሐንስ ወንጌል 11]

ሞት በመሠረቱ ከአምላክ ርቆ የመኖር ውጤት ወይም የኃጢአት ውጤት ነው። በክርስቶስ በኩል ዕርቅ ስለ ተደረገ፣ በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ የጠፋ ልጅ ወደ ወላጁ እንደሚመለስ ከእግዚአብሔር ጋር ታርቆ ለዘላለም

መኖር ይቻላል ይላሉ።

እያንዳንዱ ገብረተሰብ በጠቢባኑ፣ በባለ ቅኔዎቹ በኩልና እንደ ደረሰበት የባሕል ዕድገትና ለውጥ መጠን የሞትን አኳኋን ለመታዘብ ጥሯል። ግሪኮች ለምሳሌ፣ ሞት የእንቅልፍ ታናሽ ነው ይሉናል። እንግሊዛውያኑ ድራይደንና ኪትስ (በ17ኛውና በ19ኛው መቶ ክፍለ ዘመን ኖረው የሞቱ) ከግሪኮች ተቀብለው ሞትን “ተኝቶ አለመንቃት” ነው ብለውታል። ይህን እንኳ ያገራችንም ሰው አያጣውም።

ሩሲያዊው ቶልስቶይ ደግሞ “ሕይወት እንደ አረፋ የሚሟሟ ከሆነ ይህ ሁሉ ትግልና መንገላታት ታዲያ ምን ትርጉም ይኖረዋል?” ሲል ለሰው ሁሉ የሚተርፍ ጥያቄ ጠይቋል።

የኛው ባለ ቅኔ ጸጋዬ ገብረ መድኅን፣ “የት አባቱ! ሞትም ይሙት!” በተሰኘው ግጥሙ (1963)፡-

እባካችሁ ዘመዶቹ፣

ስሞት ሞትም አብሮኝ ይሙት

በሙሾ ግነን አትበሉት

በዳንኪራችሁ ውገሩት

ከአጥንቴ በታች ቅበሩት። ብሏል።

ሞት ዘመድ አይሆንም፤ ሞት መሸነፍ ያለበት ኃይል ነው ማለቱ ይሆን? ወይስ ፍጻሜ ስለሆነ ቋሚው አይድከም ማለቱ ነው?

ትንሣኤም አይቀርም

ጳውሎስ ሐዋርያው በግሪክና በአይሁድ ባሕል የሠለጠነ የሕግ ምሑር ነበረ። የሞትን ምሥጢር ለመፍታት የተደረገውን ያልተሳካ ጥረት ታዝቧል። ሞት የኃጢአት ውጤት መሆኑን ተረድቷል።

ሁለት ሕግ ማለትም የሞት ሕግና የሕይወት ሕግ በሰዎችና በዓለም ውስጥ እንደሚሠራም ተረድቷል።

“መልካም ነገር የማድረግ ፍላጎት ቢኖረኝም ያንን መልካም ነገር የማድረግ ችሎታ የለኝም ... የማልፈልገውን ክፉ ነገር አደርጋለሁ ... የኃጢአት ሕግ እስረኛ የሚያደርገኝ ሌላ ሕግ በሰውነቴ ክፍሎች ውስጥ መኖሩን አያለሁ ... ወደ ሞት ከሚወስደኝ ከዚህ ጎስቋላ ሰውነትስ ማን ያድነኛል” [ሮሜ 7: 7-25]?

በሌላ ሥፍራ ደግሞ እንዲህ የሚል ተጽፏል፡-

“ሥጋና ደም ያላቸው ሰዎች እንደ መሆናቸው መጠን፤ ኢየሱስም እንደ እነርሱ ሰው ሆነ፤ ይህን ያደረገውም በሞቱ አማካይነት በሞት ላይ ሥልጣን ያለውን ዲያብሎስን ለመሻር ነው። እንዲሁም ሞትን በመፍራት ምክንያት ዕድሜ ልካቸውን በባርነት ይገዙ የነበሩትን ለመዋጀት ነው ...” [ዕብ. 2: 14-15]።

የናዝሬቱ ኢየሱስ ከሙታን ተነሥቶ ከተገለጠለት በኋላ፤ ጳውሎስ የሞት ሥልጣን እንደ ተሻረ ማወጅ ጀመረ።

“ሞት የመጣው በአንዱ ሰው በአዳም (ባለ መታዘዙ) ምክንያት እንደሆነ፤ ከሞት መነሣትም የሚመጣው በአንዱ ሰው በክርስቶስ (መታዘዝ) ምክንያት ነው ... የሞቱ ሰዎች የሚነሡት እንዴት ነው? ከሞት ሲነሡ የሚኖራቸው አካልስ ምን ዓይነት ነው? ... አንተ ሞኝ! የምትዘራው እህል ካልሞተ ሕይወት አይኖረውም፤ አንተ ስትዘራም ስንዴ ወይም ሌላ እህል ብቻ ትዘራለህ እንጂ በኋላ የሚበቅለውን ተክል አይደለም። እግዚአብሔር ግን ለዘሩ እንደ ፈለገ አካልን ይሰጠዋል፤ ለእያንዳንዱም ዘር ልዩ ልዩ አካል ይሰጠዋል ... እነሆ አንድ ምሥጢር እነግራችኋለሁ... ይህ የሚበሰብሰው የማይበሰብሰውን ሲለብስ፤ በዚያን ጊዜ፡- ሞት ድል በመነሳት ተዋጦ ተብሎ የተጻፈው ቃል ይፈጸማል። ሞት ሆይ፤ መውጊያህ የት አለ? ሲኦል ሆይ፤ ድል መንሣትህ የት አለ? የሞት መውጊያ ኃጢአት ነው፤ የኃጢአትም ኃይል ሕግ ነው፤ ነገር ግን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ድል መንሣትን ለሚሰጠን ለእግዚአብሔር ምስጋና ይሁን [1ኛ ቆሮንቶስ 15፡ 21-22፤ 35-38፤ 51-57]።

ሐዋርያው ዮሐንስ ደግሞ በስተርጅና በተሰጠው የዓለም ፍጻሜ ራእይ እንዲህ ይላል፡-

“ሞትና ሲኦልም በእነርሱ ዘንድ ያሉትን ሙታን ሰጡ፤ ... ሞትና ሲኦልም በእሳት ባሕር ውስጥ ተጣሉ ... እግዚአብሔርም እርሱ ራሱ ከእነርሱ

ጋር ሆኖ አምላካቸው ይሆናል፤ እንባዎችንም ሁሉ
ከዓይኖቻቸው ያብሳል፤ ሞትም ከእንግዲህ ወዲህ
አይሆንም፤ ጎዘንም ቢሆን ወይም ጩኸት ወይም
ሥቃይ ከእንግዲህ ወዲህ አይሆንም፤ የቀደመው
ሥርዓት አልፎአልና” [ራእይ20፡13-14፤ 21፡
3-4]።

ድንቅ ነው! ድንቅ ነው! ለዘላለም አልፈታ ብሎ
ትውልድን ሲያንገላታ የቆየ ምሥጢር እነሆ በክርስቶስ
ተፈትቷል! አለማወቅ ወይም አለመታዘዝ ካልሆነ
በስተቀር ከንግዲህ መንገላታት አያሻም ማለት ነው።

“ትንሣኤና ሕይወት እኔ ነኝ” ይላል ኢየሱስ።
“የሚያምንብኝ ቢሞት እንኳ ሕያው ይሆናል፤ ሕያው
የሆነም የሚያምንብኝ ሁሉ ለዘላለም አይሞትም” ይላል
ከሙታን የተነሣው። (ዮሐንስ 11፡ 25-26)።
“አትፍራ፤ ፊተኛውና መጨረሻው ሕያውም እኔ ነኝ”
ይላል። ስለ ሞት ምንነት አስረግጦ መናገር የሚችል
የሞትን ጣር ቀምሶ ከሙታን የተነሣው ብቻ ነው!
ፈላስፎችን፣ ሃይማኖተኞችን፣ ተራውን ሰው ሳይቀር
በፍርሃት ምሥጢር አስሮ ያስገበረውን ድል ያደረገ ብቻ
ነው! ይህን ያደረገ ከኢየሱስ በስተቀረ ማንም
የለም። “የሞትን ኃይል ደምስሶ በወንጌል አማካይነት
ሞት የሌለበትን ዘላለማዊ ሕይወት ገለጠልን” ብሏልና።
(2ኛ ጢሞቴዎስ 1፡ 10)

ሞት ጅማራ ነው ወይስ ፍጻሜ?

ክፍል ሁለት

በክፍል አንድ የሚከተሉትን አሳቦች ተመልክተን ነበር።

1. ሰው ሚች እንደ ሆነ፤ የሞትን ምንነት ለመረዳት እንደሚጥር 2. ስለ ሞት ያለን መረዳት ግላዊና ማኅበራዊ አኗኗራችንን እንደሚወስነው 3. ለመኖር ያለው ጥማት ሰው ለሞት እንዳልተሠራ እንደሚያስረዳ 4. ከሞት በኋላ ሕይወት አለ/የለም የሚሉ ሁለት ዋነኛ አመለካከቶች እንዳሉ 5. ከሞት በኋላ ሕይወት ካለ፤ “ከሞት በኋላ ሕይወት የለም” ሲሉ የኖሩት ኪሣራቸው የከፋ እንደሚሆን 6. በክርስቶስ ከሙታን መነሣት የሞትና የሕይወት ፍርሃት ምላሽ እንዳገኘ፤ በክርስቶስ የሚያምኑ የጾና ተስፋና የተዋበ ፍጻሜ ከዚሁ ጀምሮ እንደሚቀዳጁ። መቃብር ለቋሚውና ለሚቹ ምድራዊ አድራሻው ነው። ይህንኑ አሳብ ቀጥሎ እንመለከታለን።

መካነ መቃብር

አልፎ አልፎ መካነ መቃብር መጎብኘት ስለ ሞትና ስለ ሕይወት ጉዳይ እንድናስብ ያስገድደናል። ጥጋብ ያታልለናል። የወዳጅ ብዛት፤ የሥራ ብዛት፤ የብልጽግና ብዛት ያዘናጋናል። ሥልጣን ያስታብየናል፤ ያስክረንና ሚች መሆናችንን እንኳ ሳይቀር ያስረሳናል። መጽሐፍ

ግን እንዲህ ይለናል፡-

“ወደ ግብዣ ቤት ከመሄድ ይልቅ ወደ ልቅሶ ቤት መሄድ ይሻላል፤ እርሱ የሰው ሁሉ ፍጻሜ ነውና፤ ሕያውም የሆነ በልቡ ያኖረዋልና። ... የጠቢባን ልብ በልቅሶ ቤት ነው፤ የሰነፎች ልብ ግን በደስታ ቤት ነው” [መክብብ 7፡ 2-4]

የምናውቃቸውን ተሸክመን ቀብረን እንመለስና፤ ሌሎች ደግሞ በተራችን ቀብረውን ይመለሳሉ። የሰው ሕይወት መቀባበር ብቻ ነው ማለት ነው? ለመኖር የሚወተውተውንና የሚጓጓውን ውስጣችንንስ መቅበር ከቶ እንዴት ይቻላል? ረሃብ መኖሩ ምግብ መኖሩን ያስረዳል። ለመኖር መጣጣር ደግሞ እዚህ እንዳልተወሰንን፤ ይልቅ ነገ እንዳለ፤ ዘላለማዊነት እንዳለ ይጠቁማል።

“እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ ነገር ጊዜ በመወሰን ሁሉን ነገር ውብ አድርጎ ሠርቶታል፤ ዘላለማዊነትንም በሰው ልቦና አሳድሮአል፤ ነገር ግን እግዚአብሔር የሚሠራውን ሁሉ እስከ መጨረሻ ያውቅ ዘንድ ለሰው የተሰጠው እውቀት ሙሉ አይደለም” [መክብብ 2፡ 11]

ቀብር ላይ የተለያዩ ሃይማኖታዊ ሥርዓቶች ይከናወናሉ። ጸሎት ይደረጋል፤ ፍትሃት ይደረጋል። ለአንዳንዶች ሙሉ ፍትሃት፤ ለሌሎች እንደ ነገሩ። ይህ አድልዎ ለቀሪው ቤተ ዘመድና ለራስ እንጂ ለተሻገሩት ምንም ለውጥ አያመጣም። አንዳንዶች ቅዱስ ዮሴፍ ይቀበራሉ፤

ሌሎች ዴፕረስ ወጸውሎስ። ለብዙዎች መሬት ጫር ጫር ተደርጎ።

አንዳንዶችም በገዛ አገራቸው መቀበሪያ ያጣሉ። ብዙዎች ጦር ሜዳ ላይ ሳይገነዙ፣ በባዕድ ምድር ተበትነዋል። በዕብነ በረድና በብረት አጥር የደመቀ መቃብር አለ። እንደ ዙፋን የደረጀ አለ። ለምልክት የራስጌ ብረት ብቻ የተደረገለት አለ። የራስጌ ምልክት እንኳ ያጣ አለ። የተመዘበረ አለ። የፈረሰ አለ። ሌላውን ለመቅበር የሚረማመዱበት አረም የበላው አለ። የሰው ዕዳሪ የከበበው አለ። ሌላ ተደርቦ የሚቀበርበት አለ።

በበለጸጉ አገሮች

በበለጸጉ አገሮች በዋነኛነት አስታምሞ የሚቀብር ቤተሰብ ሳይሆን ሆስፒታልና መግነዣ ቤቶች ናቸው። አዲሱ ትውልድ ከሞት ጋር ፊት ለፊት ሳይፋጠጥ ያድጋል ማለት ነው። ስለሆነም በነዚህ አገሮች ሞት ራሱን ሠውሮ እያታለለ ይገኛል። ሞት ባዳ እስከ መሆን ደርሷል።

የዜና አውታሮችም ሬዲዮ ማሳየት አይመርጡም። እርግጥ ይኸ አኳኋን ባንድ መልኩ ለሰው ያለውን አክብሮት አመልካች ነው ማለት ይቻላል። ሬዲዮ የሚያሳዩ ከሆነም በቅድሚያ ተመልካቹን ማስጠንቀቅ ይኖርባቸዋል። ለዚህም ነው በታዳጊ አገሮች እድሜ ልክ የሚታየውንና የሚሰማውን ጭፍጨፋና ፍጅት መረዳት ለበለጸጉቱ አስቸጋሪ የሚሆነው።

ደግሞ ለሚች በአደባባይ ከማልቀስ መቆጠብ ይመረጣል። እርጅና ደካማነትንና ሞትን አስታዋሽ ስለሆነ በለግላጋነትና በብርታት ላይ ትኩረት ይደረጋል። ከሞት ግን ወዴት መሸሽ ይቻላል? ሞትን ቢረሱ ሞት መቸ በዋዛ ይረሳል?

“ሰው ከንቱ” ብለህ ጻፍ

ሚቹን እጅግ የሚያገንን ዜና ዕረፍት አለ። ዜና ዕረፍቱ መሸነጋገያ፣ መካካቢያ፣ እግዚአብሔርን ማባበያና መደለያ የሚመስልበት ወቅት አለ። የአንዳንዱ ደግሞ ቀብሩም ጥድፍያ ስለሚሆን ከሰው ያነሰ ፍጥረት ያስመስለዋል።

ይህም ሆኖ በሞቱም እንኳ ሰው ሰው ነው። ልዩ ነው። ዝነኛ ቢሆን ባይሆን ታሪክ አለው፤ ክቡር ነው። አፈርን ያበጀ፣ እስትንፋሱን እፍ ያለበት ሕያው እግዚአብሔር ነውና። ሰውን ሰው ያሰኘው በአምላክ አምሳል መፈጠሩ ነው። ባጭሩ፣ ሰው ለተባለ ሁሉ ተመን አይገኝለትም። ሰው ተመኑ በፈጣሪው እጅ ሥራ ልክ ነውና። ይህ አስተሳሰብ እርስ በርስ ለመከባበሪያ ጎዳናው ነው።

ሞት ያፈረሰው በመታሰቢያው ጽናት ተመልሶ ቋሚውን ያጽናናል፣ ያሳስባል፣ ያነጋግራል። ይህን እያሰበ ሳይሆን አይቀርም ሰዓሊው ባለ ቅኔ ገብረክርስቶስ ደስታ መካነ መቃብር ሄዶ በድን ለማነጋገር የበቃው፡-

ማነህ የተኛኸው?

እንቅልፍ የደበተህ ሥጋህን ጥለኸው።

ምን ኖረሃል አንተ
 ንጉሥ ኖረሃል ወይ፣ ኖረሃል ወይ ጌታ?
 ወይ ቁርንጮ ለባሽ ለማኙ ከርታታ? ...
 ጉድ ነው! መልክህ የለም።
 ማነሽ ማነህ አንተ?
 ማናችሁ እናንተ? ...
 ያሻሃል ምስክር
 ሞተህ ስትቀበር
 ድንጋይ ላይ ተጽፎ የሚናገርልህ
 ምልክት የሚሰጥ አንተ ለመሆንህ፤
 ሐውልት የሚያቆይህ
 ዘመድ ያስፈልጋል ከሌላው ለይቶ
 መንገደኛ እንዲያውቅህ ቆሞ ተመልክቶ።

“አፅም”(1949)

የታሪክ ማኅደር

መካነ መቃብር ግለሰቡ የኖረበትን ዘመንና ሁኔታ
 የሚያስረዳ ራሱን የቻለ የታሪክ ማኅደር ነው። በጉለሌ
 መካነ መቃብር የኡጋንዳ፣ የኬንያ፣ የህንድ፣ የታንዛኒያ፣
 የሮዴዥያ (የዛሬዋ ዚምባብዌ)፣ የሱማሌ፣ የደቡብ
 አፍሪካ፣ የእንግሊዝ ወዘተ ወታደሮች አርፈዋል።
 ከአጠገቡ ደግሞ የኢጣልያ ወታደራዊ መካነ መቃብር
 ይገኛል። እነዚህን ምን አመጣቸው? ጠላቶቻችንና
 ባዕዳን ሆነው ሳለ እንዴት ያገር ልጅ ያላገኘውን
 መታሰቢያ ሊያገኙ ቻሉ? ይህን መጠየቅ ወደ ኋላ ሰባ
 አመት ይመልሰናል። የፋሺስት ኢጣሊያን ወረራ
 ያስታውሰናል። የአውሮጳን ቅኝ ግዛት ታሪክ ያስረዳናል።
 የራሳችንን በመናቃችን የታሪክ ክስ ይመሠርትብናል፤

የኅሊና ሙግት ያነሳብናል።

የኢትዮጵያ አብዮተኞች መካነ መቃብር ከሌላው ዜጋ ተከልሎ መሠራቱ የደርግን አገዛዝ ይገልጻል። እንግዲህ በቀብሩ ላይና ዙሪያ ከመስቀል ይልቅ የመስከቦች ማጭድና መደሻ፣ ከመላእክት ምስልና ከወንጌል ቃል ይልቅ የነ አያ ሌኒን ቃል ቢገኝበት ምን ይደንቃል?

የሟችን ፊት በፀሐይ መውጫ ትይዩ ማድረግ በአገራችን የተለመደ ነው። ይህም ለትንሣኤ ቀን ዝግጅት እንደሆነ ይታሰባል። መብረቅ ከምሥራቅ ወጥቶ እስከ ምዕራብ እንደሚታይ የሰው ልጅ መምጣት እንዲሁ ይሆናል ይላልና፤

መቃብር የማይገኝበት የምድር ጥግ የለም። የቆምንበት፣ የተቀመጥንበት፣ የምንጨፍርበት፣ የምናለቅስበትና የተጋደምንበት መሬት ሁሉ ከበታቹ መቃብር ነው። የቆምንበት ሁሉ ከለታት አንድ ቀን ጫር ጫር ተደርጎ ለእከሌ ወይም ለእከሊት ማረፊያ ሆኖ ነበር። መሬቱ በዕብነ በረድ ቢለበጥ፣ ጋራ የሚያህል ፎቅ ቢታነጽበት፣ እህል ቢዘራበት፣ ሐኪም ቤት ቢተከልበት ይህን እውነት መፋቅ አይቻልም።

ከሕንጻ ሁሉ ግን እንደ ቤተክርስቲያን አይገኝም። ጉብታ ላይ ቆማ ቤተክርስቲያን የትንሣኤ ጉልላቶቿን ወደ ሰማይ አጥቅሳ ሰውን ወደ አምላኩ ትጠቁማለች። በደወሏ ድምጽና በውዳሴዋ ዕርገት ፍጥረትን

ታውዳለች፤ የአጋንንትን ኃይል ትሰብራለች።

የኢትዮጵያ ልማትና ክብር በቅድሚያ በኢንዱስትሪዎቿ ብዛት ሳይሆን በቤተክርስቲያኗ ልዕልናና ጽናት ነው።

ሙታንን ማክበር

ከኛ በኋላ የሚመጡት እስኪረማመዱብን ድረስ ቀድመውን በሄዱት ላይ እንረማመድባቸዋለን። ለሞቱት ካልተጠነቀቅን ቋሚውም አይጠነቀቅልንም።

በዝዋይ-ሻላ-ላንጋኖ-ሻሽመኔ-አርሲ መንገድ ዳር ሐውልቶች ተከልኩለዋል። እነዚህም እንደ ጥሩ ወንጌላዊ አላፊ አግዳሚውን ያሳስባሉ፤ ይወቅሳሉ።

ሙታኑን የማያከብር ሕዝብ ለቋሚው ይራራል ማለት ዘበት ነው።

ባለ መኪናዎች መካነ መቃብር አጠገብ ሲደርሱ ዝግና ጸጥ እንዲሉና በሰዓት ከአስራ አምስት ኪሎ ሜትር በላይ እንዳያሸከረክሩ ሕግ ቢወጣስ? ከመንገዱ ዳርቻ ደግሞ፤ “ፍጻሜዬ እንዴት ይሆን?” ወይም “ምን ቅርስ ይሆን ትቼ የማልፈው?” የሚሉ ቅስቶች ቢተከሉስ?

የሐውልት ግንባታ

አንዳንዱ ሐውልት ተነባብሮ የተገነባ ነው። ይህ ልማድ ከጣልያን ጋር አገራችን እንደገባ ይነገራል። ከሦስተኛ ደርብ ላይ የሚች ፎቶ፤ ሁለተኛው ደርብ

ላይ የፔፕሊ ኮላ ምልክት፣ ወረድ ብሎ ደግሞ የተጋደመ በግ ስዕል የሚታይበት አለ። በሌላ ሥፍራ ደግሞ የክላሽን ጠመንጃና የወታደር ልብስ ምስል ይታያል።

እዚህኛው ሟች ጦሩን ወይም ምንሸሩን ይዞ ቆሟል። ሟች በጥይት ነው የተቀነጠሰው ለማሰኘት ይሆን? ጠብ አይበጅም ለማሰኘት ይሆን? ባዕዳን መጥፊያችንን አቀበሉን ለማሰኘት ይሆን? እኔን ያየ ተቀጣ ማለቱ ይሆን?

እንግዲህ እንዳንጠይቀው ዝምታ ውጦታል፤ ችላ እንዳንል ዝምታው አያሳርፈንም!

ከስድሳ ስድስቱ አብዮት ወዲህ በሲሚንቶና በደማቅ ቀለም ያሸበረቁ መካነ መቃብሮችን ማየት የተለመደ ሆኖ ነበር። ክርስቲያኑንና እስላሙን፣ አማራና ኦሮሞውን ጎን ለጎን ማድረግ ያልተለመደ አይደለም። ሟች ፈረስ ላይ ተቀምጦ ጦሩን ሰብቆ ይታያል። ወይም የበሬ፣ የአንበሳና የነብር ምስል ከግርጌ አምረው ይታያሉ።

የአብዮቱን ድል ካላንጸባረቀ ስለ ተባለ ይሆን ይኸ ሁሉ ኪነ ጥበብ መካነ መቃብር የወረደው? መካነ መቃብር እነሆ ምርኮአቸውን ይዘው ከወዲያ ወዲህ ይጣራሉ፣ ይነጋገራሉ፣ ያንሾካሹካሉ።

ከወዲያ ወዲህ ተጣርተው
ሙታን ባንድ ላይ ተቃጥረው
ያጫውታሉ የሞቱትን

**ቆመው የሚሄዱትን
አንደኛው፡-**

**“ሩጫዬን ጨርሻለሁ፤ ሃይማኖትን ጠብቄአለሁ፤
ወደ ፊት የጽድቅ አክሊል ተዘጋጅቶልኛል”
ይላል።**

**ቀበል አድርጎ፤ “ጌታ ኢየሱስ ሆይ፤ ነፍሴን
ተቀበል።”**

**ካጠገቡ፤ “አፈር ነህና ወደ አፈር ትመለሳለህ”
ይላል።**

**ይኸኛው፤ የተወለደበትና ያረፈበትን ዘመን
አንግቧል።**

አቶ፡ ቦሩ፡ በሪሶ፡ በ18-72-ዓ.ም

ተወለዱ፡ በ1985 ግንቦት

13-9-85-ዓ.ም

ከዚህ ዓለም

በሞት ተለይ

ቶዋል፡

**እኛ ሐበሾች እንደ ፈረንጆቹ በሞትና በሚች ላይ
መቀለድ አይሆንልንም። ምናችን ሞኝ? “ነግ በኔ!”
ነው። እዚህ አሜሪካ ግን ታሪኩ ሌላ ነው። ጆርጂያ
ግዛት ውስጥ ለምሳሌ፡-**

“አሞኛል ብያችሁ ነበር እኩ” ይላል።

ሌላ ሥፍራ ደግሞ፡- “በስሕተት ሰቅለውኝ”

ይላል።

“ይቅርታ፣ አልተነሳሁሎትም” ይላል ሌላኛው፤
እንደ ተጋደመ።

“ትንሣኤ እጠብቃለሁ” የዚህኛው ነው።

“ሚስቴ እዚህ አርፋለች፤ እኔም አርፌአለሁ”
ይላል፤ የተቸገረ ባል።

ሞትን መሸወድ ቢቻል

ሰው ከልደቱ እስከ ግብአተ መሬቱ ድረስ ሕይወቱ በሞት የታጠረ ነው። ከዚህ ወጥመድ ለማምለጥ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የተያዘው ዘይቤ የራስን መታሰቢያ ዘላለማዊ ለማድረግ የሚደረገው ጥረት ነው። ይህም በአብዛኛው በለጸጉ በሚባሉ አገሮችና በአጠቃላይ የዚህ ምድር ሐብት በተወዳጃቸው ሰዎች አካባቢ የሚታይ ሽር ጉድ ነው። የምድሩ ድሎት አልበቃ ብሎአቸው የሰማዩንም ይቃሙናል። በአሜሪካ ባሁኑ ወቅት ሬሣን በጥንት ግብጻውያን ጥበብ አዘጋጅቶ ማቆየት የባለ ብዙ መቶ ሚሊዮን ዶላር ኢንዱስትሪ ሆኗል።

በአሜሪካ ግዛት በዩታህ የሚገኝ ድርጅት በአንድ ሬሣ 63 ሺህ የአሜሪካን ዶላር እንደሚያስከፍል ታውቋል። ይህ ሁሉ ድካም፡- “እንደ ማንም አፈር ይብላኝ? ... ይህን የመሰለ ገላ ላፈር?” ከሚል አስተሳሰብ የመነጨ ይመስላል። ራስን ከማምለክ የመነጨ ይመስላል። እነዚህ የራሳቸውን ኩፒ ለመፍጠር የማይመለሱ ናቸው። የኔ ቢጤው በነርሱ ዓይን አይመዝንም፤ ለምድር ሽክም ስለ ሆነ መወገዱ ዕረፍት ነው።

በዘጠና አንዱ የኢትዮጵያና ኤርትራ ጦርነት አንድ መቶ ሺህ ሰው መማገዱ ለርስ በርስ ያለን አክብሮት ምንኛ ከእንስሣ እንደማይለይ ያሳያል። የደረሰብንን ውርደት መቀልበስ የምንችለው እያንዳንዱ ሰው በአምላክ አምሳል መፈጠሩን መገንዘብ ስንጀምርና ፈሪሃ እግዚአብሔር ሲኖረን ብቻ ነው።

ክቡር በርሉስኰኒ

በነዚሁ ሚዛን ለምድር ፍግነት እንኳ የማይበቃ አለ። የኢጣልያ ጠቅላይ ሚኒስትር ዲታው ክቡር በርሉስኰኒ በዕብነ በረድና በልዩ ጥበብ የተገነባ መካነ መቃብር ከመኖሪያ ቤታቸው ምድር ቤት ውስጥ አሠርተዋል። ሳይንስ የሞተውን ማንሠራራት ደረጃ ላይ ይደርሳል የሚል እምነት ስላደረባቸው የርሳቸውንና የቅርብ ዘመዶቻቸውን ገላ አመቻችቶ ለማዘጋጀት አስበው እንደሆነ ይነገራል።

እነሆ፣ ሳይንስ ሰው እውነትን እንዳያስብ እንቅልፍ የሚያስወስድ ዕፅ ሆኖበታል።

ፍቅር እስከ መቃብር

እዚሁ አሜሪካ አንድ ባልና ሚስት ዙፋን በሚያህል አልጋ ላይ ጐን ለጐን ተጋድመው ይታያሉ። ሞትም እንኳ አይነጣጥለንም ለማሰኘት ይሆን? የሐዲስ ዓለማየሁን “ፍቅር እስከ መቃብር” አንብበው ይሆን?! የአትላንታ ከተማ ከንቲባ የነበሩት ሚስተር ሜይነርድ በመሐል ከተማው ትይዩ ጉብታ ላይ ተጋድመዋል። ሲነሡ የሚወዷትንና ያስተዳደሯትን ከተማቸውን

ቀድመው እንዲያዩ ይሆን?

አገራችን መካነ መቃብር ለመዝናኛነት አይታሰብም። ሌሊት ደግሞ የአጋንንት፣ የጅብ፣ የሌሊት ወፍና የእብዶች ክልል እንደሆነ ይታሰባል። እዚህ አሜሪካ ግን ለመዝናኛነት ይውላል። ጽዳቱ፣ በአበቦች በኩሬዎችና በተክል መድመቁ የሙታን ከተማ እንዳይመስል አድርጎታል። አስተዳደሩ የተደራጀ ስለሆነ ሙታን ከተጋደመበት ሆነው ቋሚውን ያኖራሉ፣ ሥራ ያስይዛሉ፣ ይጦራሉ። ቤተ ሰቦች የሚበሉትን ጭነው ውሎአቸውን የሚዝናኑበት መናፈሻ አለው። ሕጻናት የሚፈነጨበት፣ ፎቶ የሚነሱበት ክልል ነው። ቱሪስቶች የሚጎበኙት ነው። አንዳንድ ባልና ሚስት ደግሞ ፍቻቸውን ሳይቀር ለመፈጸም የሚቃጠሩበት አደባባይ ነው።

ዘመናዊ ሥልጣኔና ክህደት እንዲህ ከመስፋፋቱ በፊት ከልደት እስከ ግባተ-መሬት የቤተ ክርስቲያን ወይም የቤተ ሃይማኖት ሥልጣን ነበረ። የዘመኑን ሰው ከቀደመው ትውልድ የሚለየው የዘመኑ ሰው ከነፍሱ ይልቅ ለሥጋውና ለመብቱ የላቀ ትኩረት መስጠቱ ነው።

ቤተ ክርስቲያን አጠገብ ይቀበር የነበር ዛሬ ከቦታ ጥበት የተነሣ ይሁን በሌላ ምክንያት ልደቱና ሞቱ እየተቃረነ ሄዷል። ይባስ ብሎ ሌሎች ማኅበራዊ ድርጅቶች የቤተ ክርስቲያንን ሥልጣን እየተሻሙ ይገኛሉ። ለምሳሌ፣ በደቡብ አሜሪካና በአንዳንድ የአውሮጳ የእግር ኳስ ክለቦች ለማኅበርተኛቸው ድሮ ያልነበረ አገልግሎት

መስጠት ተጀምሯል። እነዚህ ክለቦች ልደት ይሁን፣
ሠርግ፣ መዝናኛ ይሁን ዕድር፣ ቀብርንና አልባሳትን
በተመለከተ መረዳጃና ተቀጥላ ኢንዱስትሪ አቋቁመዋል።
በቤተ ክርስቲያን ፈንታ ሌላ የሃይማኖት ድርጅት በኳስ
ጨዋታ ተገን ተመሠረተ ማለት ነው። የውጭውን ባሕል
ያለ ጥያቄ መከራጅ በአገራችን የተለመደ ተግባር ስለሆነ
ይህ ልማድ ነገ በአንዱ ክለብ ውስጥ ቢከሰት
አይደነቀን! የሞትን አስፈሪነት መቀባበል፣ ማለዘብ፣
ማዘግየት፣ በሾኬ መጣል፣ አታልሎ ማለፍና ጎል
ማስገባት ይቻል ይሆን?

አንዳንዶች ውሃና ዛፍ ካለበት እንጂ አትቅበሩኝ ይላሉ።
ወይም ጉድጓድ ውስጥ መቀበሬን ሳስበው ጭንቅ ጭንቅ
ይለኛል የሚሉት ጨርሶ የማይሞቱ ስለሚመስላቸው
ይሆን? መንገድ ዳር ቅበሩኝ የሚሉስ ራቅ ካሉ
ብቸኛነቱን አስበው ይሆን?

ሞትና ፍትሕ

ከሞት በኋላ ሕይወት ካለ፣ ያም የሰላምና የደስታ ኑሮ
ከሆነ፤ ሁሉም አንድ ላይ ተጨፍልቆ ወደ ዘላለም ፍስሃ
ሊገባ ነው? ማጣሪያስ እንዴት አይኖረውም? ፍርድ
ከሌለስ በዚህ ምድር ላይ በመልካም ሥነ ምግባር መኖር
ምን ትርጉም ይኖረዋል? ይህ አሳሳቢ ጥያቄ ነው። ይህን
ጥያቄ ከመመለስ ይልቅ አንዳንዶች ሞት እንዳለ
አለማስቡን ይመርጣሉ።

ከክርስቶስ ልደት በፊት በ 6ኛው መቶ ዓመተ የኖረ
የግሪኮች ፈላስፋ “ለሞት ፍርሃት መድኃኒቱ ከተቻለ

አለመወለድ ነው፤ ከተወለዱም በአፋጣኝ ማምለጥ ነው። ሲል ችግሩን ለመፍታት ሞክሯል። የሞት ፍርሃት በመሠረቱ የሚቀጥለው ምዕራፍ የሚያመጣውን በውል ካለማወቅና በምድር የሚታየው ሥቃይ ብሶ ይደገም እንደ ሆነ ከመሥጋት የሚመነጭ ነው።

ማጠቃለያ

“ሞት አይቀርም” ሲል አንተን የማይጨምር ይመስልሃል? ሞት ቀጠሮ አይሰጥም ሲል ላንተ ብቻ የሚዘገይ፤ አንተን ብቻ የሚዘነጋ ይመስልሃል? ሞት ምን እንደሆነ አውቀሃል? ማምለጫ ይኖረው እንደሆነስ አስበህበታል ወይንስ ጊዜ ማጥፋት መስሎ ይታይሃል? በመርሳትስ ብዛት ማዘግየትና ማስቀረት ይቻላል? ሕይወትን ያህል ዋነኛ የሆነ ቁም ነገር እንዲህ እንደ ዋዛ ችላ ሊባል ይገባል? ሞት ፍጻሜስ ከሆነ ሕይወትን ለማቆየት ይህ ሁሉ ትግልና ኪሣራ ለምን አስፈለገ? ከተሻገርክስ በኋላ እንደ ተሳሳትክ ብትገነዘብ ምን ማምለጫ አዘጋጅተሃል? ይህን ጽሑፍ ማንበብህስ የኑሮህን አቅጣጫ እንዴት ሊለውጠው ይገባል?

ቃልህ እንዳይባክን

መግቢያ

በጥቂት ቃል ፍሬ ያለው አሳብ መናገርና መጻፍ እንዴት ይቻላል? የቃላተኛነት መንስኤው ምንድነው? መፍትሔውስ? እነዚህን አሳቦች ቀጥለን እንመለከታለን።

ቃል ጐርፍ ቢሆን

ከሚያስፈልግ በላይ ያወራንበት ጊዜ ይታወስናል። ብዙ

አውርተን ሳንግባባ ቀርተናል። አለመግባባት ከቃል ማነስ አይደለም ማለት ነው።

በአንጻሩ፣ ቃል ሳይወጣን በዝምታ ብቻ ተግባብተናል። ረጅም ሐተታ አንብበን “እንዲህ ሊል ፈልጎ ነው ይህን ሁሉ የዘበዘበዘው?” ብለናል። የቃላተኛነት አንድ ገጽታው በከንቱ ቃል ማባዛቱ ነው። መግባባት በቃል ብዛትም አይገኝም ማለት ነው።

ብዙ የሚናገሩ ብዙ ይደመጣሉ ማለት አይደለም። ንግግር የሚያሳምሩ በአብዛኛው ሌላውን ማዳመጥ የተሳናቸው ናቸው። እንግዲህ በጥቂት ቃል አሳባቸውን መግለጽ የተቻላቸው እንዴት ያስቀኑ? እነዚህም ጥቂት

ይናገራሉ፤ ሁሌ ይደመጣሉ።

**ነገር የለም፤ መናገርም የለም
ድምፃቸውም አይሰማም።
ድምፃቸው ወደ ምድር ሁሉ
ቃላቸውም እስከ ዓለም ዳርቻ ወጣ። [መዝሙር
19፡3-4]**

**ለአንዳንዶቻችን ከተናገርን በኋላ ማሰብ ይቀናናል ብንል
ከእውነት የራቀ አይሆንም። በቃላት ተወርረናል። የቃል
ድር አድርቅብናል። ዛሬማ ስልኩም ይኸው እንደ አገር
ቤት እብድና እንደ ውጭ አገር ጋጋኖ ያጫጩኸናል።
ቴሌቪዥኑ፣ ጋዜጣው፣ አውራ መንገዱ፣ ኢንተርኔቱ፤
እነዚህ ሁሉ የቃላት አሸንዳ ናቸው። ከፈቀድንላቸው
ፋታ ይነሱናል፤ ይገዙናል። በጸጥታና በዝግታ
እንዳንረማመድ ያዋክቡናል። እኛም መዋከቡን
የወደድነው ይመስላል።**

**በቤተ ክርስቲያንስ የምንሰማው ምንድነው? ቃል ጐርፍ
ቢሆን ገና ድሮ በሰጠምን። ቃል ገንዘብ ቢሆን
ብዙዎቻችን ፈጥነን በከሰርን፤ ልመና በጀመርን!**

ቃል ያግባባል

**ቃል ያግባባል። አሳባችንን ይገልጻልናል፤
ከእንስሳ ይለየናል። ቃል መታያችን ነው፤
ሕይወታችን ነው። በተናገርን ቁጥር
ማንነታችን ይገለጻልና። ሰው እንደ አንደበቱ ቃል**

ይቀል-ላል ወይም ይከብዳል።

ቃል እንገባለን፤ እናፈርሳለን። መጣሁ ብለን እንቀራለን፤ ቀረሁ ብለን እንመጣለን።

የልባችንን መግለጽ ስንችል የሚሰማን ደስታና ሲያቅት ደግሞ የሚሰማን ጣር ይታሰበን። አፍ በፈታንበት ቋንቋ እንኳ አሳባችንን መግለጽ የሚቸግረን ሰዓት አለ። ለዚህስ ሳይሆን ይቀራል ሐዘን ወይም ደስታ የወደቀበት ሰው ከመናገር ይልቅ ቃል-የለሽ ድምጽ ማሰማት የሚቀናው?!

ቃል ለያይቶናል

ድንበር የማያውቅ ድንበር የማይመክተው ዘመን ላይ ደርሰናል። ሰዎች ከቀድሞው ይልቅ በፈጠነና በረቀቀ መንገድ የመናገርና የመጻፍ ጥበብና መብት እየተቀዳጁ ነው። በዚያው ልክ ግን አለመግባባት እየተባዛ ሄዷል። አለመግባባት በመሠረቱ ከአዳም የወረሰው ኃጢአት ውጤት ነው። [ዘፍጥረት 11፡ 1-9] እግዚአብሔር በአምሳሉ ሲፈጥረን ለራሱ ነበርና፤ ከርሱ ጋር ተስማምተን እንድንኖር ነበር።

በአምሳሉ ፈጠረን ማለት አሳባችንን መግለጽና ማስረዳት እንድንችል ጸጋ አጎናጸፈን ማለት ነው። ነገር ግን ባለመታዘዝ ይኸንን መብት ጣልን። በኛና በፈጠረን አምላክ መካከል፤ በኛና በፍጥረት መካከል ቅራኔ ተፈጠረ።

ራሳችንንም እንኳ መረዳት ተሳነን፤ ሕልውናችን ተዛባ። የሌሎችን አሳብ መስማትና መቀበል አቃተን። ይህን ኃጢአት ያበላሸውን ግኑኝነት ወደ ክርስቶስ መንግሥት እስክንሰበሰብ በከፊል እንጂ ፍጹምና ሙሉ ሆኖ በዚህኛው ዓለም አንቀዳጅም።

ዛሬ እንደ ልጅ እንናገራለን፤ በመስታወት በድንግዝግዝ እናያለን። እውቀታችንም ከፊል ነው። በዚያን ቀን ግን እግዚአብሔር የሚያውቀንን ያህል ሙሉ እውቀት ይኖረናል። [1ኛ ቆሮ.13፡ 11-13] እውቀታችንና ቃላችን፤ አሳባችንና ተግባራችን አንድ ይሆናሉ። ዳግመኛም አይነጣጠሉም። ሃሌ ሉያ!

ከቤትና ከጎረቤት

መግባቢያችንን የምንወርሰው በመጀመሪያ ከቤት ከወላጆቻችን ነው። ከአካባቢው ባሕል፤ ከትምህርት ቤት፤ ከሃይማኖት ተቋማት፤ ከአገር መሪዎችና እውቅ ባለሙያዎች ጨምረን እንቀስማለን።

ያለፉት ሠላሳ ዓመታት ያስተማሩን አንድ ነገር ቢኖር ያም የተንዛዛ፤ ሥነ ምግባር የጎደለው፤ ለሰሚው ቀርቶ ለተናጋሪውም የማይ-ገባ የንግግር ባሕልን ነው።

ትምህርት ቤቶች ከተለያዩ ኑሮና ባሕል ውስጥ የተውጣጡትን የማቀራረብና የማግባባት ተግባርና ኃላፊነት እንዳለባቸው የታወቀ ነው። በሌላ አነጋገር፤ እያንዳንዱ ሰው ተወልዶ ባደገበት አኳኋን ቢቀጥል አንድነት ባልተገኘ፤ አገርና ብሄራዊ ስሜት ባልተገነባ።

ተማሪው ሊቀበለው የሚገባውን ከመምህሩ ብቁ አለመሆን ወይም ከመመሪያዎችና ከአቅርቦት አለመሟላት የተነሳ ሳያገኝ ቢቀር ራሱን ብቻ ሳይሆን የማኅበረ ሰቡን ዕድገት ያዳክማል፤ ማኅበራዊ ግንኙነቶችን ያናጋል ማለት ነው። ለመሆኑ ትምህርት ቤቶች ቀጣዩን ትውልድ በማዘጋጀት ረገድ ግዴታቸውን እየተወጡ ነው? አይመስለንም!

የሃይማኖት ተቋሚትም አምልኮ ሥርዓትና መንፈሳዊ መመሪያዎችን ይሰጣሉ፤ የቀደመውን ትውልድ ከኋለኛው ጋር ያስተዋውቃሉ፤ ያገናኛሉ። የሚሰጡት ትምህርት ግን የተወሳሰበና ለመረዳት የሚያዳግት፤ የአማንያኑን ኑሮና አስተሳሰብ የማይገነዘብ ከሆነ ሰሚው ያንኑ ማስተጋባት ይጀምራል። ለማኅበራዊ ግንኙነቶች መጠናከር ምክንያት ሊሆን የተገባው እንግዲህ ለመፈረካከሱ ሰብብ ሆነ ማለት ነው።

እውን አሁን ቤተ ክርስቲያን ድርሻዋን ችላ አላለችም ብሎ ለመናገር የሚደፍር በመካከላችን ይገኝ ይሆን? መፍትሔ ለመሻት ቆርጫለሁ የሚልስ?

ቃልህ ጥቂት ይሁን

“እግዚአብሔር በሰማይ፤ አንተም በምድር ነህና፤ በአፍህ አትፍጠን፤ በእግዚአብሔርም ፊት ቃልን ይናገር ዘንድ ልብህ አይቸኩል፤ ስለዚህ ቃላትህ ጥቂት ትሁን ... በቃል ብዛት ውስጥ ኃጢአት ሳይኖር አይቀርም።” [መክብብ 5፡ 2-3፤ ምሳሌ 10፡ 19]

ጥቂቱ ቃልህ ደግሞ ግልጽ ይሁን። ጥቂቱ ይሥራ፤ ምድር ላይ አይወድቅ። ስለ ሳሙኤል ሲናገር “ከቃሉም አንዳች በምድር ላይ አይወድቅም ነበር” ይላል። [1ኛ ሳሙኤል 3፡ 19] ሳሙኤል የሚናገረው ነበረው። ንግግሩ ግልጽ ነበረ። ራሱን ሳይሆን እግዚአብሔርን መስማት የለመደ ሰው ነበረ። እግዚአብሔር አብሮት ስለ ነበረ የሚናገረውም ግልጽ ነበር። ዘንድሮ ግን ግራና ቀኝ የተቆለለውን የቃል ክምር የእግዚአብሔር እሳት ካልሆነ በስተቀር የዓለም ማዘጋጃ ቤት አጽድቶ አይጨርሰውም።

ሐዋርያው ጳውሎስ የቆሮንቶስን ክርስቲያኖች ቃላተኛነት ለማረም፤

“ድምፅ ሲሰጥ የድምፁን ልዩነት ባይገልጽ የታሰበው እንዴት ይታወቃል?... ሌሎችን አስተምር ዘንድ እልፍ ቃላት ... ከመናገር ይልቅ አምስት ቃላት በአእምሮዬ ልናገር እወዳለሁ” ይላቸዋል። [1ኛ ቆሮ. 14፡ 3-19] ትኩረት ሊሰጠው የሚገባው መግባባትን በመፍጠርና በማነጽ ላይ ነው። “የሰውን አሳብ በክርስቶስ እውቀት ላይ የሚነሣውን ከፍ ያለውን ነገር ማፍረስና ... ለክርስቶስም ለመታዘዝ አእምሮን ሁሉ መማረክ” ላይ ነው። [2ኛ ቆሮንቶስ 10፡ 5]

ከቤተ ክርስቲያን መልስ

በቤተ ክርስቲያን ሆነ በአገር ደረጃ የቃላተኛነት ባሕል እየተስፋፋ ሄዷል። ከቤተ ክርስቲያን መልስ እስቲ

ለአንድ አፍታ ስንሰማና ስንናገር የቆየነውን እናሰላስል።
ምን ያህሉን እናስታውሳለን? ምን ያህሉ ምድር ላይ
ወድቋል?

ቃላተኛነት ከሚከሰትባቸው መንገዶች ጥቂቱ ይህን
ይመስላል፡-

- የሰሞኑን ቃላት ያስተጋባል፤ በተለመዱ ቃላት መግለጽ ሲቻል ባዕድ ቃላት ይበዛዋል፤ (“ዴስቲኒ” ይላል፤ ለምሳሌ)። መሰል ቃላትን መደጋገም ከጥራዝ ነጠቅነት አያልፍም፤ ለነፍስም ለሥጋም አይበጅም። ቀረና ምን ይጎዳል ብሎ ማሰብም አንዳንዴ አይከፋም!
- ባንድ ጊዜ ብዙ ማስረዳት ይሞክራል
- ስላላብላላው ንግግሩና አሳቡ እያደር ይቃረናል
- እራሱ ያልተረዳውን ሊያስረዳ ይጥራል
- የሰሚውንና የአንባቢውን አቅም አይመጥንም
- ነገሮችን መሠወር ያዋቂነት ምልክት ይመስለዋል
- የሚታዘበው ያለ አይመስለውም
- ምን ሲደረግ እጠየቃለሁ? ስለሚል የመንፈሳዊነትን ሽፋን ለራሱ ያበጃል። እንኳንስ ሥጋ ለባሽ እግዚአብሔርም ይጠየቃል እኩ! [ይመልከቱ፡- ዘጸ. 3፡13፤ ዮሐ. 4፡7-26፤ 10፡24፤ ኢሳይያስ 1፡18]። የወንጌል ኃይሉና ሥልጣኑ ግልጽና ቀሊል መሆኑ ላይ እንደሆነ ማን ባስታወሰ!

- መንፈሳዊ የሚመስሉ ነገር ግን ባዶ ቃላትን ያዥገውደጉዳል
- የማያስፈልግ፣ ጊዜ የሚያራዝም ሐተታ ያበዛል
- ከመልእክቱ እውነት ይልቅ በራሱ ንግግር ይማረካል፣ ይረካል
- ሰው ሊሰማው የሚፈልገውን ይናገራል
- መናገር እንጂ መስማት አያውቅም፣ አይፈልግም
- ምሳሌዎቹ፣ ዘይቤዎቹ የውሰት ናቸው፤ የሰሚውን ባሕላዊ አስተሳሰብ አያንጸባርቁም። ከዚህ ቀደም በሌላ ሥፍራ እንዳስነበብነው ለወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት አንደኛው ወጥመድ የምዕራቡ ዓለም ባሕላዊ ክርስትና ከሐዲስ ትምህርት አለመ-ለ-የቱ ነው። በሌላ አነጋገር እንደ ዓለማውያኑ ወገኖቻችን ከአገሬው ይልቅ የባዕዱን ማጣቀስ ይቀናናል።

ጌታን ካወቅነው

ጌታን አውቀነው አብረነው ከኖርን ንግግራችን የጠራ መሆን ይኖርበታል። በአንጻሩ፣ ንግግራችንና ቃል አመራረጣችን የተወሳሰበና ያልጠራ ከሆነ ምዕመኑም ያንኑ ይዞ ያድጋል። ቃላት ይዥገኑደጎዳሉ፤ ማስተዋል የሚገኝበትን ጤናና እውቀት ግን አያቀዳጁም።

በበአል ቀሳውስትና በእግዚአብሔር ነቢይ በኤልያስ መካከል የነበረው ልዩነት ቀሳውስቱ ለረጅም ጊዜ አምላካቸውን እየጠሩ መዘብዘባቸው ነው።

“በታላቅ ቃል ጮኹ...እያነከሱ አሸበሸቡ...በአል ሆይ ስማን እያሉ... ትንቢት (እየተናገሩ) ከጧት እስከ ቀትር ድረስ” ዋሉ።

ኤልያስ ግን የተናገረው ጥቂትና ግልጽ የሆነ ቃል ነበረ፡-

“አቤቱ፣ የአብርሃምና የይስሐቅ የእስራኤልም አምላክ ሆይ፣ አንተ በእስራኤል ላይ አምላክ እንደ ሆንህ፣ እኔም ባሪያህ እንደ ሆንሁ፣ ይህንም ሁሉ በቃልህ እንዳደረግሁ ዛሬ ይገለጥ። አንተ፣ አቤቱ፣ አምላክ እንደ ሆንህ፣ ልባቸውንም ደግሞ እንደ መለስህ ይህ ሕዝብ ያውቅ ዘንድ ስማኝ፣ አቤቱ፣ ስማኝ አለ።” [1ኛ ነገሥት 18፡26-29፣ 36-37]

እግዚአብሔር የማይሰማ ይመስል ጩኸት አብዝተን ይሆን? እግዚአብሔርን በቃላት ብዛት ልናሳምነው እየጣርን ይሆን? ሽብሸባችን ለመታየት ይሆን? ለራሳችን ይሆን? “በመናገር ብዛት የሚሰሙ ይመስላቸዋልና።” [ማቴዎስ 5፡ 7]

“ጆሮን የተከለው አይሰማምን? ዓይንን የሠራው አያይምን?” [መዝሙር 94፡ 9]

በእግዚአብሔር ፊት ዝምታን ሞክረናል? ዝምታ መንፈሳዊነትን የሚያጎድል መስሎን ይሆን? ይህን ስንል ሽብሸባ ሆነ ጮኽታ በጅምላ ስሕተት ነው ማለት እንዳልሆነ ግልጽ ነው።

የቃላተኛነት መንስኤዎች ብዙ ሊሆኑ ቢችሉም እነዚህ ግን ዋነኞቹ ናቸው።

- አለመጸለይ፡- “የወንጌልን ምሥጢር በግልጥ እንዳስታውቅ አፌን በመክፈት ቃል ይሰጠኝ ዘንድ ስለ እኔ ለምኑ፤ ስለ ወንጌልም በሰንሰለት መልእክተኛ የሆንሁ መናገር እንደሚገባኝ ስለ እርሱ በግልጥ እናገር ዘንድ ለምኑ።” [ኤፌሶን 6: 19-20]
- የምንለው ሳይኖረን ወይም አባባሉን ሳናውቅ ቀርተን። ከአፋችን የሚወጣው አእምሮአችንን የመገብነው ነው። ምንም ካልመገብነው፤ ወይም ጤናና ሕይወት የማይገኝበትን ከመገብነው ወዛችንና ቁመናችንም ያንኑ ማንጸባረቅ ይጀምራል።

“በቃልም እንዳይጣሉ በእግዚአብሔር ፊት ምክራቸው ... ይህ ምንም የማይረባ የሚሰሙትንም የሚያፈርስ ነውና። የእውነትን ቃል በቅንነት የሚናገር የማያሳፍርም ሠራተኛ ሆነህ የተፈተነውን ራስህን ለእግዚአብሔር ልታቀርብ ትጋ። ነገር ግን ለዓለም ከሚመች ከከንቱ መለፍለፍ ራቅ።” [2ኛ ጢሞቴዎስ 2: 14-16]

- አለማንበብ፤ አለማጥናት፤ የምናነበውን አለመምረጥ።
- ከተወሰነ ክልል ውጭ ማንበብን እንደ ኃጢአት መቁጠር። አሳቡን አለማብላላት አለማገናዘብና

ግልጽ ያልሆነውን ለመግለጽ መሞከር፤

- እውነትን ማስተላለፍ ሳይሆን አድማጩን ማዝናናትና ማስገረም ቅድሚያ ስላገኘ፤
- መናገር እንጂ መስማት ስላላወቅን፤ ሌላው ሲናገር እንደ ማድመጥ ቀጥሎ የምንለውን ማሰላሰል።
- ሩጫና መዋከብ እንጂ በእግዚአብሔር ፊት ጸጥ አለማለት። “ዕረፉ” ይለናል፤ “ዕረፉ፤ እኔም አምላክ እንደ ሆንሁ እወቁ።” [መዝሙር 46: 10ሀ]

መፍትሔው ምንድነው?

እስቲ ከጌታ ሕይወት እንጀምር። ጌታ ከአብ ጋር ያላቋረጠ ግንኙነት ነበረው። በዝምታ ሆነ በጥቂቱ የሚያስገርም ነገር ይናገር ነበር። በቃሉ እንዲያጠምዱት የተላኩት እንኳ “ይህ ሰው እንደሚናገረው ዓይነት ማንም ተናግሮ አያውቅም” ከማለት ወዲያ ምንም አላገኙበትም [ዮሐንስ 7: 46፤ ኢሳይያስ 53: 7፤ ማቴዎስ 27: 11-14]።

ከእግዚአብሔር ቃል ደግሞ እንመልከት። የምንጋራው አንድ ዋነኛ ነገር ቢኖር የእግዚአብሔር ቃል ነው። ይኸው መጽሐፍ ራሳችንን በቃል ሆነ በጽሑፍ እንደሚገባ ለመግለጽ ያስችለናል። መታረሚያችንና መመሪያችንን ይዟልና።

ስንቶች ነን መጽሐፍ ቅዱስን የሕልውናችንና

የአስተሳሰባችን መሠረት ያደረግን?

መዘንጋት የሌለበት ነገር ቢኖር ይኸ ነው፡- በተገኘበት ቋንቋና ባሕል መጽሐፍ ቅዱስ ላመኑት የዘር ሐረግና የታሪክ ማሳደር ሆኖ ይኖራል። የክርስቲያን የዘር ሐረግ “ከአቶ እከሌ” ልጅነት ያለፈ ነው፤ በዘር፣ በጾታ፣ በጎሣና በቀለም ልዩነቶች አይወሰንም። “የእግዚአብሔር ወገን ናችሁ” ብሎ “ከነገድ ሁሉ፣ ከቋንቋም ሁሉ፣ ከወገንም ሁሉ፣ ከሕዝብም ሁሉ፣ ሰዎችን ዋጅተህ ለአምላካችን መንግሥትና ካህናት ይሆኑ ዘንድ አደረግሃቸው” ይላልና[1ኛጴጥሮስ2: 10፤ ራእይ 5: 10]

መጽሐፍ ቅዱስ ለእግዚአብሔር ሕዝብ አፍ መፍቻው ነው፤ መጽናኛው ነው፤ ከአምላኩና ርስ በርሱ የሚተሳሰርበት ዓይነተኛ መሣርያ ነው። የማኅበረ ሰብ ጥናት ሊቅ የሆነው ሮድኒ ስታርክ እንኳ ራሱን እንደ ክርስቲያን ሳይቆጥር መጽሐፍ ቅዱሳዊ ክርስትና የምዕራባውያን ሥልጣኔ መሠረት ነው ሲል መስክሯል።

በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ ዛሬ ትኩረት ያልተሰጠው አገልግሎት ቢኖር ቃሉን በዝርዝር፣ በጥልቀትና በአንድ ወጥነቱ የሚያገናዝቡና የሚያስተምሩ መምህራን ቁጥር ማነስ ነው። ያሉቱ ጥቂቶች ደግሞ አቀራረባቸው ላለው ምዕመን አልተስማማም በሚል ሰበብ ወደ ጐን ተደርገዋል። ከዚህም የተነሳ መሠረት የለቀቀ ሚዛን ያጣ ቀዳሚውን ትርጉም የሳተ ተባራሪ ጥቅስ በዝታል። ምዕመኑን በእግዚአብሔር ቤት ሥርዓት ከማነጽ ይልቅ

ማባበልና ለታሰበው አስተዳደራዊ ተግባር ማስገዛት ቅድሚያ ተሰጥቶታል። ይህ ተግባር በምዕመን ገጽታ ላይ ምልክት እየተወ ነው።

የተመረጠ ቃል፣ የታረመ አንደበት

መጽሐፈ ሩት [1፡ 1-5] ላይ ያለውን ምንባብ አብረን እንመልከት፡-

“እንዲህም ሆነ፤ መሳፍንት ይፈርዱ በነበረ ጊዜ በአገሩ ላይ ራብ ሆነ። አንድ ሰውም ከሚስቱና ከሁለቱ ልጆቹ ጋር በሞዓብ ምድር ሊቀመጥ ከቤተ ልሔም ይሁዳ ተነሥቶ ሄደ። የሰውዬውም ስም አቤሜሌክ፤ የሚስቱም ስም ኑኃሚን፤ የሁለቱም ልጆች ስም መሐሎንና ኬሌዎን ነበረ፤ የቤተ ልሔም ይሁዳም የኤፍራታ ሰዎች ነበሩ። ወደ ሞዓብም ምድር መጡ፤ በዚያም ተቀመጡ። የኑኃሚንም ባል አቤሜሌክ ሞተ፤ እርስዋና ሁለቱ ልጆችዋ ቀሩ። እነርሱም ከሞዓባውያን ሴቶች ሚስት አገቡ፤ የአንዲቱ ስም ዖርፋ፤ የሁለተኛይቱም ስም ሩት ነበረ። በዚያም አሥር ዓመት ያህል ተቀመጡ። መሐሎንና ኬሌዎንም ሁለቱ ሞቱ፤ ሴቲቱም ከሁለቱ ልጆችዋና ከባልዋ ተለይታ ቀረች።”

በዚህች አጭር አንቀጽ ምን ምን ጉዳይ ተነግሮናል? እስቲ ጥቂቱን እንዘርዝር፡-

- የስድስት ሰዎች ሕይወት ታሪክ

- የኖሩበት ሠፈርና አገር
- በወቅቱ የነበረው መንግሥት
- የኤክሎኖሚውና የአየሩ ጠባይ መዛባት
- ለቅቀው የሄዱበት አገር
- በዚያም የደረሰባቸው ጉዳትና የተሰማቸው ስሜት፤

ስንቶቻችን ነን ይህን ያህል ስፋት ያለው ታሪክ ባጭሩ መናገር ወይም መጻፍ የምንችል? እንግዲህ አስተሳሰባችን እንዲቀና ንግግራችንም የተስተካከለ እንዲሆን ከተፈለገ እንደዚህ ከመሰለ ጽሑፍ ጋር መክረም ይኖርብናል ማለት ነው። በተጨማሪም በአገራችን ዕውቅ ደራሲያን የተጻፉትን፤ እንደ “ፍቅር እስከ መቃብር” “ኦሮማይ” እና “እሳት ወይ አበባ” የመሳሰሉትን ማንበብ ይኖርብናል።

የመንፈስ ቅዱስን ምሪት መለማመድ ይኖርብናል። “መንፈስ በሚያስተምረን ቃል ይህን ደግሞ እንናገራለን” ይላልና። [1ኛ ቆሮንቶስ 2፡ 13] ይኸው መንፈስ በአእምሮአችንና በስልጣኔአችን ብርታት ልንደርስበት ያልቻልነውን ሕያው ጥበብና እውቀት ያስታውቀናል። የምናውጀውን እውነት እያስደመጠ ያስገርመናል፤ ያስግደናል።

የአንደበታችን ቃል ልክ ሳይሆን ሲቀር ደግሞ ይኸው መንፈስ በውስጣችን ሆኖ ቅር ይሰኛል፤ ይቆጣል። ሰላሙ ይርቀናል። መናገሪያው ነው። ይህንንም ንስሃ ያስተካክለዋል።

ካደመጥነውና ከታዘዝነው ደግሞ እያደር ራስን መግዛት ያገናጽፈናል። ይረዳናል። ጭምትነት የመንፈስ ቅዱስ ፍሬ እንደ ሆነ አንርግ። [2ኛ ቲቶ 2፡ 2፤ 1ኛ ጢሞቴዎስ 3፡ 8፤ 11] ጭምትነት ደግሞ ብዙ አለማውራት ሳይሆን በአስፈላጊው ሰዓትና ሥፍራ መናገር ነው። “የጠቢባን ቃል በጸጥታ ትሰማለች።” [መክብብ 9፡ 17] ያንን አልገዛ እያለ የሚያፈነግጠውን ክፍል እስኪ-ገ-ዛ ድረስ ለርሱ ማስረከብ ያሻል ማለት ነው።

ቃላችን የተለቀመ እንዲሆን ጥሩ አጻጻፍ የሚገኝባቸውን መጽሐፍት መርጦ ማንበብ ያስፈልጋል። የታወቁ የአገራችን ደራሲያን የተዋጣላቸው መጽሐፍ ቅዱስ አንባቢዎች እንደ ሆኑ አንርግ። ምናልባት የሚያነቡበት ምክንያት እኛ ከምናነብበት ምክንያት ይለይ ይሆናል። ቢሆንም አስተሳሰባቸውን የሚያዋቅሩት ለዛም የሚገናጸፉት በአብዛኛው እኛ አንደ ቀላል የወሰድነውን መጽሐፍ በማንበብ ነው። በዓለም ዕውቅ የሆኑ ደራሲያን እንግሊዛዊው ቬክስፒር፣ ጀርመናዊው ገርተ፣ አሜሪካዊቷ ቶኒ ሞሪሰን፣ ሩሲያዊያኑ ቶልስቶይና ዶስቶየቭስኪ፣ ወዘተ ጡት የጣሉትና ጎልምሰው የሸበቱት መጽሐፍ ቅዱስ እያነበቡ ነው።

ለምናምን ለኛማ መኖሪያችን ሊሆን እንዴት አይገባው? አስቀድመን ግን ይህ ልማድ እንዳይጎለብት የሚጸረረንን የቴክኖሎጂ ሱስና ግርግር አደብ ማስያዝ ይኖርብናል።

በመጨረሻም፤ ሲያመች ንግግራችንን በቴፕ ቀድቶ ማዳመጥ፤ የሚቀርበን ሰው እንዲተችን መጠየቅ።

የመድረክ አገልግሎት የምንሰጥ ፈተናችን ጥቂት አይደለም። በንግግር ብዛት ስንወሳሰብ እንዳንገኝ አልፎ አልፎ ምዕመኑ ካቀረብንለት ትምህርት ውስጥ ጥቂቱን በጽሑፍ እንዲያሠፍር መጠየቅ ይኖርብን ይሆናል። ይህ ለራሳችን እርምት ብቻ ሳይሆን፤ ለሰሚው እድገት ጥንቃቄ እንድንወስድ ይረዳል። ላመኑ በእግዚአብሔር ቤት ውስጥ መኖራቸው ለዚህም ጭምር ካልሆናቸው ለምን ይበጃቸዋል? እንግዲያስ ቃላተኛ ከመሆን፤ ነፋስ የሚወስደው ገለባ ከሆነ ንግግር ለመላቀቅ ራሳችንን እናለማምድ። ራስን ማለማመድ ጥረት ይጠይቃል። ትግስት፤ ቁርጠኛነትና መስዋእትነትን ይጠይቃል።

የተሰበከልን ኢየሱስ “አዎን” በሚል ቃል እንጂ “አዎንና አይደለም በሚል አወላዋይ ቃል አልነበረም።” [2ኛ ቆሮንቶስ 1፡ 19፤ 1980 ትርጉም] “በቀረውስ ወንድሞች ሆይ፤ እውነተኛ የሆነውን ነገር ሁሉ፤ ጭምትነት ያለበትን ነገር ሁሉ፤ ጽድቅ የሆነውን ነገር ሁሉ፤ ንጹሕ የሆነውን ነገር ሁሉ፤ ፍቅር ያለበትን ነገር ሁሉ፤ መልካም ወሬ ያለበትን ነገር ሁሉ፤ በጎነት ቢሆን ምስጋናም ቢሆን፤ እነዚህን አስቡ።” [ፊልጵስዩስ 4፡ 8] አሳብ ድርጊትን ይወልዳል፤ ድርጊት ደግሞ ሲደጋገም አሳብን አጎልምሶ ያጸናል።

የወንጌል ስርጭትና እስካሁን የተጓዘነው ጉዞ

ክፍል አንድ -- መግቢያ

ዝማሬና ምስሎች የቆዩ የወንጌል ማሠራጫ መሣሪያዎች ናቸው።

መጻፍና ማንበብ በተስፋፋ መጠን ደግሞ ይኸው ወንጌል በስነ ጽሑፍ

ጭምር እየተሠራጨ ካለንበት ዘመን ላይ ደርሷል።

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ደግሞ ጽሑፎች በተለያዩ ርዕሶችና ቀለማት እያሸበረቁ በማኅበራት ዓይነትና ቁጥር ለተጠቃሚው እየቀረቡ ነው።

ዝማሬም በክራር ጊታርና ኪቦርድ እየታጀበ፤ በቴፕ ክር፤ ሲዲ ቪዲዮ ዲቪዲና ኢንተርኔት እየታተመ በመሸጥ ላይ ይገኛል። ዕድገት ሲባል እንግዲህ ምልክቱ ይኸ ይሆን? ይኸስ በወንጌል መልእክት ላይ ምን ለውጥ እያስከተለ ነው?

ሰፋ ያለ ምርጫ

ከቀድሞው ይልቅ ዛሬ የተጠቃሚው ምርጫ ሰፋ ያለ ይመስላል። የተለያዩ ድምፆችን መስማት ውዥንብር

ሊፈጥር ቢችልም፤ በዚያው ልክ የአንባቢውን ውሳኔና የመለየት ልምድ እንደሚያዳብር መገመት አያዳግትም። ይህ አዲስ ክስተት በአብያተ ክርስቲያናት አስተዳደር፣ በአዘጋጅና አታሚ ክፍል ላይ ተጨማሪ ጫና ፈጥሯል። ጫናው፡- የወንጌል መልእክት ሳይሸቃቀጥ በግልጽ ለአንባቢው ቀርቧል? መጽሐፉን ወይም መጽሐፉን አዘጋጅቶ ለማቅረብ ወጪ የተደረገበቱ ምክንያት በቂ ነው? ለአንባቢው የአእምሮና የገንዘብ አቅም እንደሚስማማ ተደርጎ ወንጌላዊ ጽሑፎችን በተከታታይ ማቅረብ ተችሏል? የሚል ነው።

ክርስቲያናዊ ጽሑፎች

አንድ ጽሑፍ ጥሩ ጽሑፍ ነው ወይም “እንደ ነገሩ” ነው። ክርስቲያን ስለ ጻፈው ወይም “ክርስቲያን” የሚል ቃል ስለ ተቀጠለበት ጥሩ ነው ማለት አይደለም። የአንድ ጽሑፍ ጥራትና ደረጃ የሚለካው ደራሲው ለእውነትና ለውበት ባለው አክብሮትና ፍቅር መጠን ነው፤ ለአንባቢው በሚያሳየው ትሕትና ልክ ነው፤ አንባቢውን ቀርቦ በማነጋገር ውስጥ በሚፈጠረው ሕያውነት ነው፤ የእውነት መገኛ እርሱ እንዳልሆነ፤ ነገር ግን የሁሉ ፈጣሪ እንዳለ፤ ለዚህም ፈጣሪ ራሱን የለየ ሲሆን ነው፤ ጸሐፊነት ብቻ የሚያስቀር ተግባር እንደ መሆኑ ያንን መስዋእት ለመክፈል የፈቀደ ሲሆን ነው፤ የሚጽፈው በቅድሚያ ለራሱ እንደ ሆነ ሲረዳ ነው፤ የሚጽፈውን የሚያነብበው እንኳ ባይኖር ለመጻፍ የቆረጠ ሲሆን ነው።

የአገራችን ክርስቲያናዊ ጽሑፎች አቀራረብ ልዩ ልዩ ቢመስሉም ባንድነት ሲታዩ ከልዩነታቸው ይልቅ ተመሳሳይነታቸው ጎልቶ ይወጣል። የሚነበቡት ጽሑፎች በአብዛኛው እንደ “የመናኝ ጉዞ” ያሉ የትርጉም ሥራዎች ናቸው። የትርጉም ሥራዎች ደግሞ ምንጫቸው የተጠቀሱና ምንጫቸው ያልተጠቀሱ ተብለው ለሁለት ሊከፈሉ ይችላሉ። ከነዚህም አብዛኛዎቹ የእንግሊዝኛ ቋንቋና አስተሳሰብ የተሰባጠረባቸው ናቸው። የፈጠራ ሥራዎች እምብዛም የሉም። የተቀሩቱ መዝሙራትና ትምህርታዊ ጽሑፎች ናቸው።

እንግዲህ በሚቀጥሉት አንቀጾች ባለፉት አርባ ዓመታት በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት በአማርኛ ታትመው ከወጡት መጽሔቶች፣ መጻሕፍትና መዝሙራት ውስጥ የጥቂቶቹን ይዘትና አቀራረብ መርጠን እየመረመርን እግረ መንገዳችንን ሌሎች ጉዳዮችን እንቃኛለን። ይህ ጽሑፍ አራት ፅንሰ አሳቦችን የተመረከብ ሆኖ ሁለት ዐቢይ ክፍሎች ይኖሩታል፤

የመጀመሪያው አሳብ፣ የዳበረ የማንበብ ባሕል የለንም፣ የሚል ይሆናል። ለዚህም በዋነኛነት ተጠያቂ የሚሆኑት መሃይምነት፣ ያልተያያዘ የመንግሥት አመራር፣ መማርና ሥራ አጥነት መጣመራቸው፣ ጌታ በአእምሮም እንደሚመለክ አለመገንዘብ፣ ስንፍና፣ የገንዘብ እጦት፣ ለሰው አቅምና ፍላጎት የተመጠነ የጠራ ጽሑፍና የንባብ ቤቶች አለመኖር ናቸው። የሁኔታዎች አለመመቻቸት የሚለውን አሳብ እዚህ ውስጥ አንጨምርም፤

ምክንያቱም ሁኔታን ማመቻቸት የግለ ሰቡ ፋንታ ስለሚሆን።

ሁለተኛው፣ የቴክኖሎጂ መራባት የነበረውን ሁኔታ አባብሶታል፤ የሚል ነው። ከሚነበበው ይልቅ በቪድዮ፣ በቴፕ፣ በሲዲና በዲቪዲ ለሚታየውና ለሚደመጠው ትኩረት ተሰጥቶታል። ለቴክኖሎጂና ለመድረክ አገልግሎት የተሰጠው ድርሻ በብብታችን ይዘነው የኖርነውን መጽሐፍ ቅዱስ ሳያስጥለን አልቀረም ብለን እንፈራለን። የግለ ሰቦችና የቤተ ክርስቲያን በጀት ብዙሃኑ ወደሚገኙበት አቅጣጫ ሳይሆን የጥቂቶችን ፍላጎት የሚከተል ሆኗል።

ሦስተኛው፣ ከአገራችን ባሕልና ክርስቲያናዊ አመለካከት ጋር የማይጣጣም ተቀጥላ-ብዙ ግርግር አስተሳሰብ ሾልከ ተዛምዷል፤ የሚል ነው። አራተኛው፣ ያለማንበብ ባሕል መዝሙራትን ዋነኛ የወንጌል ማሠራጫና የሥነ መለኰት ዕውቀት መገብያ አድርጓቸዋል። እንደዚሁ የዘማሪያን ድርሻ ከምን ጊዜውም ይልቅ ከባድና ለፈተና የተጋለጠ ሆኗል። ክብደቱና ፈተናው እነዚህን ጥያቄዎች የተከተለ ይሆናል፡- ዝማሬአቸው የብዙ ጸሎት ፍሬ ነው? ለቤተ ክርስቲያን የተገዛና በቃሉ የታነጸ ሕይወት ፍሬ ነው? ወይስ የቴክኖሎጂ የንግድና የአቋቋም? የሚል ይሆናል። በዚህ ጽሑፍ ላይ ለዚህ አገልግሎት ልዩ ትኩረት እንሰጣለን።

መነሻ አሳባችን በዓመታቱ መካከል የተከናወነውን መልካም ሥራ ለመካድ አይደለም። ነገር ግን

አዝማሚያቸው የማያምር ክስተቶች እንዳይቀጥሉ ለማሳሰብ ነው፤ ለማስጠንቀቅ ነው። በእግዚአብሔር ቤት ሥራ ያለብንን ድርሻ በጥራት ለማከናወን ይረዳ ዘንድ ነው። አንባቢው በዚህ መንፈስ ማንበብ ይጠበቅበታል። ይህንኑ ጉዳይ በተለያዩ ርዕሶች እንደሚከተለው ከፋፍለን እንመለከታለን።

መሠረታዊ ግንዛቤዎች

1. የመጽሐፋት ገጽ አጠቃቀም

የድሮ መጽሐፋት ገጽ አጠቃቀም በክርስቲያን ስነ ጽሑፍ ምድረ በዳ ውስጥ እንደ ከረምን ጉልህ ማስረጃ ናቸው። ርዕሱ ብቻ የገጹን ሲሦ ወይም ሩብ ያህል ሞልቶ የታየባቸው እትሞች ጥቂት አይደሉም። አንዳንዱንም ገጽ ከጽሑፉ ጋር የማይገጥም ፎቶ ሲታገለው ይታያል። ወይም ዝምታን እንደመረጠ ሰው ገጹ ባዶውን ተትቷል። “መጽሐፉም ዝም” ያሰኘ ይህን የመሰለ ሁኔታ ይሆን?

2. የማይመስል ምስል

ምስሎች ምዕራባዊነትን ወደ ማንጸባረቁ ያደላሉ። ታሪኩ የሚያወሳው በሰሜን አሜሪካና በአውሮጳ የተከሰተውን ለማስረዳት ቢሆን ምናልባት አይገርም ይሆናል። ኢየሱስና ደቀመዛሙርቱ፣ ጸሎተኛው፣ ተራሮችና ወንዞች፣ የቤተ ክርስቲያን አዳራሽ፣ ወዘተ ምዕራባዊነትን ሲያንጸባርቁ ግን ጥያቄ ይፈጥርብናል። እርግጥ፣ የፎቶ አነሳስና ዝግጅትን አለመሟላት ሊያመለክት ይችላል። ያም እንኳ ቢሆን፣ ኢየሱስና ደቀመዛሙርቱ በባሕል ሆነ በመልክ ምዕራባዊያን

አይደሉም። ወይም አንገሽግሷቸው ሊያስረዱ እንደሞከሩት ጥቁሮች ወገኖቻችን እነርሱንም አይመስሉም። አይሁዳውያን ናቸው፤ ምሥራቃውያን ናቸው፤ ሜዲተራኒያን ናቸው።

3. የስም አጠራር

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የጸሐፊዎችን ስም እስከ አያት መጥቀስ ተጀምሯል። አከራካሪ ጉዳዮች ሲኖሩ ደግሞ የአስተያየት ሰጪው ስም አይገለጽም። ለምን ይሆን? የማይለቅቀን ድብቅነት ይሆን? በእግዚአብሔር ቤት ክልል ሆነን አሳባችንን መግለጽ ስለምንፈራ ይሆን? የብርሃን ልጆችን በዓለም ካሉት እንግዲህ ምን ይለያቸዋል?

የትምህርት ደረጃንም እንደዚሁ መጥቀስ እየጨመረ መጥቷል። አብያተ ክርስቲያናት ዘመናዊውን ትምህርት በተለይም ሥነ መለኰትን በጥርጣሬ እንዳላዩ ሁሉ ዛሬ ደግሞ በዚያው ልክ የእውነት ሚዛን አድርገውት ይሆን? ምድራዊ ሹመት ከጥሪ እኩል እየመዘነ ይሆን? ለመደመጥና ለመታመን የሥልጣን ምንጭ ተደርጎ ይሆን? ይህን ስንል መማሩን ለማቃለል ሳይሆን ሚዛኑን አለመጠበቅ በሁለቱም ወገን ይኖራል ለማለት ነው።

4. በምሳሌና በዕደ-ጥበብ

ምሳሌዎችንና አርአያነትን ከውጭ የመከራረጅ ዝንባሌ ይታያል። ስንቶች ናቸው የአገራችንን የሙዚቃ ባሕልና መሣሪያ ጠንቅቀው የሚያውቁ? ፈር ቀዳጁ ዘማሪ ደረጃ ከበደ በክራርና በበገና ታጅቦ የዘመረ ሰሞን ለብዙዎች

ጥያቄ ፈጥሮ እንደነበረ ይታወሳል። እኛው በኛ እንጂ ከሌላ አንማር አንልም። መኰረጅ ግን ባጠቃላይ የአገራችን የተማረው ክፍል አባዜ ነው ቢባል ከእውነት የራቀ አይሆንም።

በአቅራቢያ ያለውን አለማወቅና መናቅ ወይም ማዛባትና መርጦ ማግነን። የውጪውን ማዳነቅ። ከውጭ ያገኘውን ከአገሬው ሁኔታ ጋር አለማዛመድ። በአካል እዚህ በአስተሳሰብ እዚያ። ወይም ከነአንካቴው በአካልም በአስተሳሰብም እዚያው። ክርስትና ከፈለቀባቸውና ከተደራጀባቸው ምድሮች ማለትም ከግሪክ፣ ከግብጽ፣ ከእስራኤል፣ ከቱርክ፣ ወዘተ ተጐራብተን እያለ የስነ-መለኰትን ትምህርት ለመቅሰም አሥር ሺህ ኪሎ ሜትር ወደ አሜሪካ መጓጓዝ ሊያስገርመን ይገባል። ያገራችንንስ ጥንታዊ እምነት ምን ያህሉን ከትውልዱ ጥያቄና ከሐዲስ ትምህርት ጋር አዛምደናል? ይህን ያነሳነው ለትዝብት ብቻ ሳይሆን ጉዳዩ ትኩረት እንዲያገኝ ለማሳሰብ ጭምር ነው።

ከላይ እንደ ጠቀስነው የዘመኑ ቴክኖሎጂ የቤተ ክርስቲያንን አምልኮ ሥርዓት እየለወጠው ነው፤ ከመስማትና ከማንበብ ይልቅ በሚታየው ላይ ከሚገባው በላይ ያተኮርን ይመስላል። ይህስ እምነታችንን ምን ያህል እየሸረሸረው ይሆን? (ሮሜ 10፡ 17) እንግዲህ የመጣው ለውጥ ለበጎ ብቻ ነው ማለት ያዳግተናል። ቴክኖሎጂ የወንጌልን ስርጭት ለማፋጠን ይረዳል ይባላል። አባባሉ እውነትነት ባያጣውም፣ በጭፍኑ

ከማግበስበስ በቅድሚያ እነዚህን ነጥቦች አብሮ መመልከት ያሻል፤ እንላለን።

- የቴክኖሎጂ ዕድገት ለምዕራቡ ማኅበረ ሰብ ምን ዓይነት መንፈሳዊ ዕድገት አስገኝቷል? ከአሜሪካ ወንጌል አማኞች መካከል ከ መቶ 67ቱ “ፍጹም እውነት የለም” እስከ ማለት የደረሱት ከቶ ለምን ይሆን? ወንጌል አማኝ ያልሆኑ ከመቶ 70ው እጅ እንደ አማኞቹ “እውነት እንደ ሁኔታው የሚለዋወጥ ነው” ማለታቸው ምን ሊያስተምረን ይገባል? ባጭሩ፤ ከስህተታቸው ልንማር እንጂ ስህተታቸውን ልንደግም ግዴታ የለብንም!
- በቴክኖሎጂ አጠቃቀም ውስጥ ምን ያህሉ የወንጌል መልእክት ለቴክኖሎጂው እንዲመች ሲባል ተደብስብሶ ቀርቷል? ወይም ትርጉሙን ለውጧል?
- ምን ዓይነት መልእክት ነው የሚሠራጨው? ለማንሰ ነው የሚሠራጨው? የአብዛኛው ምዕመን ኑሮ ጥቂቶች ከደረሱበት የ”ሥልጣኔ” ደረጃ የራቀ እንደሆነ እንገነዘባለን? በየቤተ ክርስቲያናቱ ለቴክኖሎጂ የሚወጣው ወጪ ጠቃሚነት እንደገና መጠናት አይኖርበትም? ቴክኖሎጂው የተፈለገው ግለ ሰቦችን ለማክበርና ለማጉላት እንደሆነስ? ስለተገኘና ስለተቻለ ብቻ መልካም ነው ማለት ነው?

“ሁሉ ተፈቅዶልኛል፤ ሁሉ ግን የሚጠቅም አይደለም፤ ሁሉ ተፈቅዶልኛል፤ ነገር ግን ሁሉ

የሚያንጽ አይደለም። እያንዳንዱ የባልንጀራውን ጥቅም እንጂ አንድ ስንኳ የራሱን ጥቅም አይፈልግ” [1ኛ ቆሮንቶስ 10፡ 23-24]።

- በቴክኖሎጂ ወንጌልን የሚያሠራጩ ተጠሪነታቸው ለማን ነው? በሚያሠራጩት መልእክት ሳቢያ ለሚፈጠረው የገንዘብ ይሁን የሞራል ወይም የስነ-ልቦና መዛባት ሕጋዊና አስተዳደራዊ እርምጃ መውሰድ ይቻላል?
- እርስ በርስ በአካል በመገናኘት ውስጥ የሚኖረውን ኅብረት ያጎላቁለዋል ወይስ ያዳብረዋል? [ዕብራውያን 10፡ 25] ምዕመን የእግዚአብሔርን ቃል እንዲያነብ ያበረታታል?
- “ሁሉ ለማንጽ ይሁን ... ሁሉ በአገባብና በሥርዓት ይሁን ... ሁሉ ለጌታ ክብር ይሁን” የሚለውን መስፈርት ያሟላል?

5. ትችት ወይስ ነቀፌታ?

ምንም እንኳ የትችት ባሕል በቤተ ክህነት ሊቃውንት ዘንድ የተለመደ ቢሆንም፤ በተለይ በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ክልል የጽሑፎች ግምገማና ትችት ልምድ ይጎድላል። ትችት ሲባል ነቀፌታ እንጂ ክርስቲያናዊ ምግባር እንደሆነ አይታሰብም። ይህ ስህተት ነው። እንደ እውነቱ ከሆነ የስነ-ጽሑፍ ትችት ለደራሲው እድገት፤ ለአንባቢው ጥቅምና ለስነ-ጽሑፍ ልማት አማራጭ የሌለውና ሊዳብር የሚገባ አገልግሎት ነው። በመጽሐፎች ሽፋን ጀርባ ላይ የሚሰነዘሩት አስተያየቶች

በአብዛኛው መዋጋገሻና መወዳጃ ይመስላሉ። ይኸው የተመሰከረለት መጽሐፍ ሲገለጥ ግን ግድፈቶችን ብቻ ሳይሆን በተደጋገሙ ገጾች፣ ባልተብላሉ አሳቦችና ከአንድ መጽሐፍ አቅም በላይ በሆኑ ጉዳዮች ታጭቆ እናገኛለን። እርግጥ ጥራት ያላቸው መጽሐፍት አይጠፉም።

በመሠረቱ፣ የአንድ ጽሑፍ ግምገማ እነዚህን ጥያቄዎች መመለስ ይኖርበታል። የጽሑፉ መነሻ አላማና ዋነኛ መልእክት ባጭሩ ምንድነው? የደራሲውስ ብቃት? ጸሐፊው የተነሳበትን አላማ በሚገባ አስረድቷል? ዓይነተኛና ትክክለኛ መረጃዎችንና ምሳሌዎችን ሚዛናዊ በሆነ መንገድ ተጠቅሟል? በዚህ ጉዳይ ላይ የማናውቀውን አዲስ መረጃ አቅርቦልናል? ሊታከል ወይም ሊታረም የሚያስፈልግ ነገር አለ? የተራ አንባቢውን የመረዳትና የባሕል አቅም እንደሚገባ ተገንዝቧል? ባጠቃላይ የጽሑፉ ጠንካራና ደካማ ጐን የቱ ላይ ነው?

ከላይ የሠፈሩት የግምገማ ነጥቦች ቅደም ተከተል እንደ ጽሑፉ ዓይነት ሊለወጡ ይችላሉ። ገምጋሚውም ራሱ በግምገማው ስለሚገመገም ጥናቱን በተመለከተ ጥንቃቄና ጥልቅ ግንዛቤ ሊኖረው ይገባል ማለት ነው።

6. ዘወርዋራ መንገድ

ባሕላችን ስላላደለን ይሁን ሌላ፣ በቀጥታ መነጋገርን አንመርጥም። ከቀጥተኛና ቀላል አገላለጽ ይልቅ ዘመናዊው፣ ሰሞነኛው ዘወርዋራውና ሰወርዋራው

ይመረጣል። ጠጠር ማድረግ የጸሐፊውን አስተሳሰብ እንደሚያረቅቀው ይገመታል። ለምሳሌ፣ ሰላሣ አመት ከማለት “ሶስት አስርታት” ይላል። “ኤክሊሺያ” ይላል፣ ቤተ ክርስቲያንን፣ ማሕበርን ወይም ጉባዔን ለማመልከት።

የማይወራረስ እስካልሆነ ድረስ ቃሉ ተመጣጣኝ ትርጉም እንኳ ባያገኝ በሐረግ ማስረዳት ሲቻል ማለት ነው። “ከወዲሁ” “በነቂስ” ወዘተ ሌሎች ቃላት ናቸው። “አመታትን አስቆጥሯል” (ብዙ አመታት ሆኖታል፣ ለማለት)። “አባባል” ከ “ብሂል” አይቀልም? አይቀርም ለማለት “አይቀሬ ነው” ይላል።

የእንግሊዝኛውን አባባል እንዳለ ይቀዳዋል፡- “እንዳስቀመጠው” (as he put it)፤ “ለማንሳት የፈለግሁት ነጥብ” (the point I want to raise)። “ሶሻል አክሽን” ይልና በእንግሊዙ (social action) ይለዋል። “ጥላ ጉሰማ” (shadowboxing)። ወይም “ተላላፊ በሽታ” ን በቅንፍ “ኰሚዩኒካብል ዲዚዝ” ይለዋል። እንግዲህ ይህ የሚያስረዳው ጸሐፊው ሊለው ያሰበውን አብላልቶ የራሱ አላደረገውም፣ አላገናዘበውም፣ የአንባቢውን አቅም አልመጠነም፣ አሳቡና ምሳሌው የውሰት ነው ማለት ነው። አንዳንዴማ የተጻፈውን ለመረዳት ወደ እንግሊዝኛው መልሶ ከዚያ ወደ ገዛ አማርኛ መተርጎሙ ሳይቀና አይቀርም። በ1964 ዓ.ም. በታተመው ቁ.106፣ ገጽ21 ምስክረ

ብርሃን መጽሔት ላይ የተመለከተውን የ አስፕሪን ማስታወቂያ እንደ ምሳሌ ልጥቀስ፤ እንዲህ ይላል፡-

“...መላው ዓለም እንደሚያውቀው አስፕሪን ከስቃይ ያድናል” ይላል (በማስታወቂያው ላይ “ስቃይ” ለእንግሊዝኛው *pain* ፍቺ መሆኑ ነው)፤

ራስ ምታት ወይም ቁርጥማት የተሰማው ሰው እንግዲህ “ከስቃዬ እንዲያሳርፈኝ እስቲ ይህን ልዋጥ” ቢል ቤተ ዘመድ ዝም ብሎ ያየዋል ማለት ነው?

ስለ ጌታ ዳግመኛ መምጣትና ስለ “መነጠቅ” ሲያወሳ በቅንፍ እንደገና የእንግሊዞችን ቃል *rapture* ብሎ ይጨምራል። አንዳንዴም ትርጉሙን ከናንካቴው አሳስቶ *rupture* ይለዋል። አስፈላጊነቱ ግልጽ አይደለም። አንባቢው ቀጥ ብሎ እንዳይረማመድ ንባቡን እንዳይቀጥል ደንቃራ መሆን ነው።

“መነጠቅ” የሚለው ቃል ከእንግሊዝኛ ተናጋሪዎች ይልቅ ለአስተሳሰባችን የቀረበ ነውና። ስለሆነም፤ ከእንግሊዝኛ ቋንቋ ተናጋሪዎች መዋስ አይኖርብንም። ይህን ማስታወስ ጠቃሚ ነው።

በተጨማሪ፤ የእንግሊዝኛ ቃላት በየአንቀጹ መመሳጠር ጽሑፉን የምሑራን ሹክሹታ አስመስሎታል። ይህም በቤተ ክርስቲያን ብቻ ሳይወሰን በአገር መሪዎችም ላይ ተደጋግሞ የሚታይ ልማድ ነው።

አንድ ጽሑፍ የሚያስተላልፈው መልእክት ሊኖረው ይገባል። በአድማጩ ወይም በአንባቢው ዘንድ ተቀባይነት እንዲኖረው ከታሰበ ማለት ነው። ወደ አንድ የሃሳብ አቅጣጫ ለመምራትና መተማመንን ለመፍጠር ከተፈለገ ማለት ነው። አለዚያ ጥረቱ ከንቱ ይሆናል። ሰው የሚታመነው በራሱ ድምጽ ሲናገርና ራሱን ሆኖ ሲቀርብ ነው [ዮሐንስ ምዕራፍ 9 ላይ የተፈወሰውን ዕውር ምልልስ ይመልከቱ]። የሰው ውበቱ የሚታየው ሳያስመስል ራሱን ማቅረብ ሲፈቅድና ሲችል ነው። ነጻነቱ ኃይሉና ሥልጣኑ በዚያ ውስጥ ነው። አነጋገሩና የድምጹ አሰባባር እንደ ሌላ ሰው መምስል ከጀመረ ወይ ይቀልዳል ይባላል፤ ወይም ጤና የለውም ያሰኛል። አይታመንም። የየካቲት ስድሳ ስድስት አብዮት ያባዛው አንድ ነገር ቢኖር ይህን የመሰለውን ሁኔታ ነበር። ተናጋሪው የሚናገረው ነገር በአብዛኛው ባዕድ ነው። በንግግሩና በአለባበሱ ሳይቀር ራሱን አይመስልም። ሌላ ሰው ሆኖ ይቀርባል። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከተለመደው ተፈጥሮአዊ ባሕል ውጪ “መንፈሳዊ” የሚያስመስል ድምጽ፣ ቋንቋና አኳኋን አይታይም?

ወንጌልን ለተገነዘበ ግን መልእክቱ ለመላእክት ወይም ለተለዩ ሰዎች ሳይሆን ለተራው ሰው በተራ ቋንቋ ቀርቧል። ኢየሱስ አምላክ ሆኖ ሳለ የባሪያን መልክ ለብሶ መጣ። [ፊልጵስዩስ 2፡ 1-10] አዋቂውም ሕጻኑም ግሪኩም አይሁዱም ሴቱና ወንዱ ሲናገር እየገረማቸው ተረድተው ያደምጡት ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ እጅግ ሥልጡንና ምሁር ሰው ነበረ። ሆኖም

ወንጌልን እንደሚገባ ይገልጥ ዘንድ የሌሎችን ጸሎት ሲሻ እናያለን። [ኤፌሶን 6፡ 20]

በቆሮንቶስ የሚገኙትን አማንያን “አንብባችሁ ማስተዋልየምትችሉትን ነገር ካልሆነ ሌላ ምንም አልጽፍላችሁም” ይላቸዋል። [2 ቆሮንቶስ 1፡ 13፤ 1980 ትርጉም] ሐዋርያው ጴጥሮስ ደግሞ ዓሳ አጥማጅና የባላገር ሰው ነው። ሆኖም በመንፈስ ቅዱስ ኃይልና ጸጋ ሲናገር ሊቃውንትን ሳይቀር አስገረማቸው ይላል። [የሐዋ ሥራ 4፡ 13]

ወደ ክርስቶስ የመጣ ሰው ግልጽነትና ቀጥተኛነት ሊታይበት ይገባል። የሚለው ሊኖረው ይገባል። ሊለው የሚፈልገውን የተረዳ ሰው መሆን ይጠበቅበታል። የተረዳውን ለሰሚው አቅም መጥኖ ማቅረብ ይጠበቅበታል። እንግዲህ ከዚህ እውነት የራቀ ሁኔታ በአንዳንዱ ጽሑፍ ላይ ይታያል።

ለምሳሌ፤ ከወላጅ ቁጥጥር ውጪ ስለሆኑት ሕጻናትና ወጣቶች ጉዳይ ለማስረዳት ሜክሲኮ አገር ያለውን ካስረዳ በኋላ መደምደሚያው ላይ አንድ አፍታ የኛን አገር ይቃኛል። የሴትኛ አዳሪነትን አሳሳቢ ጉዳይ ለማስረዳት ታይላንድ አገር ደርሶ መመለስ አለበት። ስለ ጸሎት ከራያ፤ ስለ ስነ-መለኰት አሜሪካ፤ ስለ ቤተ ክርስቲያን ሕንጻ አቋቋም ቴክሳስ ወይም ካሊፎርኒያ፤ ስለ አሰባበክ ቲ ዲ ጄክስ እና የአሜሪካን ቴሌቪዥን አርበኞች። የሚያማምሩ ፎቶዎችን ፈረንጅነት የማያጣቸው ኸረ እንዲያው ለምን ይሆን? የራስን ሁኔታ

ላለመቀበል ከመፈለግ የተነሳ ይሆን? በሌላው ዓይን ራሱን ማየት ያበዛል። ከዚህ የተነሳ ስለሚገኝበት ሁኔታ ጥልቅ ግንዛቤ ያጣል። የውጪውን እንደ ሚዛን ከመጠቀም ይልቅ በተጨማሪ ከውስጥ ወደ ውጭ ማየት ቢጀምር ምን የአስተሳሰብ ለውጥ ያስገኝ ይሆን? ምዕራባዊ አስተሳሰብ ከኛው የሚለይበት አንደኛው መንገድ፣ የኛ ምሥጢራዊውን በእምነት መቀበል ሲቀለው፣ የምዕራባውያኑ ግን ስም ካልሰጠው፣ ካልገለጸው ስለማያሳርፈው ነው።

መጽሐፍትን ከእንግሊዝኛው ወደ አማርኛ የሚተረጉሙና የተተረጎመውን ለሚያነብቡ ይህን እውነት ማስታወስ ይጠቅማቸዋል። በአብዛኛው የነዚህና የመሳሰሉት መጽሐፍት መርሆ፡- “ይህ እንዲሆንልህ ከፈለግህ እነዚህን መመሪያዎች ተከተል፤ ... ለመበልጸግ ከፈለግህ መጀመሪያ ይህን ያህል ገንዘብ ላክ... ይህን መመሪያ ተከትለው የቀናቸው፤ እነሆ! ... ለነርሱ ከሠራ ላንተም ይሠራል” ይልና ፈገግታ የሚያሳዩ በአብዛኛው የሴቶችን ፎቶ ለምስክር ያቀርብልናል።

ምዕራባዊ አእምሮ ባጭሩ ከምሥጢራት ጋር መስማማት ወይም አብሮ መኖር ይሳነዋል። በምዕራቡ ክፍል ፈሪሃ እግዚአብሔርና ጽሞናዊነት አንሶ የሚታየው ከዚሁ የተነሣ ነው። ለዚህም ነው አንዳንዶች ጥንትነት ወደ አላቸው የሃይማኖት ክፍሎች መፍለስ የጀመሩት። በሥልጣኔ እርምጃ ስለገሠገሱ ብቻ የምዕራባውያን ባሕል ክርስቲያናዊ ነው ማለት አይደለም። አርአያነታቸው ያስተማምናል ማለት አይደለም። በባሕል ረገድ ከኛ

እንደሚሻሉ ሊቆጠር አይገባም። የባሕሎችን ኋላ ቀርነት ቢሆን የሥልጣኔን ትብታብ የሚመዝን፤ ገርስሶ ነጻ የሚያወጣ የክርስቶስ ወንጌል ብቻ ነው።

በሰሜን አሜሪካ የሚገኙ “መንፈሳዊ” መዝሙር ዘማሪዎች አርአያነታቸው በጥንቃቄ ሊመረመር ይገባል። ምክንያቱም ስልትና ቃናቸው ለዓለም ከሚያቀነቅኑት የተቀዳ ስለሆነ። በዓለም ያሉትንም ለማርካት ስለሆነ። “ኮካ ኮላ ጠጡ” ባለበት አንደበቱ፤ “ኢየሱስ ያድናል” ማለት ስለማያሳፍረው። እውነተኛ አምልኮና ዓለማዊነት ድንበሩ ስለደበዘዘ። የሙዚቃ ቅንብሮችን የሚያዘጋጁ ከንግድ ጋር የሠመረ ግንኙነት ስላላቸው። የአንዳንዶቹም መንፈሳዊነት ከነአንካቴው ስለሚያጠራጥር። በሌላ አነጋገር “ኢየሱስ፤ ኢየሱስ” ስለተባለ ብቻ ክርስቲያን ይኩናል ወይም መንፈሳዊነትን ይጎናጸፋል ማለት አይደለም።

7. ሀ ሁ እንደገና

የአማርኛ ሆሄያት የየራሳቸውን ዝንባሌ ካሳዩ ውለው አደሩ። እውነትም ተመሳቅለናልና! “ዕግዚያብሄር” “እግዚዓብሔር” ይላል። “እየሱሥ” ወይም “እየሡስ” ይላል። ምን ለማለት እንደ ተፈለገ እስከገባ ድረስ አንተም አበዛኸው ልትሉ ትችላላችሁ። የኔ አባባል ግን እነዚህ ዝንባሌዎች ስለ ራሳችንና ስለ ሀገሪቱ የትምህርት አዝማሚያ ምንን ያመለክታሉ? ነው። መደበኛነትና ተግባቢነት ሲጓደሉ፤ እንደ ቀውስ አለመቆጠሩ ለምንድነው? ነው። አንድ ወጥነት ለመግባቢያ መሠረቱ ሆኖ ሳለ ችላ መባሉስ? ቤተ ክርስቲያንስ ምዕመኖቿን

በዚህ ረገድ እንዴት ልትመክራቸው ይገባል? እረ እንዲያው በሥርዓት መጽሐፍ ቅዱስን ማንበብ ከዚህ ሁኔታ እርምት እንዴት አይሰጥም? ነው።

8. ከሰው ስሕተት አይጠፋም

የግድፈት ብዛት በመጀመሪያ ከግድ የለሽነትና ከቅድመ ዝግጅት ማነስ ይመነጫል። ጸሐፊው ምን ለማለት እንዳሰበ ማወቅ ካስቸገረ፤ አንባቢው በራሱ ግምት ለማንበብ ይገደዳል። ያውም መንፈስ ጠንካራው አንባቢ ካልሆነ በስተቀረ አንዳንዱ ከሚያታግለኝ ብሎ ጽሑፉን ማንበብ ይተወዋል።

በዚህ ላይ አማርኛ ራሱ እንደ ዕብራዊው ዘወርዋራ ቋንቋ ስለሆነ ሲጠብቅና ሲላላ፤ ሲነጣጠልና ሲገጣጠም ሌላ ያልታሰበ አእምሮ ይዞ ይቀርባል። “የሚያምኑ” እና “የማያምኑ” ልዩነታቸው ጭረት ታክል ቢሆንም አተረጓጎማቸው የሞትና ሕይወት ያክል ነው!

አንዳንዱም ጸሐፊ መጽሐፉ መግቢያ ወይም መደምደሚያ ላይ “አስጀምሮ ላስጨረስኝ አምላክ ምሥጋና ይግባው” ይልና፤ “በህትመቱ ላይ ግድፈት ቢገኝበት፤ ከሰው ስሕተት ከብረት ዝገት አይጠፋምና አንባቢዬ አርሞ እንዲያነብልኝ በትሕትና እጠይቃለሁ” ብሎ ያርፈዋል። ከጽሑፉ ጋር የሚተላለፈው መልእክት ግን “ትንሽ ስሕተት ምንም አይደለም። ስሕተት መኖሩ የሚያስደንቅ አይደለም” የሚል ነው። አምላክን ማመስገኑና የሰውን ልጅ ድክመት መገንዘቡ ባልከፋ።

እንግዳ ጋብዘህ ባልታጠበ ሰሐን የሚበላ ብታቀርብለት አያስተዛዝብም? እንግዳውስ እንዴት ቢንቀኝ ነው አይልም? ሰሐኑ ያልታጠበው ውሃ ተቋርጦብን ነው ... ጸሐፊው ነው ... ታይፒስቱ ነው ማለት ይጠቅማል? ለአንባቢም የሚቀርብ ጽሑፍ እንዲሁ ነው። እስኪስተካከል ለምን አይቆይም? ወይም ለምን አይቀርም? ለጌታና ለአንባቢው ክብር ለወጣውም ወጪ ይህ አጸፋው ሊሆን ይገባል? ወይ ግድፈት የተገኘበትን እንደ ግድፈቱ መጠን በቅናሽ መሸጥ ይጀመር ይሆን?

9. ቅንፍ

የቅንፍ አጠቃቀም መንታ መንገድ ላይ ቆሞ መወሰን የቸገረውን ሰው ያስታውሰናል። የአንባቢውን ፍላጎት እንዳያበርድ፣ መረዳቱንም እንዳያጎሳቁል በቅንፍ ውስጥ የሚደረደሩት ቃላት በተቻለ መጠን በአንድ ቢጠቃለሉ ይጠቅማል። ይህን ማድረግ ብዙ ማሰብን ይጠይቃል። ማሰብ ደግሞ በመሠረቱ የሚመረጥ የሚመች የሚያዝናና ተግባር አይደለም። ጥልቅ አሳቢነት “የተዘጋጀ አዕምሮ” የቆረጠ ልብ ላላቸው ነው። በመጠን ለመኖር ለወሰኑ ነው። ዋጋ ለከፈሉ ነው፤ ለሚወላውሉ አይደለም። አንባቢን ማፍራት በመሠረቱ በጽሑፉ ጠቃሚነትና ጥራት ይጀምራል፤ እንላለን።

10. ማነኝ? ማን ነን?

ስለ ሐገራችን ያለንን አስተሳሰብ ስንጠቃቅስ አንዳንዴ የታሪክ መሠረት ሳንይዝ ነው። የአገር ነገር ለአንዳንዶቻችን ጭፍን ሃይማኖት ሆኖብናል። ባልተገራ

ስሜት፤ በምኞትና በአሉባልታ ብቻ ሕልውናን መገንባት እንደ እንቧይ ካብ ይሆናል፤ እንላለን። ስለ ራሳችን የተሳሳተ ግምት ከኖረን ስለ ሌሎችም እንዲሁ የተሳሳተ ግምት ይኖረናል። ከምድር ሕዝቦች ይልቅ የተለየን ወይም የተሻልን ሰዎች አይደለንም። የኬንያ ኪኩዩዎችም ስለ ራሳቸው እንዲሁ ይላሉ። ናይጄሪያዎችም። አሜሪካኖችም። ሁሉም እንዲህ ካለ፤ “ልዩ” ነን ማለት ብዙ ትርጉም አይኖረውም። “ያሉትን ይበሉ እንጂ እንደ እኛስ አይሆኑም” ማለት ይቻላል። “ደግሞስ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እንደ እኛ ስማቸው አልተጠቀሰም እኩ” እንል ይሆናል። እንግዲህ ስማችን የተጠቀሰው በኃጢአታችን ብዛት እንደሆነስ? ደግሞስ “ኢትዮጵያ” የሚለው መጠርያ ሌሎችን ይጨምር እንደሆነስ? ሰው ስለራሱ ከእውነት የራቀ አመለካከት ሲኖረው ውጤቱ ምን ጊዜም አስደሳች አይሆንም።

ስለ ሰው ቀጥተኛና ልክ የሆነ ማስረጃ ሊሰጥ የተቻለውና የተገባው የክርስቶስ ወንጌል ብቻ ነው። ሁሉም በእግዚአብሔር አምሳል ተፈጥረዋል ይለናል። “ምናልባትም እየመረመሩ ያገኙት እንደሆነ እግዚአብሔርን ይፈልጉ ዘንድ በምድር ሁሉ ላይ እንዲኖሩ የሰውን ወገኖች ሁሉ ከአንድ ፈጠረ፤ የተወሰኑትንም ዘመኖችና ለሚኖሩበት ስፍራ ዳርቻ መደበላቸው።” (የሐዋርያት ሥራ 17፡ 27) “ሁሉም” ሲል፤ እሥራኤላዊውንና ፍልስጤማዊውን ነው፤ ሀብታሙንና ደሀውን ነው፤ ሴቱንና ወንዱን ነው፤

ሕጻኑንና አዋቂውን ነው፤ ወጣቱንና አዛውንቱን ነው፤ የተማረውንና ያልተማረውን ነው፤ ጥቁሩንና ነጩን ነው፤ “ሕዝብን፣ ነገድን፣ ወገንን፣ ቋንቋን” ነው።

ሁሉም ኃጢአትን ሠርተዋል ከእግዚአብሔር ክብር ጎድለዋል ይለናል። ሁሉም በክርስቶስ በኩል የኃጢአት ይቅርታንና ደኅንነትን ያገኛሉ ይለናል። ከአምላኩ ጋር የታረቀ ከራሱና ከፍጥረት ሁሉ ጋር የታረቀ ነው፤ ይለናል። ማንነታችንን በዚህ ይጠቀልለዋል! ሰውን “ልዩ” የሚያደርገው በአምላክ አምሳል መፈጠሩ ነው። “ሰው”ነት ከጎሠኛነት የሚቀድመው ለዚህ ነው። እንግዲያስ ሰውን ማክበር ፈጣሪን ማክበር ነው። ሰውን መናቅ ፈጣሪንም መናቅ ነው፤ ያም አይበጅም።

11. በሰማይና በምድር

መንፈሳዊነት ማኅበራዊውን ጉዳይ እንደማይመለከት ሲታሰብ ኖሯል። ሰው በዚች ምድር የመኖሩ ምክንያት ለመንግሥተ ሰማይ ለመዘጋጀት ነው፤ ይላል። ይህ ከፊል እውነትነት አለው። በተለይም ፖለቲካና ሃይማኖትን መቀላቀል አደገኛ ነው፤ ይላል። ለምሳሌ በ 1968 በታተመው ቁጥር 11 የብርሃን መጽሔት ላይ “የኤምፔሪያሊዝም ሽኩቻ” በሚል ርዕስ የወጣው ጽሑፍ ያስከተለውን ጥያቄና ጉምጉምታ ማስታወስ በቂ ነው። ምድራዊውን ከመንፈሳዊው የሚነጣጥለው አስተሳሰብ፣ ባሕላችን ካመጣብን በተጨማሪ የሚሲዮናውያን ድርሻ ምን ያህሉ ይሆን?

ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ደግሞ ዝባዝንኬውን ማተም፤

የእግዚአብሔርን ቤት ምሥጢር በአደባባይ መዘርገፍ፤ ግለ ሰቦችን ማግነንና መጣል እንደ ቁም ነገር ተቆጥሯል። በመሠረቱ፤ የክርስቶስ ወንጌል የዓለም ገበያን እንዲገዛ እንጂ የዓለም ገበያ የክርስቶስን ቤተ ክርስቲያንና የወንጌልን ስርጭት እንዲቆጣጠር አልተፈቀደም። ኢየሱስን ጅራፍ እንዲያነሳ መጋበዝ ካልሆነ በስተቀር።

“ፖለቲካና ኰሬንቲ በሩቁ” የሚለው አነጋገር ይህንኑ የተነጣጠለ አስተሳሰብ የሚያጸና ነው። ለዓለማውያን ፖለቲከኞች እንዳፈቃዳቸው እንዲፈነጩ ዕድል ሰጥቷቸዋል። መልሰው ደግሞ ቤተ ክርስቲያንን እንዲወነጅሉ። በቅድሚያ ማወቅ ያለብን አንድ ግለሰብ የአንድ ማኅበረ ሰብ አባል በመሆኑ ብቻ ፖለቲካዊ ሕልውና እንደሚኖረው ነው። ደግሞስ “ኢየሱስ ጌታ ነው” ከማለትና የመንግሥተ ሰማያትን ወንጌል ከማወጅ የበረታ ምን የፖለቲካ አቋም ሊፈጠር ይችላል?

ቤተ ክርስቲያን የወንጌልን እውነት እያስተማረች ምዕመናንን በሕብረተ ሰቡ ውስጥ ታስማራቸዋለች። ሌሎችን እንደዚሁ ወደ እምነት ታመጣለች። “እከሌን ምረጡ፤ እከሊትን አትምረጡ” የሚል አቋም ላይኖራት ይችላል። ሆኖም ስለ ታማኝነት ካስተማረች በተለያየ የሕብረተ ሰቡ ክፍል የተሠማሩት ልጆቿ የ “ጨውነታቸውን” ኃላፊነት ሊወጡ በምርጫ ይወዳደራሉ። ሌባውን ተመራጭ አይመርጡም፤ ወዘተ። ሁሉም በእግዚአብሔር አምሳል እንደ ተፈጠረ ካስተማረች ምዕመናን የጐሣና የቋንቋን ልዩነት ውበት

እንጂ መነጣጠል እንደሆነ አይቆጥሩም፤ “አንድ ተስፋ... አንድ አካል... አንድ መንፈስ...አንድ ጌታ... አንድ ሃይማኖት... አንዲት ጥምቀት... አንድ አምላክ” [ኤፌሶን 4፡ 4-5] ይላልና።

እንግዲያስ ይህንን እውነት ተግባራዊ ለማድረግ ጊዜው ያመቸ ይመስላል። በአንጻሩ አለመሳተፍ የሚያስከትለውን መገመት ቀላል አይሆንም። የሁሉንም ሕይወትና ኑሮ በሚነካ ጉዳይ ላይ ጥቂቶች ብቻ እንዲወስኑበት መተው ብዙ ጉዳት ማስከተሉ አይቀርም። ቤተ ክርስቲያን የራሷን ቤት ሥርዓት ካስያዘች ደግሞ ግፍ ሲፈጸም፣ ፍትሕ ሲጓደል አይታ ዝም አትልም። ለቀኝና ለግራ የማይል ሚዛን በእጇ ስለያዘች በንዋይ ሚዛን፣ በዝና ሚዛን፣ በወገን ሚዛን አትወሰድም። ይኸ የኋለኛው ነጥብ እንግዲህ ብዙ መስዋዕትነትን የሚጠይቅ ነው። የተሰዋላት ክርስቶስ በሚሰጠው ጾጋ ከዚህ ያነሰውን አይጠብቅባትም። ሆኖም ጾጋ ልዩ ልዩ ነው፤ እያንዳንዱ ጾጋውን ለይቶ ማወቅና ጌታ ባስቀመጠው ቦታ መገኘቱ ጠቃሚ ነው።

12. የወንጌል ስርጭት፣ ማኅበራዊ እርዳታና ተጠሪነት ባለፉት አስራ አምስት ዓመታት የግል አገልግሎቶች ቁጥር እየጨመረ መጥቷል። በነጠላ ሳይሆን በድምሩ አስተዋጽኦአቸው የሚገመገምበት ሰዓቱ አሁን ነው። አብዛኛዎቹ ተደራጅተው የሚንቀሳቀሱት ከሰሜን አሜሪካ ተነስተው ነው። መልካም ሥራዎች አልተሰሩም ማለት አንችልም። በጥረታቸው አንድ ሰው ብቻ እንኳ ወደ ክርስቶስ መንግሥት መጥቶ ቢሆን ቀላል ነገር

አይደለም። በተጨማሪ ለብዙዎች የሥራ ዕድል ከፍተኛዋል፤ ማኅበራዊ ሥራም እየተሠራ ነው። በዚያው ልክ ደግሞ የገንዘብ ኃይል በወንጌል ስርጭትና በወንጌል አገልጋዮች ሁኔታ ላይ ለውጥ አላመጣም ብንል የምንደልለው ራሳችንን ብቻ ነው። ልንዘነጋው የማይገባ ነገር ቢኖር በቤተ ክርስቲያን አካባቢ “የግል አገልግሎት” የሚለው አሠራር ከንግድና ከጦር ተቋማት የፈለሰ አስተሳሰብ መሆኑን ነው። ትኩረቱ በአብዛኛው አሐዛዊና ግለኛ ነው። ይኸው አገልግሎት ወይም “ራእይ” ለምን በቤተ ክርስቲያን ውስጥና በቤተ ክርስቲያን ሥር ሊካሄድ አልቻለም? የሚለው ጥያቄ ምላሽ ሳያገኝ ተንጠልጥሎ መቅረት የለበትም።

የ”ግል” አገልግሎቶችን ድርሻና ኃላፊነት በሚመለከት እነዚህ ጥያቄዎች በጽኑ ሊታሰብባቸው ይገባል፤

- እንደ ሚሲዮናውያኑ የእግዚአብሔርን ሥራና ሕዝብ ላለመነጣጠል ምን ጥረትና ጥንቃቄ ተደርጓል? አገልግሎቱስ በሌሎችም መንቀሳቀስ ይችላል? ተተኪ አፍርቷል?
- በምዕመንና በቤተ ክርስቲያናት መካከል ያለውን ግኑኝነት አጠናክሯል? የ”ግል” አገልግሎቶች ምዕመኗን መገሠጽ እንዳትችል የቤተ ክርስቲያንን ሥልጣን አዳክሞ ይሆን?
- የወንጌል አቅርቦት የሀገሬውን ባሕልና አስተሳሰብ ያከብራል ወይስ የውጪውን እንዳለ ያስተጋባል? ትኩረቱ የሰሚውን ገርነት፣ ብሶትና የኑሮ ውድቀት

ይበዘብዛል ወይስ በርኅራኄ ይመለከታል? ስብዕናን ያከብራል?

- አገልግሎቱ ስለሚያስከትለው ጎጂ ለውጥ ተጠያቂነትን ይቀበላል ወይስ የሌሎች ኃላፊነት እንደሆነ ይገምታል?
- ድንበርተኛነትን ያገናናል? ለማንም ተጠሪ አይደለሁም፤ ‘አትድረሱብኝ፤ አልደርስባችሁም’ ይላል?
- ገቢና ወጪውን ይፋ ያደርጋል? በአስተባባሪው፤ በተጠቃሚውና በአስፈጻሚው ክፍል መካከል ያለው ግንኙነት ምን ይመስላል? ዓመታዊ ዕቅዱንና የሚያቀርባቸውን ሪፖርቶች ይፋ ያደርጋል? ሪፖርቱ ከተሠራው ሥራ ጋር ምን ያህል ይጣጣማል? የሥራው ታዛቢና መርማሪ ገለልተኛ አካል ነው?

ባጭሩ፤ “ተጠሪነቴ ለእግዚአብሔር ብቻ ነው”ማለት ለአገልጋዩ ቢሆን ለጌታ ስም መልካም አይሆንም። አገልግሎቱ የተደራጀው በተጠቃሚው ስም ስለሆነ እነዚህን መሰል ጥያቄዎች ማንሳታችን ተገቢ ይሆናል፤ እርስ በርስ የምንጠባበቅበት ክርስቲያናዊ ግዴታችን ነውና። ይህን ቁም ነገር መዘንጋት ለብዙዎች ውድቀትና ለጌታ ስም መነቀፍ ምክንያት ሆኗል።

፮

የወንጌል ስርጭትና እስካሁን የተጓዘነው ጉዞ

ክፍል ሁለት -- የተያያዘነው ጉዞ

በክፍል አንድ እንዳሳሰብነው የዚህ ጽሑፍ ዓላማ በጎ ሥራዎች እንዳልተሠሩ ለማስመሰል አይደለም፤ ይልቅ በወንጌል ስርጭት ሳቢያ የተከሰቱ አንጉል አዝማሚያዎችን ለመጠቆምና እንደ ሁኔታው መፍትሔዎችን ለማቀድ እንዲያስችል ነው። አዝማሚያ ውሎ ሲያድር መደበኛ ይሆናል፤ ልክ እንደ ሆነ መታሰብ ይጀምራል፤ ማረመውም እንደ ነውር ይቆጠራል።

የዚህ ጽሑፍ ሌላኛው ዓላማ የጥንቱን የሐዋርያትን ልማድ ለማበረታታት ነው (የሐዋርያት ሥራ 2፡ 42፤ 6፡ 2-4)። ይህም ቃለ እግዚአብሔርን ገልጦ ማንበብና ማሰላሰልን፤ መጸለይና በታማኝነት በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ጥላ ሥር ክርስቲያናዊ ሥነ ምግባርን መጎናጸፍና ጠቃሚ ሰው መሆንን ይጨምራል።

1. አዝማሚያው ምን ይመስላል?

ላመኑና ላላመኑ ብዙሃን የወንጌል ዕውቀት ማሰራጫ ዓይነተኛ መንገዱ በዝማሬ ስለሆነ ይህንኑ እስቲ አንቃኝ። በምዕራቡ ዓለም እንደተለመደው፤ በአገራችንም የዓለም ድምጻዊ “የጽዮንን ዝማሬ” ቀምሮ ለገበያ ቢያቀርብ ምን እንል ይሆን? “ታሸገው የሚሸጡ” ዝማሬዎችን ለማቅረብ ቴክኒኩ ቢያስችልም ተቃውሞ እንዳያስነሳ ምቹ ጊዜ እየተጠበቀ ነው። ቀስ በቀስ “ለጌታ ክብር ነው” በሚል ሰብብ ድንበሩ እየደበዘዘና እየተደፈረ ነው። የገበያ ውድድርና ሥልጣን ማንንም ይማርካል። ገበያና ገንዘብ ከጌታ ቤት ሥራ ጋር በማይመች አኳኋን ሲጣመሩ ግን ነገር መበላሸቱ አይቀርም። የዘማሪው ልብስና ቁመና ሳይቀር ለሺያጭ እንደሚቀርብ ዕቃ ትኩረት ይሰጠዋል ማለት ነው። ለምስል መስገድ ሲባል አዝማሚያው ይኸ እንደሆነስ?

“ሌዋዊው” ከቤተ ክርስቲያን ቅጥር ውጭ ቆሞ እያዜመ እንዳይሆን እንስጋ። የማረኩት የሚጠይቁትን ዝማሬ ሲዘምር እንዳይገኝ። በአገልግሎት ስም ጸጋውን በዝናና በገንዘብ እየቸበቸበ እንዳይሆን። ለቤተ መቅደስ ሥርዓት ይገዛል? ወይስ “በአዲስ ራእይ” አሳብቦ ሙዚቃውን ይዞ ይኮበልላል? ሙዚቃው የተመረጠ ወንበር የሚናጠቅበት መሣሪያው ነው?

የጌታና ለጌታ መሆኑ ቀርቶ የግልና ለግል መሆን ጀምሮ ይሆን? እንግዲህ ከዚህ የተነሳ ነው አንዳንዱን መዝሙር ከአንድ ጊዜ በላይ መስማት የሚያቅተው። በጸሎት ሳይሆን በሙዚቃ ኪነ-ጥበብ ብቻ ስለ ተቀመመ ለጸሎት አይጋብዝም። ካላጸለየና የእግዚአብሔርን ህልውና

ካላስታወቀ ዝማሬ ከመዝናኛነት አላለፈም ማለት ነው። የመንፈሳዊ መዝሙሮች መሠረታዊ ግብ የእግዚአብሔርን ክብር ማስታወቅ፤ የማይለዋወጠውን ህልውናውን ማወጅና የሰሚውን አዕምሮና መንፈስ አንፆ ወደ አምላኩ ማቅናት ነው።

የሙዚቃውን ቅኝት በተመለከተ አንዳንዴ በዓለም ያሉትን ለመሳብ የተፈጠረ ዘዴ እንደሆነ ይደመጣል። እርግጥ እግዚአብሔርን መወሰን አንችልም፤ ከልብ የተሰጠውን ያን አይንቅምና፤ ያንኑ ለማዳን ይጠቀምበታልና። ዘመኑ የሚጠይቀው አሠራር አይኖርም ማለት አንችልም። ቅርሳችንን ግን ችላ ብንል የመንፈስ ቅዱስን ሥራ ታሪክ ማቃለል ይሆንብናል። ያጎድልብናል። ሰዎችን የምናቀርብበት መንገድ ለሁሉም አንድ ወጥ መሆን እንደሌለበት ቢታወቅም፤ ክብር የሌለበት የሰው ብልሃት ብቻ ሆኖ እንዳይገኝ መስጋት ይኖርብናል።

የሙዚቃን መንፈሳዊ ጥራት ለመለየት የረቀቀ የሙዚቃ ዕውቀት አያሻም። መንፈሳቸው ለሚለይ የሙዚቃ ስልትም እንኳ ይህን አይሰውርባቸውምና። መጽሐፍ እንደሚል፡- “መንፈስም የእግዚአብሔርን ጥልቅ ነገር ስንኳ ሳይቀር ሁሉን ይመረምራልና፤ ለእኛ እግዚአብሔር በመንፈስ በኩል ገለጠው... መንፈሳዊ ሰው... ሁሉን ይመረምራል፤ ራሱ ግን በማንም አይመረመርም።” [1ኛ ቆሮንቶስ 2፡ 10፤ 15]

በዚሁ በአሜሪካ ለምሳሌ፤ ከነባር ሃይማኖታዊ ድርጅቶች የተፈናቀሉትንና ርቀው የኖሩትን ላለማስቀየም ሲባል መስቀል-አልባ አምልኮ ቤቶችን ማነጽ ተጀምሯል። መስቀል የሥቃይ፤ የመስዋእትነትና የሰው ኃጢአት ውጤት መግለጫ መሆኑን ማስታወስ የማይፈልጉ በዝተዋል። የመስቀሉ ማእከላዊነትና መልእክት በብልጽግናና በ“ራስ ማሻሻያ” ብልሃቶች፤ በግለኛነትና በመካካብ ወንጌል እየተተካ ነው። በዚሁ አስተሳሰብ መሠረት ቤተ ክርስቲያን በንግድ ተቋም ትመሰላለች። መጋቢ ደግሞ የተቋሙ ባለቤት ወይም ተቀጣሪ አስተዳዳሪ ነው። ለመጋቢነት ከጸጋና ከጥሪ ይልቅ ሚዛኑ የንግድ ዕውቀት፤ የንግግር ችሎታ፤ ቅልጥፍና፤ ወዳጅነት፤ ቁመናና የግል ፍላጎት ሆኗል።

ምዕመን ገበያተኛ ነው። ብዛት ብልጽግና ነው። ምዕመኑ እዚህ ካልጣመው ወይም ሌላ “ራእይ” ከመጣለት ትቶ የመሄድ መብቱ የተጠበቀ ነው። ተጠሪነቱ ለራሱ ነው። ላወጣው ወጪ ተመጣጣኝ አገልግሎት ይሻል። “ራእይ” እንደ ልብ ሆኗል። ወደ ሌላ እንዳይከብልልበት ዘዴ መፍጠር ደግሞ የትጉዕ መሪ ኃላፊነት ነው። ምሪት የሚገኘው ከመንፈስ ቅዱስና ከቃሉ ሳይሆን ከአገልግሎቱ ተጠቃሚዎች ስሜትና ፍላጎት በመነሳት ነው። የተቋሙ ፍሬ በሰው፤ በገንዘብና በእንቅስቃሴ ዘርፍ ብዛት ይመዘናል። ቃሉ ግን የሚነግረን የመስቀሉ ነገር ለሃይማኖተኞችና ለምድር ሰዎች እንደማይመቻቸው ነው። [1ኛ ቆሮንቶስ 1፡ 18-25፤ ፊልጵስቶስ 3፡ 18-21]

ለአንድ ሰሞን ያለ ሙዚቃ መሣርያ ቢመለክ ስንቱ ሰው ይሆን ቤተ ክርስቲያን መምጣት የሚያቆመው? ለአንድ ሰሞን ጉባዔ የመረጠውን መዝሙራት መዘመር ቢጀመር ምን ለውጥ ያስከትል ይሆን? በየአምልኮው ክፍለ ጊዜ የእኩል ሰዓት ፍጹም ፀጥታ ቢታወጅ መንፈሳዊነትን እንዳገባ ይቆጠር ይሆን? [ራእይ 8:1፤ 1ኛ ነገሥት 19:12፤ መክብብ 3:7፤ 5:2 ይመልከቱ] ስንቶች ይሆኑ እንደ ነቢዩ ዕንባቆም “ምንም እንኳ ካሴትና ሲዲ ባይሸጥ፤ ታዋቂነትና ጥሪም ባይመጣ፤ በማገልገል ውስጥ ጉዳት እንጂ ትርፍ ባይገኝ፤ ሙዚቃውም ባይጋጋል፤ እኔ ግን ለጌታ እዘምራለሁ” የሚሉ? [ዕንባቆም 3:17-19]

2. “አይ ፖድ”፤ አይ ሲዲ፤ አይ ስነ-መለኮት በመሠረቱ ቴክኖሎጂ በራሱ ክፉም በጉም ነው ማለት አይቻልም። እንደ እሳት ጠቂሜታው ነው የሚተረጉመውና። በግል አስተሳሰብ፤ በቤተ ክርስቲያን አሠራርና በአገር አቅም ላይ ጉልህ ለውጥ እየታየ ነው። ቴክኖሎጂው ስለ ተለወጠ ብቻ ተጠቃሚውም የያዘውን መለወጥ ይኖርበታል ማለት አይደለም። ተጠቃሚው በአብዛኛው በያዘው የማይረጋውና የማይረካው “ደረጃ” ለመጠበቅ ወይም ቁሳቁስን ማጋበስ እርካታ የሚሰጥ መስሎት ይሆን? በአገራችን ለምሳሌ፤ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ የ”ሞባይል” ስልክ “ቀጭኑን ሽቦ” እየተካው መጥቷል። እንደ እውነቱ ከሆነ ግን የነበረው ስልክ ለአገሬው ተጠቃሚ እንኳ አልተዳረሰም። ሌላው የዓለም ክፍል ‘ዘመናዊ’ ወደ ሆነው ስለ ተሸጋገረ ብቻ አብረን

መንከራተት አለብን ያለ ማነው? ምናልባት ጊዜ አለፈበት የተባለውን ነገር ግን ችግራችንን የሚያቃልልንን ማስፋፋቱ አይቀልም ነበር? እንላለን። በአገር ደረጃ ቢሆን በቤተ ክርስቲያን እንዲሁም በምዕመኑ ኑሮ ውስጥ የተዛባ አመለካከት እንዳለ ይህ ሊያስረዳ ይችላል። ባጭሩ፣ ቴክኖሎጂ ልንጠቀምበት እንጂ ሊጠቀምብን፣ ሊያገለግለን እንጂ ልናገለግለው አልተፈጠረም። ተሳታፊ እንጂ ተመልካች ሊያደርገን አይገባም።

ቪዲዮ ቀጂው አስር ደቂቃ ያህል ዘግይቶ ስለመጣ ይካሄድ የነበረው አምልኮ አንደገና እንዲጀመር የተደረገበትን አንድ ስብሰባ አስታውሳለሁ። በየስብሰባው የሚቀረጹትን ቪዲዮዎች ስናይ “ይኸ እክሌ አይደለም? ... እከሊት ምነው እንዲህ ከሳች? ውፍረቷ ይሻላት ነበር፤ ... እንትናን ደግሞ ምን መለጠው? የዚህ አገር ዉሃ መቸም...” ማለታችን አልቀረም።

“ቴክኖሎጂ እኮ ጌታም የሚወደው ነው” ይሉናል። ዝግ ብሎ ላሰበ ግን ከላይ በጠቀስናቸው የቴክኖሎጂ ውጤቶች የሚጠቀሙት ቁጥር አቅሙና ዕውቀቱ ከማይፈቅድላቸው ጋር ሲነጻጸር ኢምንት መሆኑን ነው። ስለሆነም የጥቂቶች ፈቃድ የብዙሃኑ እንደ ሆነ ማስመሰል ተጀምሯል። ለጥቂቶች ከተስማማ ለሁሉም የማይስማማበት ምክንያት የለም ማለት ይታሰባል። ፍላጎቶቻችንን ክርስትና ማንሳት ክርስቲያናዊ ያደርገዋል ማለት ግን አይደለም።

ቤተ ክርስቲያን የፆም አዋጅ ያክል፤ “ቴፕ ያለህ ቴፕህን፤ ሲዲ ያለህ ሲዲህን፤ ሌላም ስም ያለው ያለህ ያለህን፤ የሌለህ ደግሞ እንዳትቀር ለብርቱ ጉዳይ ፈልጊሃለሁ” ብትል፤ ሁለት ነገሮች የሚከሰቱ ይመስለናል። የመጀመሪያው፤ የሸቀጡ ብዛት ሲሆን፤ ሌላኛው ደግሞ፤ በምዕመን መካከል ያለው የኑሮ ልዩነት ነው። አንዳንዱ ለቤት ማዳመቂያ፤ ሌላው ገንዘብ ተርፎት፤ ሌላው ከማን አንሼ፤ አንዳንዱን ሻጭ አሞኝቶት፤ ሁሉም የየግሉ ምክንያት አያጣም እንላለን። ይኸው ሸቀጥ ተሰብስቦ ወደ መጣበት አገር ቢመለስ በምዕመን መንፈሳዊነት ላይ ኪሣራ ያስከትል ይሆን?!

3. መልእክቱ ምዕመኑ ራሱ ነው

መንፈሳዊነት የክርስቶስ ደቀ መዝሙር በመሆን እንጂ በሚታይ በውጫዊ ተጽዕኖ አይገኝም። የቴክኖሎጂ እድገትና አጠቃቀም መልካምም አሳሳቢም ነው። አንዱን ሳናጣጥም ሌላው መልክና ቁመና ቀይሮ ከተፍ ይላል። እኛም ከአንዱ ወደ ሌላኛው ስንከንፍ እንታያለን። ከቤተ ክርስቲያን ቤተ ክርስቲያን፤ ከአገር አገር የምንለው፤ ጸንተን የማንገኘው በሰሞነኛውና በውጫዊ አስተሳሰብ ስለምንነዳ ይሆን? ሥር የሰደደ፤ መሰጠትን የሚጠይቅ የጠራ ነገር የሚፈለግ አልሆነም። የሚፈለገው ይልቅ ወዲያው ውጤት የሚያሳየው፤ እጅ በጅ የሆነው፤ የሚታየው፤ ብዙ ጥረት የማይጠይቀው፤ በኛው ሚዛን የተሻለ የምንለው ነው።

ምሪታችንን ከማን ይሆን የምንቀበለው? እያንዳንዱ

የራሱን ሕይወት መምራት እንዳለበት የታወቀ ቢሆንም የአማኒያን ግን በ “ሥጋ ምኞት በዓይን አምሮት ስለ ገንዘብም በመመካት” ሊሆን አይችልም። [1ኛ ዮሐንስ 2: 15-16]

አኗኗራችን ከዓለማዊያን የሚለየው በምንድነው? በዓለም እንዳሉቱ ቁሳቁስ የምናግበሰብስ ከሆነ “የክርስቶስ መልእክት” መሆናችን ቀርቶ የሸቀጥ መልእክተኞች እንሆናለን። [2ቆሮንቶስ 3: 3] እውነትን ትተን ምቹት ብንሻ ሳይመቸን እንኖራለን፤ እውነቱ ቀርቦልን ይሠወርብናል። [ሉቃስ 16: 19-31፤ ማቴዎስ 25] እውነትን አጥብቀን ብንሻ ግን የክርስቶስ ሰላምና እርካታ ይጨመርልናል። “እንዴት እንደምትመላለሱ በጥንቃቄ ተጠበቁ፤... ያላችሁ ይብቃችሁ” የሚለን ለዚሁ ነው። [ኤፌሶን 5: 15፤ ዕብራውያን 13: 5፤ 1ኛ ጢሞቴዎስ 4: 8፤ ፊልጵስፎስ 4: 11-12]

4. ያጠረ ክር

የንግድ ነገር ከተነሣ እኛም የምንለው አናጣም። የመዝሙራት ቅጂ ተሻሽሏል ይሉናል፤ እርግጥም ተሻሽሏል። የሚገርመው ግን ከቴፑ ይሁን ከመዝሙሩ ሁሉም እያጠረ መጥቷል። አንድ የሙሉ ወንጌል መዘምራን ቁ.2 ክር ለምሳሌ ሃያ መዝሙር ሊሞላ ምንም አልቀረውም። ክሩ አጥሮባቸው እንጂ ይጨምሩ ነበር እንላለን።

ወንጌልን ከሸቀጥና ከንግድ ጋር አቀራርቦ ማሰብ ቅሥፈትን እንደ መጋበዝ ይመስል የነበረበት ዘመን

ነበረ። የዛሬውማ ከአስሩም መዝሙር በዝቶ ወይ የመጀመሪያው መዝሙር መጨረሻ ላይ በከፊል ይደገማል፤ ወይም በመሳሪያ ብቻ ደግሞ ይቀርባል። የብርሃን ልጆች ከዓለም ልጆች እኩል ሠለጠኑ እንበል? ወይስ የዓለም አሠራር በስርጭት ላይ የማይገባ ተጽዕኖ እያደረገ ነው? ይህ ሐተታ እርግጥ ሁሉን አይመለከትም። ወንጌልን ያለ ወጪ ማዳረስ ይቻላል ግን ማለታችን አይደለም።

አንዳንዶች ዘማሪዎች የሰከነ አማካሪ ያስፈልጋቸዋል። አንዳንዶች ደግሞ የሚገሥጸቸው፤ ሁሉም ግን የሚጸልይላቸው። የቆሙበት ሥፍራና የዕድሜአቸው ክልል ለፈተና የተጋለጠ ነውና። ጠላትም የወንጌል መተላለፊያ እንደ ሆነ ስለሚያውቅ አጥብቆ ይታገለናል። ጥቂቶቹም ከጌታ ቤት ውጭ ያለውን ብዙ ስለማያውቁ ግርግሩ አደናግሯቸዋል። ሲብስም አባብሏቸዋል። ተጠሪነታቸው “አዎን፤ ሃሌ ሉያ” ለሚሏቸው ግለሰቦች ስለሆነ ሲስቱ ሃይ የሚላቸው አያገኙም። ተመልሶ በቤተ ክርስቲያን ጥላ ሥር መከለል አማራጭ የለውም። ማስተዋል ይስጥ።

ፉክክር የታወጀ ይመስል አንዱ አዲስ መዝሙር በሌላ አዲስ መዝሙር ሲለዋወጥ በጌታ ጸጋ ያካበትናቸው ውድ መዝሙራት፤ ትዝታችን በምስጋና እንዳይበረክት ለዝገትና ለመረሳት ተዳርገዋል። የሚቀጥለውስ ትውልድ የዚህኛውን ትውልድ ትዝታ ይርሳውን? የእምነት አካሄድ “ሲወርድ ሲዋረድ” የመጣና የሚቀጥል ነው። የመንፈስ ቅዱስ ሥራ “የአባቶችን ልብ ወደ ልጆች፤

የልጆችን ልብ ወደ አባቶች... የማይታዘዙትንም ወደ ጸድቃን ጥበብ” መመለስ ነው። [ሚልክያስ 4፡ 6፤ ሉቃስ 1፡ 17]

ቴክኖሎጂ በጉም ነገር አለው። ከላይ እንደጠቆምነው፤ ልንገለገልበት እንጂ ልናገለግለው ግን አይገባም። በሠለጠኑ አገሮች ያየነውን ሁሉ ከሻን ተጎታች እንጂ የራሳችን ኑሮ መሪዎች መሆን አንችልም።

5. የሥልጣኔ ገደብ

ዛሬም እንደ ጥንቱ ወንጌል የሚሠራጨው ወዳጅ ለጎረቤቱ አፍ ላፍ የምሥራቹን ሲያወራ ነው። “በዚህ ዘመን ኖር ቢሆን ጌታም በቴክኖሎጂ ይገለገል ነበር እኩ” ይባላል። የሚሲዮናዊ ጥናት ሊቅ የሆነው ማክጋቭራን ለምሳሌ የሕንድን ሕዝብ ቶሎ በወንጌል ለመድረስ በየመንደር ማዕከላት የቪዲዮ ቤተ ክርስቲያን ማቋቋም ይቻላል ብሎ ነበር። ልንዘነጋው የማይገባን ነገር ቢኖር የጌታ ወንጌል ሰውን እንጂ የዘመኑን ግኝት ያማከለ እንዳልነበረ ነው። ቴክኖሎጂ ሰብዓዊነትን አይተካም። ይህም ማለት በወቅቱ የተገኘውን መሣሪያ አልተጠቀመበትም ማለት አይደለም። ዋነኛ ትኩረቱ በአምሳሉ በፈጠረው ሰው ላይ ነው ማለት እንጂ። የሰማሪያዊቱንና የጌርጌሴኖኑን ሰው ታሪክ ማገናዘብ ይጠቅማል። [ዮሐንስ 4፤ ማርቆስ 5፡ 1-20] የጠራቸውን “ወደ ዓለም ሁሉ ሂዱ፤ ወንጌልንም ለፍጥረት ሁሉ ስበኩ” ያለውም ለዚሁ ነው። [ማርቆስ 16፡ 15]

ጌታን ልንወስነው አንችልም። ቴክኖሎጂ ብዙ ጥቅም ቢኖረውም እስትንፋስ እንዳለበት ሰው አይሆንም። የደስታና የሐዘን ስሜት አይታይበትም፤ ቴሌቪዥንና ቪዲዮ ደግሞ አንድ አቅጣጫ ንግግር እንጂ ምልልስ አያውቅም። አይዳሰስም፤ ሥጋና ደም አይካፈልም። [1ኛ ዮሐንስ 1፡ 1-2፤ ዕብራውያን 2፡ 14-15፤ ዮሐንስ 1፡ 4] ባጭሩ ቴክኖሎጂ ብዙ ጥቅም ቢኖረውም ከሚገባ በላይ ግን ሥፍራ ልንሰጠው አይገባም ማለታችን ነው።

ቴክኖሎጂ በገነነባቸው አገሮች ሰው ከራሱና ከመሰሉ እንዲሁም ከተፈጥሮ ጋር ለመቆራረጡ አንደኛው ምክንያት ሆኗል። ግንኙነት ያባዛ እየመሰለ ሰውን ብቸኝነት ለቅቆበታል። ባልና ሚስት፤ ጓደኞች አብረው ይጓዛሉ፤ ሩቅ ካለ ሰው ጋር በየፊናቸው በእጅ ስልክ ያወራሉ። በአካል ቅርብ፤ በአሳብ ግን ሩቅ ለሩቅ ሆነው ይኖራሉ። በዚህ መሐል ትዳር ቢፈርስ ምን ይደንቃል? የእጅ ስልክ እንዲህ ሳያጣብበን የነበረው ዘመን ፈጥኖ ተረስቷል። ድምጽ በዝቷል፤ ባለ አንድ ፊት ጫጫታ ነግሷል።

ስንቶች ናቸው በዚህ ዘመን የጽሞና ሕይወት የሚለማመዱ? የሰው ቁጥር በዛ ካላለ ያመለኩ የማይመስላቸው ዛሬ ጥቂቶች አይደሉም! ቴክኖሎጂ ምን ያህል ቢራቀቅ ያልተሰጠን ሕይወት ደቀ መዝሙር አያደርግም!

ሮም ሥልጡን እንደ ነበረ አንዘንጋ። ግሪክም። ሥልጣኔ

በኛ አልተጀመረም። በዘመኑ ሁሉም ሥልጡን ነው። ጊዜው ሲያልፍ አረጅ ያልተባለ የለም። ኃጢአትና ጽድቅ እንዲሁም የሰው መሠረታዊ ባሕርይ ግን እስካሁን አልተሻሻለም። እርግጥ ስለምንኖርባት ዓለም ከቀደሙት ይልቅ ዕውቀት አካብተን ሊሆን ይችላል። ሆኖም ጥበብንና ማኅበራዊነትን ሳንጥል አይደለም።

መደምደሚያ

ወንጌልን በተለያየ መልኩ ለማሰራጨት ምን መሠረታዊ ዕቅዶች ሊኖሩ ይገባል? ለዚህ ጥያቄ መልሱ እንደ ሁኔታው ሊለያይ ቢችልም፤ መሠረቱ ግን እያንዳንዱን ምዕመን ከእግዚአብሔር ቃል ጋር ማገናኘት ነው። ለመንፈስ ቅዱስ አደራ መስጠት ነው። ከጥገኛ እምነት ማላቀቅ ነው። በጌታ ቤት ሙሉ ማኅበርተኛ ወደ መሆን ደረጃ ላይ ማምጣት ነው። የጸሎትን ሕይወት ማለማመድ ነው። መሠረታዊ የቤተ ክርስቲያንን ታሪክና ሥርዓት ማሳወቅ ነው። አስተሳሰብን ለሚሰርቁ ባሕላዊ አመለካከቶች ከቃሉ ምላሽ የመሻትን ልማድ ማጎናጸፍ ነው። በአዕምሮ ጭምር የበሰሉ ወደ መሆን ማድረስ ነው። በተጨማሪ ከታች የተጠቀሱት ነጥቦች መነሻ ሊሆኑ ይችላሉ።

- የመጻፍና የማንበብ ልምዳችን እንደሚገባ የዳበረ አይደለም፤ ይህን የምንለው ማንበብና መጻፍ ስለማይችሉት ብዙሃን ወገኖቻችን አይደለም። ወይም ማንበብ ሲችሉና ሲፈልጉ የገንዘብ አቅም ያገዳቸውን አይደለም። ይልቅ ጥቂትም ቢሆኑ ለማንበብና ለመጻፍ በቅተዋል የምንላቸውን

እንጂ። በቤተ ክርስቲያን መሪዎች ላይ ከሚታዩት ድክመቶች አንደኛው ምንጩ አለማንብብና አለማጥናት ነው። የማያነብቡ እንዲያነብቡ፣ የሚያነብቡ ይበልጥ እንዲያነብቡ ማድረግ የቤተ ክርስቲያን መንፈሳዊ፣ ማሕበራዊ፣ ብሔራዊ ግዴታዋና ተግባሯ ሊሆን ይገባል። ያመኑት ሁሉ በቤታቸው ሆነ በእግዚአብሔር ቤት ከቃሉ የተነጠለ ኑሮ ሊኖራቸው አይችልምና። ይህን ሁኔታ ተገን አድርጎ ማቀድ ያስፈልጋል።

- ሰማዕት ጉዲና ቱምሣ ወንጌላዊት ቤተ ክርስቲያን መካነ ኢየሱስን ከስድሳ ስድስቱ አብዮት ቀደም ብሎ በኢትዮጵያ ጠቅላይ ግዛቶች መሠረተ ትምህርት እንድታካሄድ የሰጡት አመራር ሊኮረጅ እንጂ ሊዘነጋ አይገባም። ይህን የመሰለውን ግዳጅ ለመፈጸም መንግሥት አዋጅ እስኪያውጅ መጠበቅ አያሻም። ሰውንና የሕልውና መብቱን በሚመለከት ቤተ ክርስቲያን ቀዳሚ እንጂ ተከታይ መሆን የለባትም። የስነ-መለኰት ትምህርት ተቋማትን ከማደራጀቱ ጋር ተያይዞ ተራውን ምዕመንና ቤተ ክርስቲያን በምትገኝባቸው ቀበሌዎች ኗሪዎቹን እንዲጽፉና እንዲያነብቡ ማድረግ ቅድሚያ ሊሰጠው የሚገባ ጉዳይ ነው። መሃይምነት ከጌታ ቤት ይወገድ! አንባቢ በበዛ ቁጥር በብዙ ቁም ነገር ውስጥ የሚሳተፉ እንዲሁ ይበዛሉና። ይህም በተራው የመጽሐፎችንና የመጽሔቶችን ሺያጭ ከፍ

ያደርገዋል፤ የአሳብ ልውውጦችን ያዳብራል ማለት ነው።

- ማንበብ የሚችሉ የማንበብ ልምድ እንዲያዳብሩ፤ ትጉህና ታማኝ በሆኑ ምዕመናን እጅ በየአካባቢው የሠፈር ቤተ መጻሕፍትና ክበቦችና ማቋቋም ጠቃሚ ነው። በተለይም ለወጣቱ ትውልድ። በወር ይሁን በተወሰኑ ቀናት እንዲነበቡ በተመረጡ ጠቃሚ ጽሑፎች ላይ የአሳብ ልውውጥ ማድረግ ይህን ባሕል ያዳብረዋል። ደጋግሞ ማድረግ ልማድ ይሆናል፤ ጥሩ ልማድ ምን ጊዜም ጥሩ ነው። በቤተ ክርስቲያን ደረጃ የንባብ ቀን እንደ ሥም ቀን በዓመቱ እቅድ ውስጥ ሥፍራ ቢሰጠው እርስ በርስ የመበረታታትንና የመማማርን ልምድ ያስገኛል።

- የመጻፍ ልምድ እንዲዳብር፤ አጭር ኮርሶችን ማዘጋጀት፤ ዝንባሌ ያላቸውን ማሰባሰብ፤ በጀት መድቦ በአስፈላጊ ቁም ነገሮች ላይ እንዲጽፉ ብቃት ያላቸውን ግለ ሰቦችን ማሰማራት፤ ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት የዲሞክራሲ ሂደት እንዲፋጠንና ተደማጭነትን እንዲያገኙ ይረዳል። የአጭርና የረዥም ጊዜ ዕቅዶች ይህን መሠረት በማድረግ ሊዘጋጁ ይገባል።

- በደርግ ዘመን የነበረው ሁኔታ ሊታሰበን ይገባል። በተለይ አገር-አቀፍ የወንጌላውያን አብያተ

ክርስቲያናት ኅብረት ሕልውናቸው ከሚያጠራጥር የውጭ ድርጅቶች ጋር ያላቸውን ግንኙነት ማቋረጥ ይኖርባቸዋል (ይመልከቱ፡- <http://blogs.salon.com/0003494/2005/10/16.html>)

- ከሁሉ አስቀድሞ የነዚህን ድርጅቶች ማንነት ማጣራት ያስፈልጋል። በአሜሪካ የሚገኙ አንዳንድ ወንጌላውያን ድርጅቶችና መሪዎቻቸው በጭፍን የመንግሥታቸውን የውጭ ፖሊሲ የሚያራምዱ ወይም የሚያስተጋቡ ሆነዋል። ሌሎች ደግሞ ከአገሬው ምዕመን የሚገኘው ገቢ ስላቆለቆለ በታዳጊ አገሮች ችግር ተገን ያልነበረ ዕቅድ እያወጡ እርዳታ በመሰብሰብ ላይ ይገኛሉ።

“ጅብ እማያውቁት አገር ሄዶ ቁርበት አንጥፉልኝ ይላል” እንደ ተባለው ቤተ ክርስቲያን እንተክላለን እያሉ የሚጐርፉ ሁሉ ከኋላቸው ሌላ ታሪክ ሊኖራቸው እንደሚችል የምንገነዘብ ይመስለናል።

ቤተ ክርስቲያን ገንዘብና ቁሳቁሶችን ስላቀረቡላት ወይም ለግለሰቦች የገቢ ምንጭ ስለ ተገኘ ብቻ ልታስተናግዳቸው አይገባም። እንዲያውም ልትገልጣቸው ይገባል። ወይም የሰከነ አቋም ካላቸው ድርጅቶችና እውነተኛ የጌታ አገልጋዮች ምስክርነት እንዲያቀርቡ ግድ ልትላቸው ይገባል።

እያንዳንዱ የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ኅብረት አባል ከማን ጋር እንደተጣመረ ማጣራት ይጠቅማል። ለመሆኑ የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያ ኅብረት በአገሪቱ ውስጥ የሚንቀሳቀሱትን ሃይማኖታዊ ድርጅቶች ስም፣ ድርጅታዊ ዓላማና መነሻሪያ ዝርዝር ይኖረው ይሆን? እነዚህ ድርጅቶች ለየመጡበት አድራሻ የሚያቀርቡትን ሪፖርት ማመሳከር ቢቻል ምን ትዝብት ያተርፍ ይሆን? የሥነ ምግባር ጉድለት ሲገኝባቸው በድኅረ ገጽ ማስታወቅ ይጀመር ይሆን?

- ቤተ ክርስቲያን ለምዕመናኗ የትኛው ዝማሬ ያልተጣራ ትምህርት እንደሚያስተጋባ ማጣራትና ማስታወቅ፣ ሲያስፈልግም ማገድ ይኖርባታል። በዝማሬ የሚቀርቡትን የወንጌል መልእክቶች ይዘትና ብቃት መመዘን አስፈላጊም ተገቢም ነው።
- የቤተ ክርስቲያን ዕድገቷ ወደ ኋላ መመልከትን ይጨምራል። ታሪኳንና ቅርሷን መዘንጋት ትልቅ አደጋ ነው። ዛሬ የሚታየው ቀድሞ ያልነበረ አይደለም። የሚመጣውም ያለፈውን የሚደግም ነው። ለመማር መዘግየትና የተማረውን መርሃት የሰው ሁሉ ባሕርይ ነው።
- ወጣቱን ትውልድ ለማስተናገድ ሲባል በሚታየው ላይ ብቻ ማተኮርና የቀደመውን የበረከት ዘመን ችላ ማለት ውሎ ሲያድር የወንጌልን መልእክት

ማዛባቱ አይቀርም። ትውልዱንም ከቅርሱ ያንድልበታል። የሚቀጥለውም ትውልድ የዚህኛውን ከዘነጋ የሚከተለውን ክስረት መገመት አያቅትም። ታሪኩን የሚዘነጋ በታሪክም ይዘነጋል እንዲሉ ማለት ነው!

- የአብያተ ክርስቲያናት አምልኮ ሥርዓትና የቃሉ ትምህርት መመሳሰል ሊያሳስበን ይገባል። የቴክኖሎጂ ዓለም አቀፋዊ ጫና በ “ልዩነት” ውስጥ ያለውን ውበት አክስሞ አንድ ወጥነትን እያጸና ነው። በቀድሞ ዘመናት ለቤተ ክርስቲያን መዘምራን የተለያዩ የሙዚቃ መሣርያዎችን መጠቀም ግዴታ ነበር። አብሮ መለማመድ፣ በአንድ ሥፍራ ቀጠሮ አክብሮ መገናኘት፣ አብሮ መጸምና መጸለይ፣ መቻቻል፣ መስማማት፣ መከራረፍና መታረቅ ነበረባቸው። ዛሬማ ጊታሩም፣ አኩርዲዮኑም፣ ከበሮውም ተጠቃልሎ በአንድ “ኪብርድ” ቀርቧል። የቴክኖሎጂ ውጤት ከሰብአዊነትና ከኅብረት ጎዳና እንዳያፈናቅለን ምን ጥንቃቄ መውሰድ ያስፈልጋል?

፮

ሕይወት ቢራቢሮ?

ባለቅኔው ጸጋዬ “እሳት ወይ አበባ” በሚል ርዕስ ካሠፈራቸው ግጥሞች መካከል አንዱ ‘ሕይወት ቢራቢሮ’ የተሰኘው ነው። ግጥሙ እንደ ተቀሩቱ ሁሉ በውበትና በጥልቀት የታነጸ ነው። ሆኖም ከሌሎቹ ይልቅ በተለየ መንገድ የመኖርን ትርጉም ይመረምራል፤ በብዙዎቻችን ዘንድ ተቀባይነት ያገኘውን መልስ በጥርጣሬ ይቃኛል።

“የሕይወት መገኛዋ ከየት ነው? ግሥጋሴዋስ ወዴት ነው?” ይለናል። እርግጠኛ የሆነ መልስ እስኪመጣለት አይጠብቅም። በፍለጋው ይረካል። አሳቡ መጓዙ ላይ እንጂ መድረሱ ላይ አይደለም። ይህንን በቃል አመራረጡና በሐረግ አደራደሩ ያብራራልናል።

የቅኔ ስልቱና ውበቱ በአንዳንድ መልኩ ከከበደ ሚካኤል ጋር ቢመሳሰልም፤¹

1

በጥበብ በዘዴ
ቀይና አረንጓዴ
ብጫ ሰማያዊ

ጸጋዬ ከከበደና ከሌሎች ሁሉ የሚለይበት ሶስት ዓይነተኛ መንገዶች አሉ። ይኸውም፡- አንደኛ፣ ሰብአዊነትን ከሠፈር እስከ አህጉር፣ ከአህጉር እስከ አህጉራት ድረስ ለማስተሳሰር፤ ከጥንት ወደ ዛሬና ከዛሬ ወደ ጥንት ለማሸጋገር ጥረት ማድረግ ነው። በዚያው ልክ ስለ እውነት ምንነት፣ ስለ ፍትሕ፣ ስለ እኩልነት፣ ስለ ነጻነት፣ ስለ (አገር) ፍቅር፣ ስለ ዘላለማዊነት፣ ስለ ሞት፣ ወዘተ ማውጋቱ ነው።² ሁለተኛ፣ ከተለመዱ የግጥም ሥርዓቶች ሌላ “የጸጋዬ ቤት” የተሰኘ የራሱን አቀማመጥ መፍጠሩ ነው። በመጨረሻም፣ ጽሑፎቹ መጽሐፍ ቅዱስን በቀጥታ ሆነ በተዘዋዋሪ ማጣቀሳቸው ነው። ይህ የመጨረሻው ነጥብ የጸጋዬን ጽሑፎች ‘መንፈሳዊነት’ ይበልጥ ጉልህ ያደርገዋል።³ ‘መንፈሳዊ’

ጥቁር ኅምራዊ
 ከያይነቱ ቀለም
 የጐደላት የለም
 ሆኖ የደመቀ
 እያብረቀረቀ
 መልኳ እጅግ አምሮ
 ጥልፉ ተነባብሮ
 መጣች ብራብሮ! ... [ዋና ቅጂ]

² የፍጥረትን መነሻ፣ የታሪክን መሠረት በመመርመርና የሃይማኖትን አኳኋን በማገናዘብ ጸጋዬ ከሌሎች ይጠልቃል ለማለት እንጂ ሌሎች የሕይወትን ጥያቄ አይመራመሩም ለማለት አይደለም። ለምሳሌ ያህል፣ የመንግስቱ ለማንና የገብረ ክርስቶስ ደስታን ሥራዎች መመልከት ይበቃል።

³ ባለ ቅኔው ለምሳሌ በዋሽንግተን ዲሲ አሜሪካ በተደረገ ስብሰባ ላይ፡- “በተአምር አታምኑም? እኔ በተአምር አምናለሁ፣ ራእይ

በዚህ አገባቡ፤ በሚታየው አይረካም ወይም አይወሰንም ለማለት ነው። ባለፈው ላይ ተመርኩዞ የወደፊቱን ብስራት ያመጣልናል ለማለት ነው።

የማይታየውን የሕይወትን ጥልቅ ምሥጢርና አጭርነት፤ የፍጥረትን ውስብስብነትና የራሱን ሕልውና ለመረዳት ይጥራል ማለታችን ነው። በዚህ ክፍል መጽሐፍ ቅዱስ ማጣቀሱን ባጭሩ ጠቁመን በ ‘ሕይወት ቢራቢሮ’ ገጽታ ላይ እንወያያለን።

ከመጽሐፍ ቅዱስ እነዚህ ሁለት ክፍሎች ተጠቅሰዋል፤

- ይኸ ይሆን አልፋ-አሜጋ? [ራእይ 1:8]
- ይኸ ይሆን አስቀድሞ ቃል? [ዮሐንስ 1:1]
- በተጨማሪ እነዚህን ያስተያይ፡- “ታላቅ ተራራ ሆይ፥ አንተ ምንድር ነህ? በዘሩባቤል ፊት ደልዳላ ሜዳ ትሆናለህ” [ዘካርያስ 4:7]

“አዋሽ ሕመምህ ምንድነው? ሕመምክስ አንተስ ምንድነህ?/ከውሀ ወዝ የተለየ፤ መቸስ ልዩ ንግርት የለህ” [አዋሽ፤ ገጽ 97]

ክርስቲያናዊና ሃይማኖታዊ አስተሳሰቦች በተዘዋዋሪ የተገለጹባቸው ቃላት ደግሞ የሚከተሉት ናቸው፤

እኮ ተአምር ነው” ብሏል። [ደብተራው ዶት ኮም፤ ህዳር 14/1995 ዓ.ም. ከ 6:50-7:50 ባሉ ደቂቃዎች መካከል።]

- ጸጋ፣ ሞገስ፡- ይህም ስጦታ እንጂ በራስ የሚገኝ ስላለመሆኑ፣ የሚለበስ ስለመሆኑ
- “ፀሐይ የኅዘን ማቅ አጥልቃ” ይላል፤
- ብርሃንና ጭለማ ገናናነታቸውና ተፈራራቂነታቸው። ይኸው አሳብ ተደጋግሞ ተገልጿል። በርቶ፣ ተጥለቅልቆ፣ ጮራ፣ መንጸባርቅ፣ ፀሐይ፣ ፈገግታ፣ ቀን፣ ብልጭታ፣ ውጋጋን፣ ንጋት። ሲመሸ፣ ሌት።
- ሞትና ሕይወት፤ በጋና ክረምት፤ ደስታና ኅዘን፤ ሰማይና ምድር
- ግማደ መስቀል
- ጽዋ፤ ፍስሃ፤ ሢሳይ

ቢራቢሮ ሕይወት

የቢራ ቢሮ “ልደትና ዕድሜዋ” አራት የዕድገት ሂደት ይታይበታል። ስትበርር ውል-ውል ብን-ብን ትላለች። እንደ ጢስና እንደ ላባ ገላዋ የቀለላት ነች፤ ትንሳፈሩለች። አቅጣጫዋን ማወቅ ሆነ መከታተል ያዳግታል። በበረራ ላይ እያለች መያዝ አስቸጋሪ ይሆናል። ለመያዝ ማድፈጥ፣ ብዙ ጥረትና ትግስት ይጠይቃል። ሲቀርቧት አታስፈራም። ግን ለአያያዝ አታመችም። ለዚህ ይሆን ባለቅኔው ከሕይወት ጋር ያመሳስላት?

ምግቧን ከአበባ ወደ አበባ እየዘመተች ትቀስማለች። እግረ መንገዷን አበቦቹን እያዳቀለች ሕይወትን ታራባለች። በቀለማት አሸብርቃ ከሩቅ እንደምትታየው

ሳትሆን ቀርበው ሲነኳት ብን ብላ የምትረግፍ ሕልም ፍጥረት ነች። እውነትም፣ የጥንት ግሪኮች የሰው ነፍስ ስትወጣ በቢራቢሮ ተመስላ ነው የሚሉት ያለ አንዳች ምክንያት አይደለም።

ቢራቢሮ ሥፍራ አትመርጥም። ከጉድፍ ላይ ተነሥታ በርራ ከሚያማምሩና ሽታቸው ከሚያውድ ዕፀዋት ላይ ታርፋለች። ሊይዟት የሚሹ ሁሉ “እንደ ልጅ” መሆን ይኖርባቸዋል። መገረም የገዛቸው ሊሆኑ ይገባል። በፍጥረት ውስብስብነት፣ ውበትና ውህደት የተማረኩ፣ የልጅነታቸውን የማድነቅና የመጠየቅ ጸጋ ያልጣሉ መሆን ይኖርባቸዋል።

ቢራ ቢሮ ከአበባው ላይ፣ ምን አይተሽ ነው ከቅጠሉ/ከቁጠማው፣ ከለምለሙ፣ ሰምረሽ፣ አቅፈሽ መመስሉ

ሕይወት ቢራቢሮ

ባለቅኔው ሕይወትን አይተማመንባትም። አላፊ መሆኗን ይገነዘባል። ቢራቢሮ ይህን እንድታመላክተው ይሻል። በኑሮ ግርግር መሐል የተዘነጋውን ጥልቅና የሰነበተ ለሰው ሁሉ መሠረታዊ የሆነ ጥያቄ ይጠይቃል፤

እስቲ አስተምሪኝ ቢራ ቢሮ፣
ሰው ለመባል አለኝታዬ
ቀድሞ የት ነው መነሻዬ
ሲመሽ የት ነው መድረሻዬ?...

መነሻና መድረሻ

መነሻና መድረሻ እንዳለ ቢያስታውቅም፤ ሕይወትን
ዑደት እንጂ በአንድ አቅጣጫ እንደምትሄድ
አይገነዘብም። ፍጥረት ሳያቋርጥ ይቀያየራል፤ ይነሣል፤
ይሮጣል፤ ይደፋል። ቀና ብሎ ቀጥ ብሎ ወደ ፊት
አይገሠግስም። መውጫ አጥቶ ይሆን? መውጫውን
ማየት ተስኖት ይሆን?

ሲነሣ ሲሮጥ ሲደፋ፤ ሲያጋድል ሲያባዛ ሚዛን...
ሊፍተለተል ይወለዳል፤ ሳይነቃ ይወድማል ይባላል
ልደቱ ዕድሜና ሞቱ፤ አለማቋረጥ ይጓዛል

ቀዳሚ ጥያቄ?

በብዙዎች ዘንድ ተቀባይነት ያገኘውን የሕይወት ጀማሪና
ፍጻሜ ትምህርት ሌላ ማብራርያ ያክልበታል፤ እንደገና
ለምርመራ ያቀርባል፤

ሲተረትማ ሲወጋ፤ ከየብልጭታው ውጋጋን
የሰው የአራዊት የአእዋፍ፤ ውስብስብ ነገደ ጉንዳን
ሲነሣ ሲሮጥ ሲደፋ፤ ሲያጋድል ሲያባዛ ሚዛን
በማይመጠን ታላቅ ኃይል፤ በተፈጥሮ ግዙፍ
ሥልጣን
ሊፍተለተል ይወለዳል፤ ሳይነቃ ይወድማል
ይባላል...
ሲነገር እንደ ሰማነው...

መልሱን አይሰጠንም። የባለቅኔ ተግባሩ ያ አይደለምና።
ማሳሰቡ ላይ እንጂ። ባለቅኔ ባለ ራእይ ነው። ራእዩን

እንጂ አፈጻጸሙን አያስታውቀንም። በአእምሮው ውስጥ እንደ በራሱ ብርሃን መጠን ያየውን ዓለም አኳኋን ይነግረናል። የምናውቀውን እውነት የምናየውን ዓለም ከመልመድ ብዛት ድንቅኛነቱን እንዳንዘነጋ ጠርዞ በማፈራረቅ ገጽታውን በማቀያየር እንደ አዲስ ያቀርብልናል።

ባለቅኔው መነጋገሪያ በሆነን በዚህ ግጥም ውስጥ ዝናብና ዝንብን፣ ፀሐይና ጐርፍን፣ አበባና እሳትን፣ ዕንባና ዶፍን፣ ጐጂና መስክን፣ በርኖስና የኅዘንን ማቅ፣ ወዘተ እያነጻጸረ፣ እያጣመረ፣ እያመሳሰለ ያነጋግረናል።

ሕይወት አላፊ ነው፤ “ሲመሽ፣ ሲሸሽ፣ ስትከንፍ፣ ሲረግፍ፣ ሲገፍ፣ አለፈ” እያለ ያስረዳል። የሕይወት ‘ቢራቢሮነት’ የተወሰነለት የሕይወት ሂደት ቢኖረውም፣ አስተማማኝነት ግን አይታይበትም። ቢሆንም ከተቀጠረለት አያመልጥም። ይህንን እውነት ልብ በሚወጋ ስንኝ ይገልጻል፤

ቢራ ቢሮ ሆኖ እማይበር
ፀደይ ሆኖ የሚዘልቅ የለም ...
ይሁን ያለን ዲብ-ኩሉ፣ የኑሮ ግማደ መስቀል
ለካ እንዲያው ነው መርበትበቱ፣ ሥረ-ቃሉ
ላይነቀል?...

ግጥሙን በመገረም ዝግታ ጥያቄ ይከፍታል፤

ቢራ ቢሮ ከአበባው ላይ፣ ምን አይተሽ ነው

ከቅጠሉ

ከቆጠማው፣ ከለምለሙ፣ ሰምረሽ፣ አቅፈሽ
መመስሉ

መደምደሚያው ምላሽ ሳያገኝ የጥያቄውን ደጅ በመሻቱ ትይዩ እንደ ተከፈተ ይተወዋል። ሊደርስበት የሚናፍቀውን፣ ግን ከሁኔታዎች የተነሣ ያልተቻለውን እያሰበ ይወተውታል፤ ያንንም ሁናቴ በእግረ-አሳቡ ይዳስሳል...

ምን አለበት ላንዲት ሰሞን
ቢራ ቢሮ እኔ አንቺን ብሆን?

የሕይወት ትርጉም በመነሻና በመድረሻዋ ሳይሆን በተገኘንበት ነው ማለቱ ይሆን?...? የሰው ሕይወት እንደ ንጋትና እንደ ምሽት በድግግሞሽ የታጠረ ስለሆነ፣ ይህን እውነት ለማንጸባረቅ ይሆን ስንኞቹ የተደጋገሙት?

የግጥሙ ‘መንፈሳዊ’ መሆን ምን ያስረዳናል?

ባለቅኔው ግጥሙን ከጻፈበት ጊዜ አንስቶ (በ 1961 ተጻፈ) እስከ ሕይወቱ መጨረሻ ድረስ (1998) ሲጠይቀው ስለኖረው ጥያቄ አንድ አቋም ብቻ ነበረው ማለት ያዳግተናል። ደግሞ ከሃምሳ ዓመት ፈጠራዎቹ ውስጥ በአንዲቱ ግጥም ብቻ ብንገመግመው እንበድላለን። ስለ ግጥሙ ግን ቢያንስ ሶስት ቁም ነገሮችን መገንዘብ እንችላለን።

የመጀመሪያው፤ ባለ ቅኔው የተገኘበትን ባሕል ሕዝብ መልክዓ ምድር ምን ያህል እንደሚያውቅና እንደሚያከብር ያሳያል። ሁለተኛ፤ የሕዝቡን ቋንቋና ባሕል ሳይጋፋ ሳይንቅ ወደ አንድ አቅጣጫ ለመምራት ያደረገውን ጥረት ያመለክታል። ማኅበረ ሰቡ ልክ ነው ብሎ የተቀበለውን እውነት እንደገና እንዲመረምር ይጋብዛል።

ሲተረትማ ሲወጋ...

ሲነገር እንደ ሰማነው...

ሶስተኛ፤ እውነትን ለማወቅ ያደረገውን ጥረት ያስረዳል። ሰው የዘላለሙን ጉዳይ ለመረዳት በውስጡ ምን ያህል ጥልቅ ጥማት እንዳለው ያሳያል።

“ነገርን ሁሉ በጊዜው ውብ አድርጎ ሠራው፤ እግዚአብሔርም ከጥንት ጀምሮ እስከ ፍጻሜ ድረስ የሠራውን ሥራ ሰው መርምሮ እንዳያገኝ ዘላለምነትን በልቡ ሰጠው።” [መክብብ 3:11]

ያም ጥማት በሆነ ባልሆነው እንደማይረካ ያስገነዝበናል። ሊያረካው ቢችል ያ ነገር ከርሱ ውጭ እንደሆነ፤ ፍለጋውም የሚያስከትለው ረሐብ ከቶ ብርቱ እንደሆነ በመረዳት ይወተውታል፤

ምን አለበት ላንዲት ሰሞን

ቢራ ቢሮ እኔ አንቺን ብሆን

በፍስሃሽ ብጥለቀለቅ፤ ብነግሥባት ባንቺ ጽዮን?

ጸጋ ሞገሰሽን ለብሼ፤ እኔ ባንቺ ስም አልፌ
 እኔ ባየርሽ ሰፍፌ
 እኔ ባክናፍሽ ከንፌ
 ምን አለበት ቢራ ቢሮ፤ ... አንቺ ቀለም ለበስ
 ቅጠል
 የብርሃን ጮራ ጠለል
 ተወርዋሪ ሲሣይ መሰል፤
 ምን አለበት ቢራ ቢሮ፤ ዕድልሽን እኔ
 ብታደል?...

እውነትና ሕይወት

“ሕይወት ቢራቢሮ” ቤተ ክርስቲያን
 የምትጠይቃቸውንና ልትጠይቃቸው ሲገባት
 የዘነጋቻቸውን ጥያቄዎች መልሶ ያቀርብልናል፤

- ስለ እውነት እናስተምራለን፤ ግን እውነት በተገኘበት ሁሉ የእግዚአብሔር እውነት እንደሆነ እናስተውላለን?
- ሰው በእግዚአብሔር አምሳል እንደ ተፈጠረ እናምናለን፤ ፍትሕ ሲጐድል ሰብዓዊ መብት ሲገፋ እንቆረቆራለን?
- ወገኖቻችን ወደ ወንጌል እውነት እንዲደርሱ እንወዳለን፤ እንላለን። የወገኖቻችንን አስተሳሰብ ባሕል አኗኗር ለመረዳት እንጥራለን? ወይስ በንቀት እናያለን?
- ለሕይወት ጥያቄ በርግጠኝነት መልሱን በክርስቶስ በኩል አግኝተናል እንላለን፤ እርካታ ይታይብናል? ክርስቶስን ከማያውቁት ምን

ይለየናል? ፍለጋውንስ ችላ ብለን ይሆን? [1ኛ
ጴጥሮስ 2፡ 21] ፍለጋውን ከእርግጠኝነቱ ጋር
ደርበን መያዝ ተለማምደናል?

የክርስቶስ በሆኑቱ ዘንድ እርካታና መሻት አብረው
ይገኛሉና። እርግጠኝነት ሲጠፋ መዋተት ይመጣል፤
ፍለጋ ሲጐድል ደግሞ የማይታገሥ ግትርነት ያይላል።

አምላኬ፤ አምላኬ፤ ወደ አንተ እገሠግሣለሁ
ነፍሴን አንተን ተጠማች
ሥጋዬ አንተን እንዴት ናፈቀች...
ነፍሴ በኋላህ ተከታተለች...
ነፍሴ በቅቤና በስብ እንደሚጠግቡ ትጠግባለች
[መዝሙር 63]

ዋላ ወደ ውኃ ምንጭ እንደሚናፍቅ
አቤቱ፤ እንዲሁ ነፍሴ ወደ አንተ ትናፍቃለች
[መዝሙር 42]

የተራበችን ነፍስ አጥግቦአልና
የተራቆተችንም ነፍስ በበረከት ሞልቷልና
[መዝሙር 107]

ግልጽ ቋንቋ

ባለ ቅኔው ጸጋዬ የተጠቀመባቸው ምርጥ፤ ውብና ጥራት
ያላቸው ቃላት ናቸው። ከምናውቀውና ከምንረዳው
ሁኔታ ተነሥቶ አብረነው እንድንጓዝ ይጋብዘናል።
በአገላለጹ ማማር ይማርከናል፤ በምኞታችን

በጥያቄአችንና በናፍቆታችን በኩል ስለቀረበን ልንሰማው እንፈቅዳለን፤ እንገደዳለን። የጠብቅነውንና የምንፈልገውን መልስ አይሰጠን ይሆናል። ዳሩ ግን፤ የያዝነውን እውነት እንድንመረምር ይጠይቀናል። ለሚቀርቡልን ጥያቄዎች አጥጋቢ ምላሽ ለመስጠት ደግሞ አስቀድሞ ጥያቄውን በትክክል መረዳት ይኖርብናል።

ከምናነብባቸው ጽሑፎች አንዳንዶቹ ከአስተሳሰባችንና ከባሕላችን ጋር ያልተገናዘቡ፤ የተከራረጁና ለመረዳት የሚያዳግቱ ናቸው። የራስን ሳያውቁ የሌላውን ማስተጋባት ነውር ነው፤ ከክብር መጉደል ነው። ማስመሰል ራስን መናቅ ነው። የራስን ጥሎ በጭፍኑ የሌላውን ማስተጋባት የእግዚአብሔርን ዓላማ መሳት ነው፤ ሲብስም እግዚአብሔርን መናቅ ነው።

ዕድልሽ የዋዛም አይደል

ክፉ ፈተና ነው መምሰል፤ ...

በርቹ እንግዲህ ቢራቢሮ፤ ክረምት ላንች ብቻ አለፈ

መስሎ አላድር ያለውማ፤ በጎርፍ ዘቅጦ ጎረፈ

የእግዚአብሔር ሕዝብ ሕይወቱና ቋንቋው ግልጽ መሆን ይኖርበታል። በቤተ ክርስቲያን ክልል ብቻ የተወሰነ ሊሆን አይገባውም። አኗኗሩ ለሚያየው ጥያቄ የማይፈጥር፤ ለሚሰማው የማያደናግር መሆን አለበት። [የሐዋ ሥራ 2] ካልተረዱን ችግሩ ያለው እኛ ጋ ነው ማለት ነው።

በቅኔና በዝማሬ

ዘማሪዎች ሙዚቃው ላይ እንደሚተጉ ሁሉ የዝማሬውንም ቃል ማጥራት ይኖርባቸዋል። የባለቅኔው አንዲቷ ቃል ብትወገድ ወይም ብትለወጥ በግጥሙ ሕልውና ላይ ብዙ ለውጥ ያስከትላል። የቃላቱ አደራደርና አመራረጥ የራሱ የሆነ የሚፈልቅ ሙዚቃ ቃና አለው። ሥርዓት አለው፤ ዝግታ አለው። ማዕርግ አለው።

ቢራቢሮ ከአበባው ላይ፣ ምን አይተሽ ነው ከቅጠሉ

ከቄጠማው፣ ከለምለሙ፣ ሰምረሽ አቅፈሽ መመስሉ

ከአንዳንድ ከምንሰማቸው መዝሙሮች ውስጥ ሐረጎች እንዳለ ቢሠረዙ እንኳ ለውጥ አያመጣም። ለወንጌል ክብር የማይመቹ ቃላትን ቤት እንዲመታ ብቻ ወይም ሰዎች የሚነጋገሩበት ቋንቋ ነው በሚል ሰበብ መጠቀም የሰሚውን እድገት ይገታል፤ አያንጽም፤ አያነጻም። ከአገር መሪ የማይጠበቅ ወይም የሚጠበቅ አነጋገር አለ። ከወንጌል አገልጋይ (ዘማሪ) የማይጠበቅ ወይም የሚጠበቅ እንደዚሁ አለ።

ለዚህ ነው ወንጌል በኃይሉ ሙላት እንዲተላለፍ ከተፈለገ ከብዙ ጸሎት ጋር አእምሮንና ልብን በእግዚአብሔር ቃል መግራት የሚያስፈልገው። ለዚህም ነው መንፈሳዊ እውነትን ለመግለጽ ብዙ ጸጋ የሚያስጠይቀው። [ኤፌሶን 6፡ 20] ለዚህ ነው ዝማሬው

የሰሚውን ልብ እንዲነካና ለውጥ እንዲያስከትል ያለፍንበትን የተረዳነውን እውነት መስበክና መዘመር የሚኖርብን። ከቃላቱና ከሙዚቃው ጋር የተዘመረበቱ መንፈስ ወደ ነፍስ ፈጥኖ ይደርሳልና።

የዘማሪዎች ድርሻና ኃላፊነት ከፍተኛ ስለሆነ መዝሙሮች ከመታተማቸው በፊት ዘማሪው ቀርቦ ቤተ ክርስቲያንን ወይም ጸጋ የተሰጣቸውን ማማከር ከስሕተት ይጠብቃል። [ዕብራውያን 13፡ 7፤ ሮሜ 16፡ 7] ይህ ማለት ሳንሱር ይደረግ ማለት አይደለም። አንዱ ሌላውን የሚጠብቅበት መንገድ ይፈጠር ማለት እንጂ። የፍቅርና የትሕትና መንገዱ ይኸ ነው።

ደግሞም ከመንፈስ ቅዱስ አሳብና አሠራር ጋር ይስማማል እንጂ አይቃረንም። ለቤተ ክርስቲያን መገዛትን ይጠይቃል።

የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ጉዳይ የአንድ ሰው፣ የጥቂቶች፣ አንድ ትውልድ ወይም የባልንጀሮች ጉዳይ እንዳይደለ መገንዘብን ይጠይቃል። የቤቱ ጉዳይ የግለሰቦች፣ የሴቶች ወይም የወጣቶች ብቻ እንዳይሆን አድርጎ ጌታ መስርቶታልና። እንግዲህ እግዚአብሔር ያገጣጠመውን ሰው አይለያይ። [1ኛ ቆሮንቶስ 12] ባጭሩ፣ የአንድ ወንድምና እህት መሰናከል የኔም የሁላችንም መሰናከል ይሆናል።

የቃላት አመራረጥ ንጹሕ አስተሳሰቦችን እንዲያነሳሱ ታስቦ ሊሆን ይገባል። [ፊልጵስፎስ 4፡ 8፤ 2ኛ ጴጥሮስ

1፡ 14-15፤ 3፡ 1-2] ቤት የሚመቱ፤ ሥርዓት የያዙ፤ ለማስታወስ የሚረዱ ሊሆኑ ይገባል። የተደረገለትን ብቻ ሳይሆን ያደረገለትን አምላክ ኃያልነት፤ ቸርነት፤ ቅዱስነት፤ ዘላለማዊነት ወዘተ ማግኘን ይኖርበታል። የወንድም አዲሱ ወርቁንና የወንድም ተስፋዬ ጋቢሶን መዝሙሮች በምሳሌነት መጥቀስ ይቻላል።

መንፈሳዊ ሙዚቃ ቅንብሩ የጉራጊኛ፤ ትግርኛ፤ ሬጌ ዳንኪራ ስልት ሊያስታውሰን አይገባም። ሙዚቃው የቃሉን አሳብ ለማስተላለፍ የሚያግዝ እንጂ የሚሻማ የሚጋፋ የሚያጨናግፍ የሚያደናገር ከቃሉ መልእክት የሚያዘናጋ መሆን የለበትም። የሚያዘናጋ ከሆነ ወይ መዝሙሩ መቅረት አለበት ወይም ያለ ሙዚቃ መሣርያ መዘመር ይኖርበታል ማለት ነው።

መደምደሚያ

የወንጌል አገልጋዮች የዓለምን ቋንቋ መረዳትና የእግዚአብሔርን ሕዝብ ቋንቋ ደግሞ ለዓለም መግለጽና ማስረዳት መቻል ይኖርባቸዋል። በአንድ ሥፍራ ለጸሎት ተሰብስበው ሳሉ፤ “እስቲ ለነፍሳት እንጸልይ” እንዳለውና፤ በመካከል የነበረ እንግዳም፤ “እነዚህ ጴጌዎች አሁንስ አበዙት፤ ብለው ብለው ደግሞ ለትንሻና ለገብረ-ጉንዳን እንጸልይ ይበሉ?” አለ እንደተባለው ማለት ነው።

የአገራችንን ልማድ ወግና ታሪክ የሚያስረዳ ስለሆነ የዚህ ባለቅኔና ሌሎች ጻሕፍት ሥራዎች በስነ-መለኰት ትምህርት ተቋማት በተጨማሪ በመደበኛነት ሊጠኑ

ይገባል። የሌሎችን ቋንቋ ማወቅ የአክብሮት መግለጫ ብቻ ሳይሆን የምሥራቹንም ወንጌል ማብሰሪያ መንገድ ስለሆነ እያንዳንዱ አፍ ከፈታበት ሌላ ሌላ ቋንቋ መማሩ አስፈላጊ ይሆናል።

እስቲ ግጥሙን በአንድ ወጥነቱ እናንብብ፤

ሕይወት ቢራቢሮ

ቢራ ቢሮ ከአበባው ላይ፤ ምን አይተሽ ነው
ከቅጠሉ

ከቄጠማው፤ ከለምለሙ፤ ሰምረሽ አቅፈሽ
መመስሉ

ለምንድነው ቢራቢሮ

አበባሽ ከአበባው ሠምሮ፤

በፀደይ ከፀደይ ጋር ፈክቶ

በርቶ፤ ተጥለቅልቆ ደርቶ

እንደ ጮራ ተንገዢግጐ፤ በመንጸባርቅ ተንጣሎ

ፀደይ አክሎ ፀደይ መስሎ

ውሎ፤ ...ኋላ ቀኑ ሲመሽ

ፀሐይ ግንባሯን ቀልሳ፤ ከጭለማ ክንፍ ስትሸሽ

ብርሃኗ በሌት ተዳፍኖ፤ ዓይኗም ፈገግታዋም
ሲሰንፍ

አዝርእቱ እርጭ ብሎ፤ ጸጋውን ከመልኩ ሲገፍ

አበባው ምድሩን ሲንተራስ፤ ያፈር ጽዋ ዕረፍቱን
ሲገድፍ

ቢራ ቢሮ ያንቺስ ሞገስ፤ ለምንድነው አብሮ
እሚረግፍ?...

ምን አይተሻል ከቁጠማ፤ ምን አይተሻል
ከለምለሙ?...

ቀን አብረሽ አብበሽ ውለሽ፤ ሲመሽ አብረሽ
ማስለምለሙ?...

አስተምሪኝ ቢራ ቢሮ፤ ሰው ለመባል አለኝታዬ
ቀድሞ የት ነው መነሻዬ

ሲመሽ የት ነው መድረሻዬ?...

ሲተረትማ ሲወጋ፤ ከየብልጭታው ውጋጋን

የሰው የአራዊት የአእዋፍ፤ ውስብስብ ነገደ ጉንዳን

ሲነሣ ሲሮጥ ሲደፋ፤ ሲያጋድል ሲያባዛ ሚዛን

በማይመጠን ታላቅ ኃይል፤ በተፈጥሮ ግዙፍ
ሥልጣን

ሊፍተለተል ይወለዳል፤ ሳይነቃ ይወድማል ይባላል

ልደቱ ዕድሜና ሞቱ፤ አለማቋረጥ ይጓዛል፤

ይኸ ይሆን አልፋ-አሜጋ? ይኸ ይሆን አስቀድሞ
ቃል?...

ያንቺሳ ምሥጢር ምንድነው፤ ቢራ ቢሮ እንወያይ
አንቺ የዕፀዋት አዋዋይ

ከፀደይ ጋር ፀደይ መሳይ

ከአበባም አበባ መሳይ...

ምን አለበት ላንዲት ሰሞን

ቢራ ቢሮ እኔ አንቺን ብሆን

በፍስሃሽ ብጥለቀለቅ፤ ብነግሥባት ባንቺ ጽዮን?

ጸጋ ሞገስሽን ለብሼ፤ እኔ ባንቺ ስም አልፌ

እኔ ባየርሽ ሰፍፌ

እኔ ባክናፍሽ ከንፌ

ምን አለበት ቢራ ቢሮ፣....አንቺ ቀለም ለበስ
ቅጠል

የብርሃን ጮራ ጠለል

ተወርዋሪ ሲሣይ መሰል፣

ምን አለበት ቢራ ቢሮ፣ ዕድልሽን እኔ

ብታደል?...

ትንኞች፣ ዝንቦች ያሙሻል

ወረተኛ ነሽ ይሉሻል፣

ከአበባ አበባ መክነፍሽ

ከፀደይ በጋ መዝለቅሽ፣

ከሾህ፣ ከጉድፍ ስትስቂ

ከየስንጥሩ ስትወድቂ

ስትዳሪ፣ ወግ ስትነጥቂ

እያወቅሽ እንዳላዋቂ

የወረት ነው ብለውሻል፣ ቢራ ቢሮ ተጠንቀቂ።

የበጋው እንኳ ግድ የለም፣ የሀጋይ አስድ እሳቱ

ቢያነድሽ፣ ቢያክነፈንፍሽ፣ ቢያጤንብሽ ትኩሳቱ

ተፈታትኖሽ ነው ፍትወቱ

አለውልሽ መዋተቱ

ከጉድፍ ጋር መጋጨቱ።

ምነው ታዲያን ቢራ ቢሮ፣ በዝንቦች ወራት
በበልጉ

አበቦች ሲጠውልጉ

መስኩ ቦዘን ሲከናነብ፣ በትንኝ ጨስ ሲታፈን

አረንጓዴው ሲገረጣ፣ ያሸበረቀው ሲሸፈን

ፀሐይ የኅዘን ማቅ አጥልቃ፣ በጉም በርኖስ

ስትዳፈን

እንደ ደስታዋ ጊዜ፣ መከራዋን ሳትካፈይ
 ጭንቀቷን አብረሽ ሳትቀበይ
 ከትንኝ ጋር ስትጋፊ፣ አልቀመጥ ብለሽ አርፈሽ
 ይኸው አጉል ስም ተረፈሽ።
 ቢራ ቢሮ ተናገሪ፣ ሞያው እንዲህ ነው ባንቺ
 ዓለም
 ከፀደይ የፀደይ ቀለም፣ ከበልግ የበልግ ቀለም
 ከአበባውም፣ ከጉድፉም፣ ከትንኙም መስሎ
 መግጠም?
 ለካ እንዲህ ነው ያማርሽባት፣ የሕይወትን አገም
 ጠቀም
 ቢራ ቢሮ ሆኖ እማይበር፣ ፀደይ ሆኖ የሚዘልቅ
 የለም?!
 ላንቺ ይብላኝልኝ እንጂ፣ ለኔስ ክረምት ደረሰ
 በሰማያት ዕንባ ምድርን፣ ሊጠርግ እያግበሰበሰ፣
 አበባውን እንደጉድፍ፣ ጉድፉን ከዝንብ ጋር
 ሲያስስ
 ሁሉን እኩል ሲያግበሰብስ
 አጥርና ጐጆ ሲድስ
 ሜዳውን በደለል ሲምስ
 ግንዱን በዶፍ ሲገረስስ
 ክረምት አያ እናት አይምሬ፣ ማመዛዘኛም የለህ
 ወይ?
 ጉድፍ፣ ጽጌ-ረዳ፣ ዐደይ
 ማንንም ከማንም አትለይ?
 አየን የሁሉ እኩል ቤት ወግ
 መደምሰስ፣ መገርሰስ፣ መጥረግ!

ቢራ ቢሮ እንዴት ነበር፤ ያንቺስ የከረምቱ ውሎ?
 መቸም ለይቶ ፈጥሮሻል፤ ከሁሉ አድረሽ ኑሮ
 ብሎ
 የመመሰል ሙያ ክኖ፤ የመጠጋት አቅል አድሎ...
 ከረምሽ አሉ እንደ ሌት ወፍ
 ተለትመሽ ከቤት ክፈፍ፤
 እንደ ግንደ-በል ምስጦች፤ ከምሰሶ ተገን መግባት
 በየጣራ እንደ ሸረሪት፤ በምድጃ እንደ እሳት እራት
 ዕድልሽ የዋዛም አደል
 ክፉ ፈተና ነው መምሰል፤ ...
 በርቺ እንግዲህ ቢራ ቢሮ፤ ከረምት ላንች ብቻ
 አለፈ
 መስሎ አላድር ያለውማ፤ በጎርፍ ዘቅጦ ጎረፈ
 ለካ ምሥጢርሽ ይኸው ነው። በቃኝ እኔም
 አልሳሳት
 ሲነገር እንደሰማነው፤ ከየብልጭታው ውጋጋን
 የሰው፤ የአራዊት፤ የአእዋፍ፤ ውስብስብ ነገደ
 ጉንዳን
 በማይመጠን ታላቅ ኃይል፤ በተፈጥሮ ግዙፍ
 ሥልጣን
 ሊፍተለተል ይወለዳል፤ ሳይነቃ ያልፋል ይባላል
 ልደቱ ዕድሜና ሞቱ፤ አለማቋረጥ ይጓዛል
 ይኸው ነው አልፋ-አሜጋ? ይኸው ነው አስቀድሞ
 ቃል?
 በኅሊና መሳከሩ፤ ላይሆን የቆሽት ሕመም ማብቀል
 በአለብላቢት መለብለቡ፤ ልቦናን በሣግ መቀቀል
 ይሁን ያለን ዲበ-ኩሉ፤ የኑሮ ግማደ መስቀል

ለካ እንዲያው ነው መርበትበቱ፤ ሥረ-ቃሉ
ላይነቀል?...

በይ ብር በይ ቢራ ቢሮ፤ ክረምት ላንቺ ብቻ
አለፈ

ሌላው በጐርፍ ጐረፈ

ሞተ፤ በተኛበት ረጋ...

ፀደይ ላንቺ ብቻ ነጋ

ሽር ብለሽ መንቆጥቆጥ ነው፤ ከዚያም፤ ከዚያም፤
ከዚያም ሠምሮ

አወቅሁብሽ፤ ነቃሁብሽ፤ አንቺ ሕይወት ቢራ
ቢሮ...

ቀናሁ መሰል አንች ወላዋይ?

ነይ ብር በይ እንወያይ

አንቺ የዕፀዋት አዋዋይ

ከፀደይ ጋር ፀደይ መሳይ

ከአበባም አበባ መሳይ...

ምን አለበት ላንዲት ሰሞን

ቢራ ቢሮ እኔ አንቺን ብሆን?

እሳት ወይ አበባ፤ ገጽ 57-62፤ 1966 ዓ.ም. ብርሃንና ሰላም
ማተሚያ ቤት፤ አዲስ አበባ።

የጥበብና የሰላም መጀመሪያ ዛሬም እግዚአብሔርን መፍራት ነው

ሃይማኖት የጠብና የጦርነት መንስዔ ነው አፅንቶ መባል ከጀመረ ይኸው መቶ ዓመት አለፈው። ሃይማኖት አክራሪነትን ያጸናል ይባላል፤ የዓለማትን ታሪክ ደግሞ

- በጎና ክፉ
- ብርሃንና ጨለማ
- ጽድቅና ኩነኔ፤ እያለ ይመድባል።

ለድርድር ሥፍራ የለውም፤ ቅራኔን ያሰፋል፤ ወደ ጠብ ያመራል፤ ይሉናል። ስለ ሕይወትና ስለ እውነት “እርግጠኛ መሆን ይቻላል” ስለሚል በሰላም አብሮ መኖር እንዳይቻል ጋሬጣ ሆኗል። ለዚህ መፍትሔው ሃይማኖትን ችላ ማለት ነው፤ ይሉናል። ይኸ ሁሉ ክስ ግን መሠረተ ቢስ ነው።

ሰው መረን እንዳይወጣ፤ ከአራዊት እንዲለይ ሃይማኖት ያበረከተውን ሥነ ምግባርና ገደብ እነዚሁ ይዘነጋሉ፤ ማስታወስ አይፈቅዱም። እርግጥ በሃይማኖት ስም በደል አልተፈጸመም አንልም። ሕዝብን ለማነሳሳት ሃይማኖታዊ ሽፋን አልተበጀም አንልም። ታዲያ ሃይማኖት ለሰላም መጥፋት ምክንያት ነው ብሎ መደምደም ይቻላል?

የታሪክ ማኅደር ሲገለጥ በተለይ በሃያኛው መቶ ክፍለ ዘመን የታየው አሣር መነሻው ሃይማኖታዊ ሳይሆን ብሄራዊ፣ ፖለቲካዊና ኤኮኖሚያዊ ሆኖ እናገኘዋለን።

የሶቭየት ኅብረቱ ጆዘፍ ስታሊን ብቻውን ከሃያ ሚሊዮን ያላነሰ ሰው አስፈጅቷል። በዚህ ላይ የመጀመሪያውን የዓለም ጦርነት ይጨምሩ፤

- ሁለተኛውን ይድገሙ።
- የእስራኤልና የፍልስጤምስ?
- የኮሪያ ጦርነት ለምን ይረሳ?
- ቪየትናምስ?
- የቻይና ሽብርና የባሕል አብዮት?
- የኢትዮጵያስ የ 6/66 ግርግር?
- የኢትዮጵያና የኤርትራ ውጊያ
- ሩዋንዳ-ቡሩንዲ
- ከግን፣ ወዘተ

የአንዳቸውም መንስዔ ሃይማኖት እንዳልሆነ እንረዳለን። እኛ ግን የጦርነት ምክንያት ሰው የራሱን ክብር መፈላለጉና ፈሪሃ እግዚአብሔር መጥፋቱ ነው እንላለን። አያቶቻችንና አባቶቻችን ሲጠሩት የኖሩት አምላክ መረሳቱ ነው፤ ችግሩ ያለው የሰው ልብ ጋ ነው፤ እንላለን፤

ከልብ ክፉ አሳብ፤ መግደል፤ ምንዝርነት፤
ዝሙት፤ መስረቅ፤ በውሸት መመስከር፤ ስድብ
ይወጣልና [ማቴዎስ ወንጌል 15፡ 19]

ፈሪሃ እግዚአብሔር ሲጠፋ ወጣቱ ለአዛውንቱ ከተቀመጠበት አይነሳም። ነጋዴው በሚዛን ይበድላል። የአገር መሪው ለሕዝብ አይራራም። ልጅ ወላጁን ያዋርዳል። ወልዶ ይጥላል፤ ችላ ይላል። ጫማ አስጠርጎ ጥፊ ይከፍላል፤ ካልች ይመርቃል። ሰውን በቋንቋና በቁመና ያገላል ወይም ያቀርባል። በአደባባይ ለሴቶች መብት ይከራከራል፤ ቤት ገብቶ ሚስቱን ያንገላታል።

ፈሪሃ እግዚአብሔር ሲጠፋ ጓዳው ከእግዚአብሔር ቤት ይበልጥበታል። ራሷን አላስደፍሮ ያለች ሴት ተማሪ ከትምህርት ገበታዋ ላይ ትፈናቀላለች። ይኸኛው ቃል ይገባል፤ ያፈርሳል። አማና ይበላል። ያኛው ፍቅረ-ንዋይን በረከት፤ ጮሌነቱን ጥሪ ይለዋል። መማለጃን የፍቅር ስጦታና መብት፤ የቡድን ስሜቱንና አንጀኛነቱን ደግሞ አንድነትና ኅብረት ብሎ ይሰይማቸዋል።

ፈሪሃ እግዚአብሔር ሲጎድል ምሑሩ ለእውነት አልገዛ ይላል። አብሮ የኖረ ወዳጅ ይከዳል። ሸክም ያንገላታት አህያ ዱላ ይጨመርላታል። ሕግ የሚያስከብረው ይሰርቃል። ቄሱ ያታልላል። ሐኪሙ ቃለ መሃላውን ያፈርሳል። ፈላስፋው፡- አመጽም እኩ ወደ ጽድቅ ያደርሳል ይላል።

ፈጣሪ እንግዲህ አብ፤ ወልድ፤ መንፈስ ቅዱስ አንድ አምላክ ነው። ፍጡር ደግሞ ዓለማት፤ ሰውና የሰው

ሥራ ውጤቶች ናቸው። ፍጡር ፈጣሪውን ማምለክና በሥርዓቱ መተዳደር ድርሻው ነው።

ሰው ሳያመልክ መኖር አይችልም። ፈጣሪውን ካላመለከ ራሱን ያመልካል ወይም ተመልሶ ለገዛ እጁ ሥራ ይሰግዳል።

ለፈጣሪው የተለየውን የሕይወቱን ክፍል በተለያዩ ተግባራትና የኑሮ እንቅስቃሴዎች መሙላት ይሞክራል፤ ግን አይረካም። ለአምላክ ሥፍራ እስከሚለቅለት ድረስ ዕረፍትን አያይም። ይህን እውነት መፋቅ አይቻልም። ፍጡር የፈጣሪን ሥፍራ ሲይዝ፣ ሁሉን መቆጣጠር ሲሻ፣ ያኔ ማኅበራዊ ቀውስ ይከተላል። ይኸ የዓለም ሕዝቦች ጥንትም ሆነ ዛሬ የሚያልፉበት የተመሰከረ ታሪካቸው ነው። ኃጢአት በመሠረቱ እግዚአብሔርን፡- “አታስፈልገኝም፣ እኔ በራሴ ብቁ ነኝ” ማለት ነው። ኃጢአት ከእግዚአብሔር መሸሽ ነው፤ ወደ መቅበዝበዝ ወደ ፍርሐትና ወደ ሞት ክልል ማዝገም ነው።

ወደ እግዚአብሔር መሸሽ ግን ጽድቅና ሰላም ሕይወትም ነው።

የኤኩኖሚ ስልት የሰው አዕምሮ ውጤት ነው፣ ስለዚህም ፍጡር ነው። አዕምሮ የተሰጠን ለምድራዊ ኑሮአችን እንድናውቅበት እንጂ ሰጭውን እንድንዘነጋበትና እርስ በርስ እንድንናናቅበት አይደለም። እውቀታችን የማኅበረ ሰብን ኅልውና መቆጣጠር ሲጀምር ለፈጣሪ የሚገባውን

ቦታ ይዟልና አምላክ ሆነ ማለት ነው። ሰው አምልኰውን ወደ ፈጣሪው ሳይሆን ወደ ራሱ ሲያቀና በዚያው ልክ በስነ ልቡናውና በማኅበራዊ ግንኙነቱ ላይ ቀውስ መታየት ይጀምራል።

የኤኩኖሚ ሥርዓት ምን ያህል ቢሠምር በአምላክ ልክ የሰውን ሁለንተናዊ ፍላጎት ሊያረካ አይችልም። አሜሪካኖች ይመስክሩ። ጃፓኖችም ይጠሩ። ሰው ለእግዚአብሔር እንጂ ለእንጀራ አልተፈጠረም፤ በእንጀራ ብቻ አይኖርም። ፍላጎቱ ከእንጀራ የሰፋና የጠለቀ ነው።

የሰውን ኅልውናዊ ፍላጎት የሚያውቅለትና ፈጽሞ ሊሞላለት የሚችል አሁንም ፈጣሪው ብቻ ነው። ፍላጎትን ደግሞ እንደ ኤኩኖሚ ሥርዓት መቀየስ አይቻልም፤ ዘመን ሲለዋወጥ ስሜትም ትውልድም መለዋወጡ አይቀርምና። ማኅበራዊ ድንጋጌዎች ብቻቸውን ውስጣዊ ማንነትን ሊያረኩ አይችሉምና። ስለዚህም ሰው ሌላ ይሻል፤ ያምጻል።

የኤኩኖሚው ስልት ኅብር ወዳድ ወይም ግለኛነትን የሚያገንን ይሆናል። ኅብር ወዳዱ ግላዊነትን ስለሚጫነው ፍጥጫ ይጀመራል። ፍጥጫው ወደ ማኅበራዊ አብዮት ይቀየርና የነበረውን ይሸረዋል።

የሰው ታሪክ ጎዳናው ፏፏ የሚባልበት ጥርጊያ ሳይሆን ባልተብላሉና በተፈረካከሱ ማኅበራዊ ፍልስፍናዎች

የሰረንጉጦ ነው።

በሶቪየት ኅብረት ለሰባ ዓመት የሶሻሊዝም ሥርዓት አምላክ ሆኖ ሲያስገብር ኖረ። ሶሻሊዝም ፍጡር ነው። የሰው አዕምሮ ውጤት ነው። ጅማሬው ተስፋና ፍትሕ እንዳለ የሚለፍፍ በመሆኑ ይማርካል፤ ያዘናጋል። ሌላ ይሆናል ብሎ አያስጠረጥርም። ፍጻሜውን ከጅምሩ ማወቅ አይቻልም ነበር ማለት ነው።

ከአምላክ ተነጥሎ ኑሮ ድንግዝግዝና ዳበሳ ነው። ሶሻሊዝም የፈጣሪን ቦታ ይዞ ኖረ። በብዙ ሚሊዮን የሚቆጠር ንብረትና ሕይወት ተሰዋለት። ከባሕር የጠለቀ ዕንባ ረገፈለት። ካፒታሊዝም የሚባል ሌላ አምላክ ደርሶ አንኩታኩተው።

ሶሻሊዝም እኛም አገር ለአስራ ሰባት ዓመት አንገላታን። በጎሣ ፖለቲካ ተተካ። የጎሣ ፖለቲካ እንደ ቀደመው ሥርዓት ፍጡር ነው። ሰዎች የቀመሙት ነው። ያለ ፈሪሃ እግዚአብሔር የቀመሩት ነው። ሰው ከፈጣሪው ላይ ዓይኑን አንስቶ ፍጡር በሆነው ላይ አደረገ። ራሱንና ጎሣውን አስበለጠ። ራሱን ከሌላው ጋር አስተያየ፤ ሌላውን ናቀ። ከዚህም የተነሳ በወዳጆች መካከል ጠብና ጉስቁልና ነገሠ።

ካፒታሊዝም ሌላ ፍጡር ነው። የሰውን ቀማኛነት ይቀሰቅሳል፤ ያንጻል። ሰው በተፈጥሮው ንፋግ ነው፤ ራስ ወዳድ ነው። ይህን ባሕርዩን ሕጋዊ ዕውቅና

ያጐናጽፈውና ያንቀሳቅስዋል። ፉክክር ያይላል፤ አብሮ ተጋርቶ መኖር ይዳከማል። በዚያው መጠን የኑሮ ልዩነት እየጐላ ይሄዳል።

የሶሻሊዝም አዝማሚያው ብዙሃንን እኩል ማደህየት ነው። የካፒታሊዝም ደግሞ ጥቂቶችን ማቅበጥ ነው። ይህን ለማቃናት ማኅበረ ሰቡ መነቃነቅ ይጀምራል፤ ሲያስፈልግም ያምጻል።

ሌላም ስም ያለው ቢኖር ያው የአዕምሮ ጥበብ ፍጡር ነው። ሁሉን በአዕምሮ ብርታት መፍታት ይቻላል ይላል። ገደብ እንዳለ ይዘነጋል። ትሕትና ይጐድለዋል፤ የትዕቢት መንገድ ነው።

ብዙ ሳይቆይ መፍታት የማይችለውም እንዳለ መገንዘብ ይጀምራል። ብዙ ካበላሸ በኋላ ማለት ነው። ላለመረታት፤ እጅ ላለመስጠት ይታገላል። እግዚአብሔርን መፍራት ክብር እንጂ ውርደት እንዳልሆነ አይገነዘብም። ሙሉነት እንጂ ጉድለት እንዳልሆነ አያስብም። የመከባበሪያ ጐዳና እንደ ሆነ አያይም። የሰዎችን በደል በእግዚአብሔር ያላክካል። የሰዎችን በደል ሲኩንን እግዚአብሔርንም አብሮ ይኩንናል። ሰው መሆኑን፤ በሌሎች ላይ ያየው ጉድለት የርሱም ዕጣ መሆኑን ይክዳል። እምነትና እውቀት እንደማይቃረኑ፤ እንዲያውም እንደሚጠባበቁ ይዘነጋል።

በሃያኛው መቶ ክፍለ ዘመን መባቻ ላይ በሳይንስ ጥበብ

ለሰው የሚጠቅሙ ብዙ ግኝቶች በጊዜው ለነበሩትና ዛሬም ላለው የተስፋ ጭራ ፈንጥቋል። ለምሳሌ፦ ፔኒሲሊን ለብዙ ሰው ርባፊዎች መፍትሔ አስገኝቷል። ትንሽ ነች የምንላት አስፕሪን እንኳ በመቶ ዓመት ዕድሜዋ ስንቱን ራስ ምታትና ቁርጥማት ፈንግላለች። ስንት ፍላትና ትኩሳት አብርዳለች። ባጭሩ፤ እነዚህና የመሳሰሉት ግኝቶች ለኑሮ ቅልጥፍናን አስገኝተዋል።

አንዱን ችግር መፍታት ግን ሁሉን መፍታት ይመስለውና ሰው ይታለላል። እንደ ልጅ ቸኩሎ በጥቂቱ ይፈነድቃል። ጽኑ ተስፋና እምነት ካልተጨመረበት በስተቀር ነገ እንደሚታግለው አያስብም። የሰው ሕይወት ብርቱ ሰልፍ ነው የተባለው ለዚህ ነው።

ሰው የራሱ ተስፋ ሰጭ ሊሆን አይችልም። የተገባው አይደለምና። አምላክ አይደለምና። ተስፋ ሰጭ ያለው ከሰው ውጭ ነው፤ እግዚአብሔር ብቻ ነው።

በጥበብ የገሰገሱት ለምድር ሁሉ መሪና ሚዛን አድርገው ራሳቸውን በአምላክነት ሾሙ። ወደዚህ የሥልጣኔ ደረጃ ያልደረሱትን ማስገበር መግዛት ፈለጉ። ሁሉም በተገኘበት ከበታቹ ያለውን ማንበርከክ ተግባሩ ሆነ። ራሱን ማግኘት ለሰው የማያቋርጥ ምኞቱ ሆነ። ከአምላክ ሥልጣን በታች መሆኑን ዘነጋ።

ለፈጣሪ የሚገባውን ክብር ለአዕምሮው ውጤት፤ ለሥልጣኔውና ለወገኑ ክብር አዋለ። ከዚህ የተነሣ ዘላቂ

የሆነ ስምምነት ሊገኝ አልቻለም። ራስን ማግነን ድርም ቢሆን ውጤቱ ከዚህ አያልፍም። ቅድም እንዳመለከትነው መቆራቆስና ምድርን ማወክ ተጀመረ። ሰው ራሱን ስላነገሠና ሌላው ሁሉ እንዲሰግድለት ስለሻ ብዙ ቀውስ ተከተለ።

በዚህም የሰው አዕምሮ ብቻውን ሁሉን ቻይ አለመሆኑን በራሱ ላይ መስከረ።

የሰው ብልሃት የፈጣሪን ሥርዓት አይቀይርም። የፈጣሪን ሥርዓት የሚቀይር ተአምር ብቻ ነው፤ እግዚአብሔር ብቻ ነው። ተአምር የማድረግ ሥልጣን ደግሞ ለአምላክ እንጂ ለሥጋ ለባሽ አልተሰጠም።

የሰው ብርታት የአምላክን ድካም አይረታም። አምላክ ድካም አለው ከተባለ ማለት ነው። የጥበብና የሰላም መጀመሪያ እግዚአብሔርን መፍራት ነው። የራስን ክብር መፈላለግ ዛሬም እንደ ጥንቱ የውድቀት መጀመሪያ ነው። ራስን ማክበር እግዚአብሔርን አለመፍራት ነው፤ ሰውን መናቅ ነው። ራሳቸውን የሚያከብሩ ይዋረዳሉ፤ ለከንቱነትም አልፈው ይሰጣሉ።

፳

ሳንተዋወቅ እንቻቻል ማለት ትርፉ ድካም ነው

የሃይማኖቶች መብዛት ሰዎች የፈጠሩት ጣጣ እንጂ እግዚአብሔር የሠራው እንዳልሆነ ተደጋግሞ ይነገራል። ከዚህም የተነሣ “ሃይማኖቶች አንድ ናቸው” ለማለት የተለመዱ አባባሎችን እንሰማለን፡-

“አንደኛው አላህ ቢል

“ሌላኛው እግዚሐር ቢል

“ይኸኛው ዋቃ ቢል፤ ስም እንጂ የለየው ፈጣሪ እንደሆነ ያው አንድ ነው”

ወይም

“ማክረር አያስፈልግም፤ ሁሉን በልክ ማድረግ ነው ... መቻቻል መፋቀር ነው የሚያስፈልግ”

ወይም

“ችግሩ ያለው ሰው ዘንድ ነው። እግዚአብሔርማ እርዱኝ እረዳችኋለሁ ነው ያለው ...” ይላል።

መሠረታዊ ልዩነቶች እንዳሉም መጠቆም ሰላምን አለመፈለግና አክራሪነት እንደ ሆነ ይታሰባል፤ የአለመሠልጠንና የድንቁርና ምልክት ነው ይባላል።

ሰዎችን ላለማስቀየም ልዩነቶችን ችላ ማለትና ከጊዜው ጋር መራመድ ይመረጣል። የሚፈለገው በጭፍኑ “አንድ ነን” ማለቱ ነው። አንድነቱ የሚፈለገው ልዩ ልዩ መሆንን ለመካድ ከሆነ ግን የሚፈጥረው የውሸት አንድነትን ነው።

እንቻቻል ሲል፤ ያለመቻቻሉ መንስዔ ምን እንደ ሆነ አብሮ አይገለጽም። “አክራሪ” ወይም “በልክ” ሲል የተናጋሪው ማንነትና ምክንያቱ አይጣራም። ሁሉም “መብቱን” ባለበት በዚህ ዘመን እነዚህን መሰል ቃላት ጎልተዋል። የምንሰማውና የምናየው ችግር ግን መሠረቱ የመብት ሳይሆን የአለመተዋወቅ ጉዳይ ነው።

ድብቅነት ተመርጧል፤ ከዚህም የተነሣ ሰው ሁለት ገጽታ ይዞ ለመጓዝ ተገድዷል። አንደኛው ገጽታ እንጀራና ተቀባይነት ላለማጣት የሚደረገው ጥረት ነው። ሌላኛው ገጽታ በጉያ ደብቆ የያዘው እውነተኛ እምነቱ ነው። በጉያስ እስከመቼ ይዞ ይዘልቃል?

መቼና በምን ሁኔታ ያ ድብቅነት ይፋ እንደሚወጣ አይታወቅምና ውሎ ሲያድር አለመተማመንና ጥርጣሬን ማራባቱ አይቀርም።

የተለያዩ እምነቶችን ለማስማማት የሚሯሯጡ አንዳንዴ ከየትኛውም የእምነት ወገን ያልሆኑ ናቸው። ከደጅቆመው ስላልተረዱት ጉዳይ ለመናገር የማያፍሩ ናቸው። በማስማማቱ ሰበብ የራሳቸውን ዓላማ የሚያራምዱ

ናቸው። ከየትኛውም ወገን አለመሆናቸውን እንደ ኒሻን እያገላበጡ ያሳያሉ። “አድልዎ አያሳዩም፤ ሚዛናዊነትን ተጎናጽፈዋል” እንዲባልላቸው ይሻሉ።

ዳኝነታቸው ግን ገና ከምጣዱ ያስታውቃል። ሁለቱንም ወገን አያጠግብም። ባለ ጉዳዩንና ተመልካቹን ግራ ያጋባል። ልኩን ከማስካድ አይመለስም። እስከነአንካቴውም፡- “ሁሉም ይቀላቀል” ማለት ይቃጣዋል።

ደጋግመው “አንድ ነን፤ አንድ ነን” ሲሉ አለመግባባት ተፈጥሮ የማያውቅ ያስመስላሉ። አለመተዋወቅ ወደ አለመቻቻል፤ ወደ አሉባልታና ወደ ጥላቻ ያመራል። ነገር ከተበላሸ በኋላ ማቃናት ደግሞ አዳጋች ይሆናል። ቢቻልም እንኳ ብዙ ትዕግስትና ጥንቃቄ ይጠይቃል። ስንቱስ ሰው ነው ይህን ለማድረግ ጊዜና ጉልበት የሚያገኘው? አብዛኛው ሰው ነገርን ከሥሩ ከማጣራት ይልቅ እንደ ሰነፍ ተማሪ ያልተረዳውን መቅዳት ይቀናዋል።

የገዛ ራስን እምነት እንደሚገባ አለማወቅ ሌላኛው ችግር ነው። እንደሚገባ የሚያስረዱና የሚያስተምሩ መምህራንና መሪዎችን ማጣት። መምህራኑን፡- “ቃሉና ሥርዓቱ እንዲህ ይል የለ?” ብሎ ለመጠየቅ አለመብቃት። የተረዱትን እውነት ለሌላው ማስረዳት አለመቻል። “እኔ እንዳልኩት ካልሆነ ምን ተደርጎ?” የሚል ግትርነት። ችግሩ ባጭሩ አለመከባበር ነው።

ፈጣሪም እንደሚያይ መዘንጋት። ልዩ ልዩ ሆኖ አብሮ ለመኖር አለመፍቀድ። ሰውን አለመውደድ። ራስን ብቻ መውደድ፤ የራስን ጥቅም ብቻ ማሳደድ ነው። ሰውን የሚወድድና የሚያከብር ራሱንም በዚያው ውስጥ መውደድና ማክበር ይለማመዳል። ሰውን ከእንክብካቤ መውደድ ይለማመዳል፤ እራሱም እንከን እንዳለበት ይገነዘባል። ርኅራኄ ያሳያል። ልጅን እንኳ ሲወዱ እስከነንፍጡ ነው።

አለመቻቻል በተጨማሪ፤ የሰውን መሠረታዊ ባሕርይ የመዘንጋት ውጤት ነው። ሥልጣኔ ያባባሰውን የሰውን ልጅ የጭካኔ ታሪክ አለማጤን ነው። ታሪክን የሚዘነጉ፤ ሁሉ ሁሌ እንግዳ እንደሆነባቸው ይኖራሉ። ትንሹን ያጋንናሉ፤ መዓት እንደ መጣ ያስመስላሉ። ተደናብረው ያደናብራሉ።

በመጨረሻም፤ አለመቻቻል የሚፈጠረው የተለመደውን ባልተለመደ አሠራር ወዲያው ለመተካት ከመፈለግ ነው። የአገሬውን ባሕልና አስተሳሰብ ማናጋቱን፤ ሌላውን ሰው ስጋት ላይ መጣሉን ካለማስተዋል ነው።

ለመቻቻል ቀርቦ መተዋወቅ ግድ ያስፈልጋል። ከርቀት ሆኖ መነጋገር ትርፉ መጪጪህ ነው። አንዴ ብቻ ሳይሆን ጊዜውና ሁኔታው በሚጠይቀው መሠረት ደግሞ ደጋግሞ መነጋገር ያሻል። አንደኛው የሌላኛውን አላማ አቋምና ጥያቄ እንዳያዛባ መጠንቀቅ፤ መታገስ ያሻል። የዛሬን ብቻ ሳይሆን የነገን ደግሞ ማሰብ ይጠቅማል።

ያንድ ቀን ስሕተት የዘላለም ፀፀት እንዳይሆን ማለት ነው።

ሳንተዋወቅ እንዴት እንቻቻል? ሳንተማመን ምን እንወያይ? ሳንወያይ እንዴት እንተዋወቅ? እንዴት እንተማመን? ሳንቀራረብስ እንዴት እንወያይ? እስከ መቸስ በአፈ ቀላጤና በ”ቱርጁማን” እንኑር?

ብንተዋወቅ እምነታችን በሚያስተምረን መሠረት ለመኖርና ለመማማር በጣርን። አለመቻቻልን በመቻቻል በሻርን። እንግዲያስ አንድነት መልካም ነው፤ ልዩ ልዩ መሆንም መልካም ነው። መተዋወቅ፣ መቀባበልና መከባበር ግን ይመረጣል።

፱

በዘመናት አንድ ጊዜ

አንዴ ብቻ በዘመናት
ድንቅ ነገር ይከሰታል
ካገር አገር እንደ እሳት
ሰደድ ሆኖ ይዛመታል
ሁሉ ሞቆት ሁሉ ደንቆት
ለተተኪው ያስተጋባል
ይህም ትውልድ ተቀብሎ
በመሰለው አሻሽሎ

እንደ ቀድሞው እንኳ ባይሆን
ወዲህ ከስሞ ወዲያ ግሎ
ሥፍራ ሊለቅ ግድ ነውና
ያልፋል ቶሎ ታሪክ ጥሎ
አንዴ ደግሞ ይዳፈናል
ባመድ ብዛት ይሸፈናል

አገር ሁሉ እርጭ ብሎ
የሚሆነውን ይጠብቃል

አንዱ ደርሶ ከተኛበት

ጭሮ ምሶ እስኪያስነሳ
ሊያጋይበት ምድር ዓለሙን
ሊያበራክት ወዮ አበሳ

ወትሮ ኑሮ እየኖረ
አይመለስበት ይሄዳል
ይህም ያልፋል ይረዣና
እንዳልነበረ ይሆናል

በዘመናት አንድ ጊዜ
በረቺ መልክ ተመስሎ
ክፋት እጅግ ያይልና
እውነት ከደጅ ይጣልና
ከንቱ ተስፋ እየሰጠ
አንዱን እርከን ያስኬድና
የጉም ዝግን እጅ አይሞላ
ከዚህ እዚያ ተቀባብሎ
ይህም ያልፋል ሳይደርስበት
ባፍታ ወሬ ተደልሎ

የተመኘው ሳይሞላለት
ፍትህ ርቆት ተንጠልጥሎ

ብዙ ዘመን እያለፈ
ብዙም ታሪክ ባይታወስ
ፍጥረት ሁሉ በመከራ
ሌላ ምራፍ እስከሚደርስ

የመሲሁን ምጻት ሽቶ
ለናፍቆቹ ባያገኝ መልስ

እንደ መጣ እንደ ሄደ
ተመልሶ እስኪመጣ
ማን ይገኛል ከሺህ ትውልድ
ከዚህ ጣጣ የሚያወጣ
ሁሉ ሲያልፍ ጸንቶ የሚኖር
ኢየሱስ ነው የሚያዋጣ።

በንዲህ የተገኘ ወዳጅነት እንዴት ውብ ነው?

ማንም ቢሆን አረጋግጦ በያዘው እምነቱ ምክንያት ተስፋና ክብር እንጂ ውርደት ይደርስብኛል ብሎ አያስብም። ውርደትን ቀምሶ ማሳለፍ ግን ውሎ ሲያድር ብዙ ትዝታ ጥሎ ያልፋል።

እምነት ሁለት መልክ አለው። በራሱ የሚታመን አለ። በፈጣሪው የሚታመን አለ። ሁለቱም ይፈተናሉ። አንደኛው ይወድቃል፤ ሌላኛው ይጸናል።

ሰው ሲባል ራሱን ለማስወደድ፣ ያልሆነውን ሆኖ ለመታየት የማይፈጥረው ዘዴ የለም። እነዚህ ብልሃቶቹ ግን ሁሉ ያዛልቃሉ ማለት አይደለም። አያድርስና ለምሳሌ እስር ቤት ቢታጎር ምን ማድረግ ይችላል? ምናልባት ራሱን ለመመርመር መነሻ ምክንያት ያገኝ ይሆናል።

በተወሰነ ሥፍራና በጠበበ ሁኔታ ውስጥ መገናኘት ያለው ዴታም ቢሆን መቀራረብን ማስከተሉ አይቀርም።

መቀራረብም መተያየትንና መጠናናትን፤ መጠናናትም እያደር መተዋወቅንና መገላለጥን ያመጣል።

እንግዲህ የድብብቆሽ ኑሮ ዋነኛ ጠር ቢኖር መገላለጥ ነው፤ ከሰው ጋር ወዳጅነት መፍጠር ነው።

ሰው ሆድና ጀርባውን ከተገላለጠ ራቁቱን ቀረ ማለት ነው። ራሱን ለነቀፌታ አመቻቹ ማለት ነው። ሌላኛው ሊያጠፋው ወይም ሊያለማው የሚችልበት አዝማሚያ ተፈጠረ ማለት ነው። ከሰው ጋር መኖር ትልቅ አደራ ነው፤ ትልቅ አደጋ ነው። ... ወይ ተማምኖ እየተጋዝዙ መኖርን ያስከትላል፤ ወይም እየተማሙ መገዛገዝን።

የያዙት እምነት የሚመዘነውና የግል መሆኑ የሚረጋገጠው ደግሞ አመቺ ባልሆነ ሁኔታ ውስጥ ተፈትኖ ያለፈ እንደሆነ ብቻ ነው። የምቹ ዘመን እምነትማ እንዳልተገራ ወይፈን ለቁም ነገር አይውልም። ከጊዜ-አመጣሹና ጊዜ-አጠፋሹ ተለይቶ አይታይም።

ነፍስ ለነፍስ መገናኘትና ቋንቋ ለቋንቋ መነጋገር የሚቻለው እያደር ነው። በቅድሚያ ግን ግርዶሹ መገፈፍ ይኖርበታል። መከራም የሚላከው አዳፋውን ገጽታ ለማጥራትና ይኸን የማስመሰል ካብ ለመናድ ነው...

ይህን በመሰለ ሁኔታ ውስጥ የተገኘ ወዳጅ እንግዲህ እንዴት ውድ ነው? ፍቅሩስ እንዴት ድንቅ ነው? ትዝታውስ እንዴት የማያረጅ ነው?

ቢያንስ ለአንድ ሌላ ሰው የልቡን አሳብ መግለጥ ያላወቀ፤ መከራም ያልሞከረው ሰው ምንኛ ምስኪን ነው? ሁሉን እንደ ተጠራጠረ ራሱን በራሱ እንዳሠረ ይኖራል። ኑሮው የተሟላለት ቢመስልም የኑሮን ጣዕም ሳያጣጥም ይኖራል።

ሕይወቱን አላካፈለምና የበዛ ሕይወት አይቀበልም። ተዘግቶ እንደ ኖረ ደጅ ብርሃንም እንደማይገባበት ለጨለማ እንጂ ለምንም አይበጅም።

የእህል ዘር ተቋጥሮ ቢቀመጥ ተቋጥሮ ይቀራል። ተቋጥሮ ይረሳል። ሊያበዛው የሚችለውን ሕይወቱን በውስጡ አፍኖ ነክሶ ይዞታልና ብቻውን ይሞታል ...

እንግዲህ የተዘጋው ደጅ ሲከፈት ጨለማው ሥፍራ ይለቃል። የተቋጠረው ተፈትቶ ሲበተን መትረፍ ይጀምራል። ይህንን ደጅ የሚከፍትና የተቆለፈውን መዳፍ የሚዘረጋ ቅድም እንዳልነው በአብዛኛው መከራ ብቻ ነው።

መከራ ባቆራኛቸው ግለ ሰቦች ዘንድ ከቀን ቀን የሚከሰተውን ለውጥ ማስተዋል ደግሞ ራሱን የቻለ ትምህርት ይሰጣል።

የመጀመሪያው ቀን ላይ ድንበር መጋራቱ፤ የራሴ የሚባል መታጣቱ ያስቆጣ ይሆናል። አለዚያም ምግቡ፤ የሰው ጠረን ... ማንኮራፋቱ ... የመኝታ

አለመመቸት፣ ኩርፊያው፣ ሌት ደግሞ የጀርባ አጥንት ሲላቀቅ ሙቀቱና ግማቱ ዐመል ያሳጣ ይሆናል።

ውሎ ሲያድር ግን ይህም ይለመዳል። ይባስ ብሎም ይዋሃዳል። ጊዜውም እየራቀ ሲሄድ በሌላ አዲስ ሁኔታ ውስጥ ሆኖ በናፍቆት ይታሰባል። ይህም ዕርቃን የመውጫ መጀመሪያው ነው።

ከዚያም ይመሻል። ይነጋል። ተስፋ የተደረገበቱ ሁሉ ይዘገይና “መቸ ይሆን?” ማለት ይመጣል። መላ መምታት፣ በጭፍን በስቀቀን መኖር መፍረክረክ ይጀምራል። ይኸኔ የሰው ዋጋ ይታወቃል። ቀልሎ መገኘትና ለቁም ነገር መብቃት ይከተላል። መደጋገፍ ... ተስፋ መስጣጣት፣ በመከራ እየቀለዱ ቀን መግፋት ይቀጥላል።

ይህ ደግሞ የመደማመጥ፣ የመግባባትና የመተሳሰር ሁለተኛው ነው።

በንዲህ የተገኘ ወዳጅነት እንዴት ውብ ነው? እንዴት የማይረሳ ነው? እንዴት የሚመረጥ ነው?

የጥንት ክርስቲያኖች አምልኮ ምን ይመስል ነበር?

በሐዋርያት ዘመን የኖሩ ክርስቲያኖች አምልኮ ምን ይመስል ነበር? ዛሬስ ከሚታየው አምልኮ ጋር ምን ያህል ይቀራረባል? አምልኮን ትክክለኛ አምልኮ ሊያሰኙ የሚችሉ መሠረታዊ

እውነቶች አሉ?

እነዚህን ጥያቄዎች ለመመለስ በቅድሚያ መጽሐፍ ቅዱስ ስለ አምልኮ የሚያስተምረውን ባጭሩ አስፍረናል፤ ከዚያም ሰማዕቱ ጀስትን በ 155 ዓ.ም. ከጻፈው ውስጥ ቆንጽለን ትርጉሙን ከግርጌ አቅርቦናል።

ጀስትን ከ 100 እስከ 165 ዓ.ም. የኖረ ግሪካዊ ሲሆን በግሪክና በሮማውያን ፍልስፍና የሠለጠነ ሰው ነበረ። በሠላሳ ዓመቱ የክርስቶስ ተከታይ ሆነ። ኋላም በክርስቲያኖችና በአምልኮአቸው ላይ የሚነዛውን መሠረተ-ቢስ ወሬ ለማረም በሮማ ንጉሥ ፊት፤ በሹማምቱና በምክር ቤቱ ፊት ቀርቦ ያሰማውን ሙግት

በመጽሐፍ ጻፈው፤ ይኸው ጽሑፍ ስለ ቀደሙት ክርስቲያኖች እምነትና ሥርዓተ አምልኮ ለማስረዳት ከእግዚአብሔር ቃል በተጨማሪ በዋነኛነት ይጠቀሳል። ጀስትን በእምነታቸው ምክንያት ሮማ ላይ ከተሠየፉት መካከል አንዱ ነው።

መጽሐፍ ቅዱስ ምን ይላል?

አምልኮ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ እግዚአብሔርን ከማገልገል ተለይቶ አይታይም። ይህም በፊቱ የምናደርገውን ብቻ ሳይሆን የምንሆነውንም አመልካች ነው። አምልኮ በሥፍራ አይወሰንም፤ በዘመንም አይወሰንም። ጥሩ ልማድ ጥሩ ነው ቢባልም አምልኮ የዘልማድ ብቻ ነው ማለት ግን አይደለም። “በዚህ ተራራ ላይ ወይም በኢየሩሳሌም የማትሰግዱበት ጊዜ ይመጣል...የሚያመልኩት በእውነትና በመንፈስ ሊሰግዱለት ያስፈልጋቸዋል” ሲል ይህንኑ አሳብ ማጽናቱ ነው። [ዮሐንስ 4፡ 21፤ 24]

ሕይወቱ የተለወጠ ሰው ንግግሩም ያንኑ ለውጥ መግለጹ አይቀርም። “በልብ ሞልቶ ከተረፈው አፍ ይናገራልና።” (ማቴዎስ 12፡ 34) ያልኾነውን ልናደርግ እንችላለን፤ እግዚአብሔር ግን መነሻ አሳባችንን ያያል፤ መንፈሳችንን ይመዝናል። እውነትን የሚሹና ያወቁ አድራጎታቸው ከቅንነት የመነጨ ይሁን አይሁን ይታወቃል ማለት ነው፤

አምልኮ ራስን በእግዚአብሔር ፊት ማቅረብ ነው።

በሁለንተና ወደ እግዚአብሔር መጠጋጋት ነው።

“እንግዲህ ወንድሞች ሆይ፤ ሁለንተናችሁን እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ፤ ሕያውና የተቀደሰ መሥዋዕት አድርጋችሁ እንድታቀርቡ በእግዚአብሔር ርኅራኄ እለምናችኋለሁ፤ ይህም ማቅረብ የሚገባችሁ ቅንነት ያለው እውነተኛ አገልግሎት ነው።” [ሮሜ 12፡ 1፤ አዲስ 1980 ትርጉም]

አምልኮ ባጭሩ፤ በተወሰነ ሥፍራ (በቤተ ክርስቲያን) ወይም በተወሰነ ጊዜ (እሑድ ጧት) ወይም በተወሰነ አኳኋን (በሽብሸባና በዝማሬ) የሚፈጸም ሥርዓት ብቻ ሳይሆን ክርስቶስን ያመኑና ፈለጉን የሚከተሉ ሁሉ በሁሉ ሥፍራ፤ ሁልጊዜ በፊቱና በዓለም ሁሉ ፊት የሚሆኑትና የሚኖሩት ሕይወት ነው። ምዕመናን ዛሬ ስለ አምልኮ ያላቸው አስተሳሰብ ከመጽሐፍ ቅዱስ ትምህርት ጋር ምን ያህል የተስማማ ወይም የተቃረነ ነው?

በአብዛኛው “አምልኮ” ሲባል ዝማሬና ሽብሸባ ብቻ እንደሆነ ይታሰባል። “አምልኮው ደስ ይላል” ሲል ዝማሬውና ሽብሸባው ማለቱ ነው። ለዝማሬው ክፍለ ጊዜ ብቻ ቤተ ክርስቲያን ደርሰው የሚመለሱ ወገኖች አሉ፤ አምልኮውን (ማለትም መዘቃና ዝማሬውን) የሚያስበልጡ ለቃሉ ግን ክብደት የማይሰጡ እንደዚሁ ቁጥራቸው ጥቂት አይደለም። እርግጥ መንፈስ ቅዱስ

ሊያነቃቃንና ልባችንን ሊያሟሙቅ ሙዚቃን
ይገለገልበታል።

ስሜታችንን መመገብ አስፈላጊና ተገቢ ቢሆንም
አእምሮአችንም የቃሉን እውነት ካልተመገበ
“በአእምሮአችን መንፈስ አንታደስም፤” “በአእምሮ
ሕፃናት” ሆነን እንቀራለን። “በእውነትና በመንፈስ”
ስላይደለ አምልኮአችን የተሟላ አይሆንም። የጌታ ቤት
የሕይወት እንጀራ የሚደገስበት ቤት ሆኖ ሳለ እንደ
ተራብን ሄደን እንደ ተራብን እንመለሳለን።

መልካሙንና ክፉውን ለመለየት ከጠንካራ የጽድቅ ቃል
ይልቅ መስዋእት የማይጠይቅ አዝናኝ ወተት መጋት
ለጽድቅ ተጋድሎ ጉልበት አይሆነንም፤ የእግዚአብሔርን
ፈቃድ አንለይም፤ ለውጥ አይታይብንም፤ ዓለማዊነት
አይለቀንም። [1ኛ ቆሮንቶስ 14: 20። ዕብራውያን 5:
13-14። ኤፌሶን 6: 10-19፤ 4: 24። ዮሐንስ 4:
24። ሮሜ 12: 2]

የአምልኮ መነሻና መድረሻ እግዚአብሔር ራሱ ነው፤
አምልኮ ያለ እግዚአብሔር መንፈስ እርዳታ የሚሆን
አይደለምና። ለእግዚአብሔር የሚገባውን አምልኮ
የሚያውቅ ደግሞ እራሱ እግዚአብሔር ነው።

የእግዚአብሔር ሕዝብ እንደ አሕዛብ እንዳያመልክ
ለእስራኤል ማስጠንቀቂያ ሰጥቶ ነበር።

ምድራቸውንም ወርሳችሁ ትኖሩበታላችሁ ...

እነርሱ ይፈጽሙት የነበረውን የባዕድ አምልኮ ሥርዓት ከመከተል ተጠንቀቁ፤ ምክንያቱም እርሱ አደገኛ ወጥመድ ነው ... እነርሱ እንዴት ያመልኩ እንደነበር ለማወቅ አትመራመር፤ እናንተ ለእግዚአብሔር አምላካችሁ የምትሰግዱለት እነዚህ አሕዛብ ለባዕዳን አማልክቶቻቸው በሚሰግዱላቸው ዓይነት መሆን የለበትም። [ዘዳግም 12፡ 29-31]

እንደዚሁም፣ የመድረክ ላይ አገልግሎት ከዓለም አሠራር የተለየ እንጂ ነጸብራቁ ሊሆን አይገባም። በየምድሩ ጥግ የተበተኑት የአገራችን አማንያን የተገኙበትን ምድር ባሕል በጥንቃቄ በቃሉ መሠረት መመርመርና ለእግዚአብሔር ክብር የሚገባውን ለይተው መውሰድ ይጠበቅባቸዋል።

በሰሜን አሜሪካ የሚገኙ ክርስቲያን ወገኖች አሜሪካዊ ባሕልና አስተሳሰብ ይፈትናቸዋል። ስለሆነም፣ የእንቅስቃሴ ብዛት፣ የድምፅ ብልጫ አስተሳሰብ፣ ገበያተኛነት፣ ወዘተ፣ የመንፈሳዊነትና የበረከት ምልክት እንዳልሆኑ ወደ መገንዘቡ መሸጋገር ይኖርባቸዋል። የቃሉን ብርታት የሰው ሥርዓትና ብልሃት ሲሻማው እንዳይገኝ መጠንቀቅ ያስፈልጋል።

ግለኛነት የቤተ ክርስቲያንን ማኅበራዊ መሠረት እንዳያናጋው መትጋት ያስፈልጋል። በሌላ አነጋገር፣ የዓለምን አኳኋን እንዳናገበሰብስ ቃሉ ያስጠነቅቀናል። ታዲያ ቃሉን ካላወቅን ይህን ሁሉ መለየት እንዴት

ይቻለናል?

በአውሮጳ የሚገኙ ደግሞ እንደዚሁ የተገኙበት ባሕል የሚያቀርብላቸውን መመዘን ይኖርባቸዋል። በሊባኖስም፣ በምድረ እስራኤልም፣ በምድረ አረብም፣ በአፍሪካ ግዛቶችም፣ በምድራችንም። በሚቀጥሉት ዓመታት የወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ፈተና ከሦስት አቅጣጫ የሚመነጭ ይመስለናል፡- ይኸውም፣ ትውልዱ የራሱን ባሕል እንደሚገባ ካለማወቁ፣ ባለፈው ትውልድ እግዚአብሔር የሠራውን ችላ ከማለቱ፣ የሐዲስን ክርስትና ከዘመኑ ባሕል ለመለየት ካለመቻሉ የተነሳ በመሪና በምዕመን መካከል የሥልጣን ሚዛን ሲዛነፍ ከሚከሰት ቅራኔ ይሆናል።

የዘመኑ ባሕል ስንል ግለኛነትን፣ አለመሰጠትን፣ ከጊዜአዊ ፍላጎት ውጭ አለማየትን፣ አለመጽናትንና ሁሉን አስተሳሰብ ሳያበላልጥ ማስተናገድን ማለታችን ነው። ሥልጣን ደግሞ ለእግዚአብሔር ቃል ያለው አክብሮትና መረዳት ሲጓደል ወይም ሲሟላ የሚከሰት ነው።

እያንዳንዱ ትውልድ ዘመኑ የሚያቀርብለትን ጥያቄ መመለስ ዕጣውና ግዴታው ነው። ፍሬውንም በሰጠው ምላሽ መሠረት ያጭደዋል፤ በጎ ይሁን ክፉ ያንኑ ለተከታዩ ትውልድ ያስተላልፋል። እግዚአብሔር ለየትውልዱ እግዚአብሔር ነው። ሁሉ ሲለዋወጥ የማይለወጥ እርሱ ብቻ ነውና።

ለዚህም ነው ዝማሬና የቃሉ አገልግሎት በግል ልምምድ ላይ ሳይሆን በማይለወጠው በእግዚአብሔር ባሕርይ ላይ ማነጣጠር የሚኖርበት። አምልኮ በዝማሬና በውዳሴ ብቻ የሚወሰን ሳይሆን በእግዚአብሔር ፊት የምንሆነውና የምናደርገውን ሁሉ ይጨምራል ካልን የአምልኮ ሥርዓት ለአምልኮ መሪ ብቻ የሚተው ጉዳይ አይደለም ማለታችን ነው።

አምልኮ መሪው በቃሉ ዕውቀት የጸና አቋም ሊኖረው ይገባል፤ የቤተክርስቲያንን ጥሪና ዓላማ የተረዳ፤ ለቤተክርስቲያን የሚገዛ መሆን ይኖርበታል። በጉባዔና በግል ሊዘመሩ የሚገባቸውን መዝሙራት ለይቶ የሚያውቅ መሆን ይኖርበታል። ዘመድ ለሞተበት ሰው “እግዚአብሔር ባረከኝ” ወይም “ደስ ደስ ይለኛል” ሳይሆን “ምሕረቱ አያልቅምና” የበለጠ ትርጉም ይኖረዋል። እንደዚያ ሲሆን አምልኮና ዝማሬ ፍቱንነቱ የተገለጠ ይሆናል፤ ልምምዶችንም ለማጽናትና ለመመርመር ይረዳል።

አምልኮ ደግሞ እግዚአብሔር መንፈሱን ካላፈሰሰ የሰው ስሜትና ብርታት ሥራ ውጤት ሆኖ ይቀራል። የአምልኮ ትኩረቱ በሙዚቃ ቅንብርና በግለሰቦች ላይ ሲሆን ብዙ ነገር ይዛባል፤ በምዕመኑ ሕይወት ላይ ተገቢውን ለውጥ አያመጣም። የለውጡ ዓላማ ባጭሩ እግዚአብሔርን መምሰል ነው። የአምልኮም ትኩረት እግዚአብሔር ሲሆን ነገር ሁሉ ሥፍራ ሥፍራውን ይይዛል።

የማይለወጡ እውነቶች

የአምልኮ አቀራረብ በተለያየ ባሕልና ዘመን ውስጥ የተለያየ ቅርጽ ይኖረዋል። የአውሮጳውያን እንደ እኛ ሽብሸባና ጽሞናዊነት አይታይበትም፤ የእኛ ደግሞ እንደ አውሮጳውያኑ በጊዜ የተለካና የታጠረ አይደለም፤ ወዘተ። በአምልኮ ዝማሬአቸው የሚያጨበጭቡ አሉ፤ የማያጨበጭቡም አሉ። በጉባዔ ጸሎት ሰዓት የሚንበረከኩ ወይም ብዙ ድምጽ የሚያሰሙ አሉ፤ የማይንበረከኩና ድምጽ የማያሰሙ አሉ። ቆመው የሚያመልኩ አሉ፤ ቁጭ ብለው የሚያመልኩ አሉ። አሥራትና መባ በአምልኮ መጀመሪያ ላይ የሚሰበሰቡ አሉ፤ ሌሎች ይህንኑ በመጨረሻ ላይ ያደርጉታል። እነዚህ ሁሉ እንግዲህ አንድ ወጥነት የላቸውም።

አምልኮ በመሠረቱ ምሥጋናና ዝማሬን፣ ቃሉን በጉባኤ የማንበብና ስብከትን፣ ጸሎትና ምልጃን፣ መባና አሥራትን ማቅረብ፣ የጌታ እራትንና ሌሎችንም ቅዱሳን አገልግሎቶችን ሁሉ ያካትታል። የጉባዔ አምልኮ ደግሞ ከግል አምልኮ ጋር አንድ እንደሆነ ተደርጎ ሊታሰብ አይገባም። [ኤፌ.5: 19፤ ቆላስ 3: 16፤ 1ኛቆሮ 11: 23-28፤ የሐዋሥራ 6: 1-5፤ 20: 7] አምልኮ ማኅበራዊ አገልግሎቶችንም ይጨምራል። እነዚህን ሁለት ጥቅሶች እንመልከት፡-

እነሆም፥ አንድ ሕግ አዋቂ ሊፈትነው ተነሥቶ።
መምህር ሆይ፥ የዘላለምን ሕይወት እንድወርስ ምን
ላድርግ? አለው። እርሱም በሕግ የተጻፈው

ምንድር ነው? እንዴትስ ታነባለህ? አለው።
እርሱም መልሶ። ጌታ አምላክህን በፍጹም ልብህ
በፍጹም ነፍስህም በፍጹም ኃይልህም በፍጹም
አሳብህም ውደድ፥ ባልንጀራህንም እንደ ራስህ
ውደድ አለው። [ሉቃስ 10፡ 25-27]

ንጹሕ የሆነ ነውርም የሌለበት አምልኮ
በእግዚአብሔር አብ ዘንድ ይህ ነው፤ ወላጆች
የሌላቸውን ልጆች ባልቴቶችንም በመከራቸው
መጠየቅ፥ በዓለምም ከሚገኝ እድፍ ሰውነቱን
መጠበቅ ነው። [ያዕቆብ 1፡ 27]

የጥንቱን ሃይማኖት ስጠኝ

ከሰባ አምስት ሚሊዮን የአገራችን ሕዝብ ውስጥ 11
ሚሊዮን ያህሉ በወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት
ውስጥ የታቀፉ አማንያን ናቸው። ከጠቅላላው ሕዝብ
ደግሞ ሰማንያ በመቶ ያህሉ ከሰላሣ አምስት ዓመት
እድሜ በታች ነው። ይህም ማለት ትውልዱ በደርግ
ዘመን ቤተ ክርስቲያን ያለፈችበትን ስደትና መከራ በወሬ
ካልሆነ አያውቀውም ማለት ነው። ያለፈውን አለማወቅ
በአመለካከት፣ በአደረጃጀትና በቤተ ክርስቲያን አመራር
ላይ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ይኖረዋል። ከራሱ አልፎ
የቀደመውን ታሪክ የሚዘነጋ ትውልድ ያለፈውን ስሕተት
መድገሙ አይቀርም፤ ቅርሱንም ያባክናል።

ቤተ ክርስቲያን ታሪካዊ ልምዷን ለአዲሱ ትውልድ
ለማስተላለፍ በቂ ጥረት አድርጋለች? ወጣቱስ የቀደሙ

አባቶችና እናቶችን ጸጋና በረከት መካፈል አስፈላጊነቱን ይገነዘባል ወይስ ጊዜ ማጥፋት ይመስለዋል? በአንጻሩ፤ የጥንቱን ሃይማኖት አስፈላጊነት ስናስረዳ ጥንቃቄ መውሰድ እንደሚገባም ማከል ይኖርብናል። አንደኛ፤ የጥንቱን ልማድና አሠራር ዛሬ በደረስንበት የአስተሳሰብ ሚዛን ብንመዝን እንስታለን። ሁለተኛ፤ ጥንታዊ የሆነ ሁሉ በጅምላ መልካም ነው ማለት አይደለም። ሦስተኛ፤ ካለፈው የቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ የምንፈልገውን ብቻ መርጠን ብንወስድና፤ በዘመኑ የነበሩት ቅዱሳን ለምንና እንዴት አንድ ውሳኔ ላይ እንደደረሱ ባናስተውል ለውሳኔአቸው የተሳሳተ ትርጉም እንሰጣለን።

ጌታ አንድ ነው፤ አምልኮም አንድ ነው

በእግዚአብሔር ፊት፤ ለእግዚአብሔር ክብርና ለመተናነጽ እስከሆነ ድረስ አንዱን የአምልኮ ክፍል ከሌላው ማበላለጥ መጽሐፍ ቅዱሳዊ አይደለም ማለት ነው። ባሁኑ ሰዓት የቸገረው ለቃሉ ትምህርት የሚሰጠው ትኩረት እየጠበበ መምጣቱ ነው። ለዚህም ብዙ ምክንያቶች ሊኖሩ ቢችሉም አንደኛው በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ቃሉን በተያያዘ መልኩ የማስተማር አገልግሎት እንደሚገባ አለመኖሩ ነው።

ሁለተኛው የሰባኪው በቂ ዝግጅት አለማድረግ ነው፤ የሰባኪው አለመዘጋጀት የሚታወቅበት አንዱ መንገድ ብዙ ርዕሶችን ባንድ ስብከት ውስጥ ለማስተላለፍ የሚደረገው መከራ ነው፤ ይህም ያልተያያዘ ከመሆን አልፎ በተለይ አዳዲስ ክርስቲያኖችን ግራ ሲያጋባ

ይታያል። ሦስተኛው የሥልጣን ጉዳይ ነው። ሥልጣን ስንል ለቃሉ ያለው አመለካከት ከግል ልምምድ ያላለፈ ሲሆንና የቃሉ አገልግሎት ለሰዎች ፍላጎት ሲመቻች ማለታችን ነው።

በብሉይ ሆነ በሐዲስ የእግዚአብሔር ሕዝብ ብርታትና ድካም ቃሉን ከማወቅና ከመታዘዝ ጋር የተያያዘ ሆኖ እናገኛለን።

ለምሳሌ፡- ሕዝበ እስራኤል ቃሉን ረስተው ተስፋ በቆረጡበት ጊዜ እነ ዕዝራ ጉባኤውን ጠርተው ሕጉን አንብበውላቸዋል።

... ሕዝቡም ሁሉ በውኃው በር ፊት ወዳለው አደባባይ እንደ አንድ ሰው ሆነው ተሰበሰቡ፤ እግዚአብሔርም ለእስራኤል ያዘዘውን የሙሴን ሕግ መጽሐፍ ያመጣ ዘንድ ጸሐፊውን ዕዝራን ተናገሩት። ካህኑም ዕዝራ በሰባተኛው ወር በመጀመሪያው ቀን ሕጉን በማጎበሩ በወንዶችና በሴቶች አስተውለውም በሚሰሙት ሁሉ ፊት አመጣው ... ወንዶችና ሴቶች የሚያስተውሉም ሲሰሙ፡ ከማለዳ ጀምሮ እስከ ቀትር ድረስ አነበበው፤ የሕዝቡም ሁሉ ጀሮ የሕጉን መጽሐፍ ለመስማት ያደምጥ ነበር... ሕዝቡ ሁሉ እያዩ መጽሐፉን ገለጠ፤ በገለጠውም ጊዜ ሕዝቡ ሁሉ ቆሙ። ዕዝራም ታላቁን አምላክ እግዚአብሔርን ባረከ፤ ሕዝቡም ሁሉ እጃቸውን እየዘረጉ። አሜን፡ አሜን ብለው መለሱ። ራሳቸውንም አዘነበሉ፡

በግምባራቸውም ተደፍተው ለእግዚአብሔር ሰገዱ።
 ደግሞ ኢያሱና ባኒ፥ ሰራብያ፥ ያሚን፥ ዓቁብ፥
 ሳባታይ፥ ሆዲያ፥ መዕሄያ፥ ቆሊጣስ፥ ዓዛርያስ፥
 ዮዛባት፥ ሐናን፥ ፌልያ፥ ሌዋውያኑም ሕጉን
 ያስተውሉ ዘንድ ሕዝቡን ያስተምሩ ነበር፤
 ሕዝቡም በየስፍራቸው ቆመው ነበር።
 የእግዚአብሔርንም ሕግ መጽሐፍ አነበቡ፤ ዕዝራም
 እግዚአብሔርን ማወቅ ያስተምርና ያስታውቅ
 ነበር፥ ሕዝቡም የሚነበበውን ያስተውሉ ነበር ...
 ሕዝቡ ሁሉ የሕጉን ቃል በሰሙ ጊዜ ያለቅሉ
 ነበርና ... ዛሬ ለጌታችን የተቀደሰ ቀን ነው፤
 የእግዚአብሔርም ደስታ ኃይላችሁ ነውና አትዘኑ
 አላቸው ... ሕዝቡም ሁሉ የተነገረላቸውን ቃል
 አስተውለዋልና ሊበሉና ሊጠጡ እድል ፈንታም
 ሊሰድዱ ደስታም ሊያደርጉ ሄዱ። በሁለተኛውም
 ቀን ከሕዝቡ ሁሉ የአባቶች ቤቶች አለቆች
 ካህናቱም ሌዋውያኑም የሕጉን ቃል
 ይተረጉምላቸው ዘንድ ወደ ጸሐፊው ወደ ዕዝራ
 ተሰበሰቡ እጅግም ታላቅ ደስታ ሆነ።
 ከመጀመሪያውም ቀን ጀምሮ እስከ መጨረሻው
 ቀን ድረስ ዕለት ዕለት የእግዚአብሔርን ሕግ
 መጽሐፍ ያነብብ ነበር...[ነህምያ 8]

የቃሉ ንባብና አገልግሎት የቤተ ክርስቲያን መሠረታዊ
 አቋምዋ እንጂ እንደ አስፈላጊነቱ በሚዘጋጁ ትምህርታዊ
 ሴሚናሮች የሚተካ አይደለም። የዕለት ዕለት ቀለብ
 እንጂ ተርበን ከርመን የምናገባለንበት አገልግሎት

አይደለም። ቤተ ክርስቲያን ይህንን ጸጋ ተግባራዊ ማሳደግ ይኖርባታል።

የሰማዕቱ ጀስትን ሙግት [ትርጉም]

በክርስቶስ አዲስ ሕይወትን ካገኘን በኋላ ምንኛ በጌታ ፊት እንደምንትጋ አብራራለሁ፤ ይህን ሳልናገር ማለፍ አይገባኝም። ካስተማርነው ትምህርት የተነሳ [በክርስቶስ] አምነው ለመኖር ለሚፈቅዱ በጾምና በጸሎት ጌታን ስለ ኃጢአታቸው ይቅርታ እንዲማጸኑት መመሪያ ይሰጣቸዋል፤ እኛም በጾምና በጸሎት እንተባበራቸዋለን። ከዚያም ውሃ ወዳለበት እንወስዳቸውና ዳግመኛ በተወለድን ጊዜ ለኛም እንደ ሆነው ሁሉ የሁሉ ጌታ በሆነው በእግዚአብሔር አብ ስም፤ በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስምና በመንፈስ ቅዱስ ስም ይታጠባሉ። ክርስቶስ እንዳለው፡- “ሰው ዳግመኛ ካልተወለደ በቀር የእግዚአብሔርን መንግሥት ሊያይ አይችልም።” [ዮሐንስ 3፡ 3]

ከተወለደ በኋላ እንደገና ወደ ወጣበት ማሕጸን ተመልሶ መግባት እንደማይቻል ለሁሉም ግልጽ ነው። ቀድሞ እንደጠቀስኩት ኃጢአተኞች ንስሃ በመግባት ከኃጢአት እስራት ያመልጣሉ ብሎ ነቢዩ ኢሳይያስ ተናግሮአል፡- “ታጠቡ፤ ሰውነታችሁንም አንጹ፤ የሥራችሁን ክፋት ከዓይኔ ፊት አስወግዱ፤ ክፉ ማድረግን ተው፤ መልካም መሥራትን ተማሩ፤ ፍርድን ፈልጉ፤ የተገፋውን አድኑ፤ ለድሀ አደጉ ፍረዱለት፤ ስለ መበለቲቱም ተምዋገቱ። ኑና እንዋቀስ ይላል እግዚአብሔር፤ ኃጢአታችሁ እንደ

አለላ ብትሆን፤ እንደ አመዳይ ትነጸለች፤ እንደ ደምም ብትቀላ እንደ ባዘቶ ትጠራለች፤” [ኢሳይያስ 1፡16-18]

[ክርስቶስን] አምኖ በመታጠብ ከእምነታችን ጋር መስማማቱን የገለጸውን ሰው “ወንድሞች” በመባል የሚታወቁ ወደሚሰበሰቡበት ቤት እንወስደዋለን። እነኝህም ሲሰበሰቡ ለራሳቸው፣ ለእንግዳውና በሌላ ሥፍራ ላሉት ሁሉ የማህበር ጸሎት አጥብቀው ያደርጋሉ፤ ብቃት እንድናገኝ፣ እውነትን ስላወቅን በተግባር መልካም ዜጎች እንድንሆን፣ የታዘዝነውን የምንፈጽምና በዘላለም ደህንነት የተጠበቅን እንድንሆን ይማጸናሉ።

ጸሎቱ ሲያበቃ በመሳሳም ሰላም እንባባላለን። ከዚያ ጎብስትና የተበረዘ ወይን ጽዋ ለ“ወንድሞች” አለቃ ይቀርባል፤ አለቃውም ተቀብሎ ውዳሴና ክብር በወልድና በመንፈስ ቅዱስ ስም የሁሉ አባት ለሆነው ለእግዚአብሔር ካቀረበ በኋላ ለዚህ ላበቃን ሰፊ ምሥጋና ያደርሳል። ጸሎትና ምሥጋና ማቅረብ ሲጨርስ ጉባዔው “አሜን” በማለት መስማማቱን ያስታውቃል። “አሜን” በዕብራይስጥ “ይሁን” ማለት ነው። የጉባዔው አለቃ የምሥጋና ጸሎቱን አስምቶ ጉባዔው መስማማቱን እንዳስታወቀ “ዲያቆናት” የምንላቸው የተባረከውን ጎብስትና የተበረዘ ወይን ጽዋ ለተገኙት ያዳርሳሉ፤ ላልተገኙት ደግሞ በየቤታቸው ይወስዱላቸዋል።

ጎብስቱና ጽዋው ቅዱስ ቁርባን ይባላል። ቅዱስ ቁርባኑን

የሚወስድ የምናስተምረው ትምህርት እውነት እንደሆነ ያመነ፤ ኃጢአቱ ይቅር እንደ ተባለለትና ዳግመኛ እንደ ተወለደ በመታጠብ ያስታወቀና ክርስቶስ እንደኖረው ለመኖር የወሰነ ብቻ ነው። ቅዱስ ቁርባንን ተራ መብልና መጠጥ እንደሆነ አንቆጥርም፤ ነገር ግን ቃል የነበረው መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለደህንነታችን ሥጋና ደም እንደ ለበሰ፤ እንደዚሁም ኅብስቱና ጽዋው እንደ ተቀበልነው ትምህርት በእግዚአብሔር ቃልና በጸሎት የተባረከ ሆኖ የኢየሱስ ሥጋና ደሙ ነው። የጌታ ሐዋርያት “ወንጌላት” በተሰኙት ውስጥ እንዳሠፈሩት የታዘዙትን ለኛ አስተላልፈውልናል፡-

ጌታ ኢየሱስ እንጀራን አንሥቶ አመሰገነ፤ “ይህ ሥጋዬ ነው፤ ለመታሰቢያዬ አድርጉት፤” እንደዚሁም ጽዋውን አንሥቶ አመሰገነ፤ “ይህ ጽዋ በደሜ የሚሆን አዲስ ኪዳን ነው” ብሎ ለብቻቸው ሰጣቸው...

ከስብሰባው በኋላ ስለ እነዚህ ነገሮች አዘውትረን እርስ በርስ እናወራለን። እንረዳዳለን። አንለያይም፤ አብረን መሆን እናዘውትራለን። በተሰጠን ሁሉ የሁሉ ፈጣሪ የሆነውን በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስና በመንፈስ ቅዱስ በኩል እናመሰግናለን።

“እሑድ” በተባለው ዕለት በከተማ ይሁን በገጠር በአንድ ሥፍራ ስብሰባ ይደረጋል፤ ሐዋርያት ወይም ነቢያት የጻፉት ጊዜው እስከፈቀደልን ድረስ ይነበባሉ።

አንባቢው እንዳበቃ የጉባዔው አለቃ በተነበበው ላይ [የማብራርያ] ንግግር ያደርግና የሰማነውን እንድንኖርበት ያሳስበናል፤ ያበረታታናል። ከዚያ ሁላችን ቆመን እንጸልያለን። ቀድሞ እንዳልነው፤ ጸሎቱ እንዳበቃ ኅብስቱና የተበረዘ ወይን ጽዋ ይቀርባል፤ የጉባዔው አለቃ እስከቻለ ድረስ ጸሎትና ምሥጋና ያደርግና ጉባዔው “አሜን” በማለት መስማማቱን ያስታውቃል። የተባረከው ኅብስትና ጽዋ ለያንዳንዱ ይከፋፈላል፤ እንደዚሁ ላልተገኙት ዲያቆናቱ በየቤታቸው ይወስዱላቸዋል።

አቅም ያላቸው እንደ ፈቀዱ መዋጮ ያደርጋሉ። የተሰበሰበው ለጉባዔው አለቃ ይሰጥና ወላጆችና ባሎች ለሞቱባቸው፤ እርዳታ ለሚያስፈልጋቸው፤ ለታሠሩት፤ ለእንግዶችና ለመጻተኞች ያውለዋል።

እሑድ እንዲህ ያለውን ስብሰባ የምናደርግበት ቀን ነው። ምክንያቱም እሑድ የሳምንቱ መጀመሪያና እግዚአብሔር ጨለማን ለውጦ ዓለማትን የፈጠረበት ቀን ስለሆነና መድኃኒታችን ኢየሱስ ክርስቶስም ከሙታን የተነሳበት ቀን ስለሆነ ነው። ከቅዳሜ በፊት ባለው ቀን ሰቀሉት፤ ከቅዳሜ በኋላ ባለው ቀን ለሐዋርያቱና ለደቀመዛሙርቱ ታያቸው፤ እስካሁን በጥሞና እንድታስቡት ያስተላለፍኩላችሁንም መልእክት አስተማራቸው።

ማጠቃለያ

ዘመንና ትውልድ ቢፈራረቅም ክርስቲያናዊ አምልኮ

የማይለወጥ ገጽታ አለው። አምልኮ ሰው ሠራሽ ሥርዓት አይደለም። እንደሚገባ ለማምለክ የአምላክ ጸጋና ኃይል ያስፈልጋል።

ያለፈውን ታሪክ ማወቅ ደግሞ ጠቃሚ ብቻ ሳይሆን አስፈላጊም ነው። “ዞር በሉልን፤ ተራው የኛ ትውልድ ነው” ማለት አለማስተዋል፤ ሲብስም የጌታን ቤት ሥርዓት ማቃለል ነው፡- ሁሉም “ለቅዱሳን አንድ ጊዜ ፈጽሞ ስለ ተሰጠ ሃይማኖት” እንዲጋደል ተመክሯልና። [ይሁዳ 3]

በመጀመሪያ፤ ትሕትናን ያስተምረናል፤ ከቀደሙ ቅዱሳን የተሻልን እንዳልሆንን አስረጅ ነው፤ እኛም በተጓዙበት የእምነት ጎዳና ልንጓዝ ተጠርተናል፤ ለኛም ለነርሱም መንገዱ አንድ ነው፤ መንገዱ ኢየሱስ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስን የሚከተሉ ሁሉ ይመስሉታል፤ ስለሚመስሉትም ይመሳሰሉ። ሁለተኛ፤ የቀደሙን በእምነታቸው ምክንያት ከዓለም፤ ከሰይጣንና ከሥጋ ጋር ባደረጉት ተጋድሎ ውስጥ የወሰዱት አቋም መመሪያ ይሆናል። ሦስተኛ፤ የቀደሙን ጠንቅቀን ማወቅ የሚያሻን የምንጭ ውሃ የሚጠራው ወደ መነሻው በተቃረብን መጠን ስለሆነ ነው። በመጨረሻም፤ ያለፈውን ማወቅ ብቻችንን እንዳልሆንን አስረጅ ነው፤ ተስፋ እንዳንቆርጥ ይረዳናል።

ኢየሱስን ለእግዚአብሔር አብ ክብር ሊያወድስ የሚችል መንፈስ ቅዱስ ብቻ ነው። ይህንኑ ሥርዓት ይኸው

መንፈስ ለሕዝቡ ያስተምራቸዋል።

የአምልኮ ሥርዓት እንደ ባሕሉ ሊለያይ ይችላል። ሆኖም አምልኮን እውነተኛ አምልኮ የሚያሰኙ ከባሕል በላይ የሆኑ የማይለወጡ እውነቶች አሉ። ከነዚህም በዋነኛነት የሚጠቀሰው የሕያው ቃሉ መሠረትና መካከለኛነት ነው። ጸሎትና ምልጃ፣ ዝማሬና ውዳሴ፣ የጌታ እራት፣ የውሃ ጥምቀት፣ ማዕድ አብሮ መቁረስ፣ አሥራትና በኩራት ሌሎችም ቅዱሳን አገልግሎቶች ያነሰ ሥፍራ ይሰጣቸዋል ማለት ግን አይደለም። የሚደረገው ሁሉ ትንሹም ትልቁም ለጌታ ክብር ሊደረግ ይገባል።

የመሪዎች ተቀዳሚ ኃላፊነት እንግዲህ የአምልኮ ሚዛን እንዳይዛባ ማስተማርና ሥርዓትን ማስከበር ነው። ሥርዓት እሥራት አይደለም፤ ሥርዓት ውበት ነው። እግዚአብሔር ደግሞ የሥርዓት አምላክ ነው፤ ሕዝቡም የአምላኩን ቤት ሥርዓት የሚያውቅና የሚታዘዝ ሊሆን ይገባል።

በክርስትና ስም ...

በክርስትና ስም ብዙ ግፍ ተፈጽሟል። በሳይንስም ስም። በታሪክም። በፍልስፍናም። በፍትሕና በእርዳታም ስም። ሰዎች ፍጹማን አይደሉም፤ ሲቻል ሁሉም የሚያዋጣቸውን ይሻሉ። አንዳንዴ የሚሹትን ለማግኘት የሚጠቀሙበት ዘዴ ለሁሉ ወዲያው ግልጽ አይሆንም። አንዳንዴም ብዙ ጥፋት ካስከተለ በኋላ ሥራው ይገለጣል።

በሌላ ስም ሽፋን ዓላማን ማራመድ ያልተለመደ አይደለም። ከ አሥራ ሰባት ዓመት ተስፋ፣ ምሬትና ጉስቁልና በኋላ “ሳይንሳዊ ሶሻሊዝም” ሳይንስም ሶሻሊዝምም እንዳልሆነ የገባን ይመስለናል።

ሁሉን በጅምላ ማውገዝ ግን ስሕተት ነው። ነጣጥሎ ማጣራት፣ በዝግታ ማመሳከርና መመዘን ይገባል። ተግባርና መጠርያ ሲለያይ ደግሞ ይፋ ማድረግ አስፈላጊ ይሆናል። በሌላ አነጋገር፣ ሳይገደድ የፈቀደውን ማመን ለማንም መብቱ ነው። እምነቱንም ሳያስገድድ ማሰማትና ማሳመን መብቱ ነው። ከመኰራረፍ መነጋገር፣ ከመራራቅ መቀራረብና መተዋወቅ ይሻላልና።

ሆን ብሎ ማንነቱን ሲሰውር ግን ጥያቄ ይፈጥራል።

በቅርቡ የ ሰማንያ ስድስት ዓመቱ ከሪያዊ አዛውንት ሬቨረንድ ሙን የድርጅቱን ማዕከል ከኬንያ ነቅሎ ወደ አገራችን ለማዛወር ዝግጅት ላይ እንደሚገኝ ሰምተናል [“ኢንዲያን አሽን” መጽሔት፣ ቁጥር 1192፣ 2006 ይመልከቱ]። ግለሰቡ በደቡብ ኢትዮጵያ ከተሞች አንዳንድ የ “ሰላም” እንቅስቃሴዎችንም እያካሄደ ነው ይባላል።

ከኬንያ ለምን ለቀቀ? በዚህ ወቅት ለምን ወደ ምድራችን ዘመተ? ሰላምን ከሩቅ ማስጫን ለምን አስፈለገ? ግለሰቡ በኬንያ እንደሆነው ሁሉ የአገራችንን ምሑራንና የፖለቲካ መሪዎች አጋሩ አድርጓቸዋል። ሕዝቡ ምራቂ መሆኑ ነው። ምሑራንና መሪዎቻችን መቸ ይሆን ለአገራችን የሞራል ውድቀት ምክንያት ከመሆን የሚቆጠቡት? እስከ መቸ ነው የዛሬውን ብቻ ብለው የነገውን ችላ የሚሉት? ... በሬ ሆይ፣ ገደሉን አይተህ ሣሩ??!

የቤተ ክርስቲያን አመራር መዳከም፣ በሥልጣን አካባቢ የሚታየው አለመረጋጋትና የሕዝቡ ድህነት ለከሪያዊው ምቹ ሁኔታን ሳይፈጥርለት አልቀረም። አብያተ ክርስቲያናትስ ምን ጥንቃቄ ሊወስዱ አስበዋል?

የሬቨረንድ ሙን ድርጅት “ዩኒፌኬሽን ቸርች” ይባላል። ሕጋዊ ስሙ፣ “የመንፈስ ቅዱስ ማኅበር ለዓለም አቀፍ

ክርስቲያናዊ አንድነት” ነው። “ዓለም አቀፍ” ሲል ዓለምን ያጥለቀለቀ ያስመስላል። እውነቱ ግን በሰሜን አሜሪካና በአውሮጳም እንኳ ከአስር ሺህ በላይ አጥባቂ ተከታዮች የሉትም። መነሻሪያው በደቡብ ኩሪያ ደቡባዊ ግዛት ሆኖ በታዳጊ አገሮች በልማትና በንግድ ስም በመስፋፋት ላይ ይገኛል። ከአስር ዓመት ወዲህ ደግሞ ስልቱን ቀይሮ ለየአገሩ የአገሬውን “መሲሕ” መሾም ጀምሯል። መሲሐችን ማን ትሆን?

ይኸው ድርጅት የተለያዩ አካላት አሉት። እንዳያስነቃ “የሰላም ፌዴሬሽን” “ወንድማማች” “ነጻነት” “መልካም ሥነ ምግባር” “ቤተ ሰብ” ወዘተ በሚሉ ድንቅ ሐረጎች ተሸላልመዋል። “ክፍፍል” “ቁጥጥር” “ኑፋቄ” ቢልማ ማን ይቀበለው ኖሯል?

ድርጅቱ እንደዚሁ ልዩ ልዩ ሥራዎች አሉት። ዓለም አቀፍ የሰላም ፌዴሬሽን የተሰኘው የራሱን የሰላም አምባሳደሮች ይሾማል። በከፍተኛ ትምህርት ተቋማት ውስጥ “የዓለም ሰላም ፕሮፌሰሮችን” ይመለምላል፤ ለሚያካሄዱት ምርምር በመቶ ሺህዎች የሚቆጠር የወጪ ድጎማና ልዩ የክብር ሽልማት ይሰጣቸዋል። ተሸላሚዎቹም ሊቅነታቸውንና ገናና ስማቸውን በማዋስ አጻፋውን ይመልሳሉ። ያጎረሳቸው እጅ የማን እንደ ሆነ ከመመርመርና ከመመስከር ይለጉማሉ፤ ይለግማሉ። በታዋቂ ዜጎች አሳብበው ራሳቸውን የሚያስተዋውቁ፤ ባልደከሙበት ተቀባይነትና ክብርን የሚጎናጸፉ ጥቂቶች

አይደሉም። እንግዲህ ሽልማትና ድጎማ መልካም ነገር ነው። ሽልማትና ድጎማ ግን ያለ ሰዓቱ፤ ያለ ቦታውና ያለ አግባቡ ሲሆን ሙስና ይባላል።

የዲሞክራሲ መብቶች ለበለጸጉ አገሮች እንደሚሠራ ሁሉ እንደ እኛ ላሉ አገሮችም እኩል ይሠራል ማለት ዘበት ነው። ስም አሳምረው ብር ጭነው ብቅ የሚሉ ሁሉ ይስተናገዱ ማለት ተገቢ ክትትል በሌለበት የሕዝቡን ደኅነነት ማጓደል ሊሆን ይችላል፤ ሥነ ልቡናውን ለሚሰልቡ ማጋለጥ ይሆናል።

የሬቨረንድ ሙን ተቀዳሚ ዓላማ ዘሮ ዘሮ እንደ ማንኛውም ድርጅት ሰዎችን በአስተሳሰብ፤ በአካልና በእምነት የራሱ ማድረግ ነው። ሌላስ ምን ተጨማሪ ዓላማ ይኖረው ይሆን?

ከላይ የጠቀስናቸው “ሰላም” “ክርስቲያን” ወዘተ የሚሉ ቃላት በጥንቃቄ ሊመረመሩ ይገባል። በዚህ በተፈረካከሰ ዓለም ሰላምና አንድነትን የሚጠላ ሕይወትን የጠላ ብቻ ነው። በአንጻሩ “ሰላም፤ ሰላም” ስለ ተባለ ሰላም ይመጣል ማለት አይደለም፤ “የሕዝቤንም ስብራት በጥቂቱ ይፈውሳሉ ሰላም ሳይሆን። ሰላም ሰላም ይላሉ።” [ኤርምያስ 6 ፡ 14] ይልቅ ለግለኛ ዓላማ ሽፋን ሊሆን ይችላል። የክርስቲያን አንድነትን የሚቃወም ክርስትና ያልገባው ብቻ ነው። “አንድነት” ደግሞ የገዛ ኅልውናን መከድ አይደለም።

አሁን ጥያቄ ሊሆን የሚገባው፤ ሬቨረንድ ሙን አገራችን ድረስ ያመጣልን ክርስትና ምን ዓይነቱን ነው? የሚለው ነው። ሌላ ሳንዘበዝብ ስለ ክርስቶስ ያለውን መረዳት እንመልከት። የክርስትና ቁልፉ ክርስቶስ ነውና።

“እኔን ያየ አብን አይቶአል ... መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን ያየው አንድ ስንኳ የለም። በአባቱ እቅፍ ያለ አንድ ልጁ እርሱ ተረከው ... እርሱም የማይታይ አምላክ ምሳሌ ነው ... በእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም።” [ዮሐንስ 14፡ 9፤ 1፡ 18፤ ቆላስይስ 1፡ 15፤ ዮሐንስ 14፡ 6]

እንግዲህ “ነኝ” ማለት ብቻ ክርስቲያን አያደርግም። ክርስቶስ ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው መሆኑን ማመን ያስፈልጋልና። ቃለ እግዚአብሔር ስለርሱ የሰጠውን ምስክር ማመንና ማወቅ ይገባል። ክርስቶስ ያስተማረውን ትምህርት በሙሉ መቀበልና እርሱ በሚሰጠው ጸጋ ፈለጉን መከተል፤ እርሱ እንደ ኖረው መኖር ያሻል። [ዮሐንስ 1፡14-18፤ 14፡ 6፤9፤ 1ኛ ጢሞቴዎስ 2፡5፤ ቆላስይስ 2፡9፤ 1ኛ ጴጥሮስ 2፡ 21]

በዚህ ዋነኛ ነጥብ ላይ ስምምነት ከጠፋ አንድነት መፍጠር ከንቱ ሙከራ ነው፤ ሽንገላ ነው። “ሁሉም በእርሱ ተጋጥሞአል” ይላልና። [ቆላስይስ 1፡ 18]

ሬቨረንድ ሙንና ባለቤቱ በአዳምና በሔዋን ውድቀት ምክንያት የፈረሰውን የመጀመሪያውን ቤተ ሰብ ለማደስ

ለሰው ሁሉ “እውነተኛ ወላጅ” ሆነን ከእግዚአብሔር ዘንድ ተልከናል ይሉናል። ኢየሱስ ቤተ ሰብ ሳይመሠርት ስለ ተገደለ ተልዕኮውን አላጠናቀቀም ይሉናል። ሁለተኛው አዳም የሆነው ኢየሱስ ሙሉ ደኅንነትን አላስገኘም፤ ተልዕኮውን ለማጠናቀቅ ሦስተኛ አዳም እኛ ተልከናል ይሉናል። [“ኋለኛው አዳም” ለሚለው 1ኛ ቆሮንቶስ 15: 45 ይመልከቱ]

ኢየሱስ በመስቀል ላይ “ተፈጸመ!” ብሎ ያሰማው የድል ጩኸት እንጂ የፀፀት እንዳልሆነ አያስተውሉም፤ መካዱም አያሳፍራቸውም። [ዮሐንስ ወንጌል 19: 30] ኢየሱስ እንዲህ ብሏልና፡-

የእኔስ መብል የላከኝን ፈቃድ አደርግ ዘንድ ሥራውን እፈጽም ዘንድ ነው ... የላከኝን ፈቃድ እንጂ ፈቃዴን አልሻምና ... እኔ ላደርገው የሰጠኸኝን ሥራ ፈጽሜ በምድር አከበርሁህ [ዮሐንስ ወንጌል 4: 34፤ 5: 30፤ 17: 4]

አዳምና ሔዋን የወደቁት የተሰጣቸውን ትእዛዝ ባለመጠበቃቸው መሆኑ ቀርቶ በዝሙት ምክንያት ነው ይሉናል [ዘፍጥረት ምዕራፍ 3]። እንደሚሉን ከሆነ እውነተኞቹ አዳምና ሔዋን እነርሱ ናቸው። በዝሙት የመጣውን ውድቀት ለመዋጀት እነርሱ መርጠው፤ ባርከው ያጣመሩት ጋብቻ መፍትሔው ነው ይሉናል። ተጋቢዎቹን የሚመርጡ፤ የሚያጣምሩና የሚባርኩ እነርሱው ናቸው። ግለሰቦች ምርጫቸውን ጥለው

ራሳቸውን አንጠልጥለው ማስረከብ ነው ድርሻቸው። አጋቢዎቹ የአምላክን ቦታ ያዙ ማለት ነው። እንግዲህ በክርስቶስ ትምህርት የማይኖር ሰው ባርከቱ ምን ይጠቅማል? የባርከቱስ ምንጭ ሄረ ከማን ዘንድ ይሆን? ለባርከት ለባርከትማ በአብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ስም የሚባርክ መች አጥተን እናውቃለን?!

የመጀመሪያውን የጅምላ ጋብቻ እንደ ፈረንጆች አቆጣጠር (እ.ፈ.አ.) በ1982 በአሜሪካ 2 ሺህ ግለሰቦችን በአንድ ጊዜ በማጋባት ፈጽመዋል። ከአስራ አምስት በኋላ ቁጥሩ ወደ 300 ሺህ ከፍ እንዳለ ይነገራል። ሆኖም ሁሉም ተከታዮች ሳይሆኑ “ልዩ” ነገር መሞከር የሚጥማቸውንም እንደሚጨምር መረሳት የለበትም።

የጅምላ ጋብቻ ወጪ ለመጋራት ለሚያስቡ ያንን ይሆናል። በአቅም መኖር ሲገባ ወጪን ፈርቶ የራስን ክብርና ነጻነት መሸጥ ግን የባሰ ችግር መፍጠር ነው። ከ 2ቱ ሺህ ጋብቻ ውስጥ መቶው እንኳ ቢጸና ሁለተኛና ሦስተኛ ትውልድ ላይ የሚያስከትለውን የባሕልና የሞራል ለውጥ መገመት አያዳግትም። ለአገራችን እንዲህ ዓይነቱ ለውጥ ያስፈልጋታል? ለውጥ ጥሩ ነው፤ የቆየ ልማድም ጥሩ ነው። ጥሩ ለውጥ ደግሞ ዘላቂ ደኅንነትና ያለፈውን በጎ ታሪክ የሚያጸና መሆን አለበት።

ካጋቧቸው የሚወለዱ ሁሉ ከአዳማዊ ኃጢአት የነጹ ይሆናሉ ይሉናል። ስለ ኃጢአት ሥርየት በመስቀል ላይ ከፈሰሰው ከክርስቶስ ደም የተነሳ ይቅር መባልና ከኃጢአት ክስና እስራት ነጻ መውጣት እንደሚቻል ተክዶ ማለት ነው። ጽድቅና ደኅንነት ከእግዚአብሔር የሚሰጥ ስጦታ መሆኑ ተዘንግቶ ማለት ነው። [ሮሜ 3፡ 24፤ 6፡ 23፤ ኤፌሶን 2፡ 8] የሬቨረንድ ሙን ዓይነት ልምምድ በአገራችን ባሕል ያልተለመደ ብቻ ሳይሆን ለማኅበራዊ ቀውስ ጥንስሱ ነው። ወጣቶች ሳይጋቡ አብረው መኖር በጀመሩበት በዚህ ዘመን ለተለቀቀ ፍትወትና ለቤተሰብ መፍረስ በር ከፋች ነው።

ለኢትዮጵያ ሕዝብ ከራያዊ ወላጅ ለምን እንዳስፈለገው አልተረዳንም። እዚህ ላይ ሬቨረንዱ አግብቶ መፍታቱን፣ የሰውን ቤተሰብ መገንባት ቀርቶ የራሱን ዕዳ አለመወጣቱን፣ በጦር መሣርያ ምርትና ሺያጭ ተከስሶ መመርመሩን፣ “ቤተ ክርስቲያኑን” ከመሠረተበት ከ 1954 (እ.ፈ.አ.) ጀምሮ በአብያተ ክርስቲያናት መወገዙን፣ ደጋግሞ መታሠሩንና በሕገ ወጥ ንግድ መታማቱን አናነሳም።

ሬቨረንድ ሙን የሕግ ስሙን ትርጓሜ፣ “እውነቱን የሚያብራራ” በሚል ተክቶታል። ያልተብራራ እውነት አለ ማለቱ ነው። ማንም ያልደረሰበት።

ኢየሱስ “እኔ መንገድና እውነት ሕይወትም ነኝ፤ በእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም” ማለቱ ሳይበቃ። [ዮሐንስ ወንጌል 14፡ 6]

እንደ ሬቨረንድ ሙን ትምህርት ከሆነ የሚመጣው መሲሕ ከፊርያዊ ነው። ራሱ የሚነግሥባት የእግዚአብሔር መንግሥት ትመሰረታለች ብሎ እ.ፌ.አ. በ ‘57፤ በ ’76 እና በ ’81 የተነበየው አንዱም አልያዘም። ሐሰተኛው መሲሕ ከዚህ በምን ይለያል? (1ኛ ዮሐንስ 2፡ 18-27) ይህ ትምህርት በክርስቶስ፤ በሐዋርያቱና በነቢያቱ ትምህርት ላይ የታነጸ አይደለም። (ኤፌሶን 2፡ 20) ኢየሱስ ገልጦልኛል ከሚለውና “ዲቫይን ፕሪንሲፕል” ከተሰኘ ራሱ ካቀናበረው መጽሐፍ ላይ ይጠቅስልናል። ባጭሩ፤ ሬቨረንድ ሙን በስም እንጂ ክርስቲያን አይደለም። ሃሳዊ መሲሕ እንጂ እውነተኛ መሲሕ አይደለም።

... በመካከላችሁ ሐሰተኞች አስተማሪዎች ይሆናሉ፤ እነርሱም የዋጁቸውን ጌታ እንኳ ክደው የሚፈጥንን ጥፋት በራሳቸው ላይ እየሳቡ የሚያጠፋ ኑፋቄን አሹልከው ያገባሉ፤ ብዙዎችም በመዳራታቸው ይከተሉአቸዋል፤ በእነርሱም ጠንቅ የእውነት መንገድ ይሰደባል [2ኛ ጴጥሮስ 2፡ 1-2]

... የክርስቶስ ተቃዋሚ ይመጣ ዘንድ እንደ ሰማችሁ አሁን እንኳ ብዙዎች የክርስቶስ

ተቃዋሚዎች ተነሥተዋል ... ክርስቶስ አይደለም ብሎ ኢየሱስን ከሚክድ በቀር ውሸተኛው ማን ነው? አብንና ወልድን የሚክድ ይህ የክርስቶስ ተቃዋሚ ነው። ወልድን የሚክድ ሁሉ አብ እንኳ የለውም ... በክርስቶስ ትምህርት ለማይኖር ሰው አምላክ የለውም ... [1ኛ ዮሐንስ 2፡ 18፤ 22፤ 2ኛ ዮሐንስ 9]

ታዲያ ሌላ ምን ዓላማ ሊኖረው ይችላል? አንደኛ እንደየአገሩ ባሕልና ሁኔታ የሚቀየስ የንግድ ዓላማ ይኖረዋል። ይህን ለመዘርዘር አሁን መድረኩ አይፈቅድልንም። ለማንኛውም ሙን ሀብታም ድርጅት የሚያንቀሳቅስ ሀብታም ግለሰብ ነው። አገራችን ደግሞ ለአፍሪካ ማዕከልና ለመካከለኛው ምሥራቅ ድልድይ ናት። የዓባይን ውሃ ይሆን የሚፈልገው? ቀድመው በንግድ ከተደራጁት ግለሰቦች ጋር ምን ዓይነት ግንኙነት ይኖረው ይሆን?

በአገራት መካከል እየተዘዋወረ ንግድ ለማስፋፋት ከፍተኛ ባለሥልጣናትንና ዕውቅ መሪዎችን አጋር ማድረግ እንዳለበት ያውቃል። በፓራጉዌይ ደቡብ አሜሪካ ሰሜናዊ ግዛት የአውሮጳን ትንሽ አገር የሚያህል ሰፊ ይዞታ ከመንደርተኛው በ \$22 ሚሊዮን ዶላር ገዝቷል። የመንደርተኛው ተቃውሞ ከፓራጉዌይ መንግሥት ጋር ከመስማማቱ የተነሣ ሰሚ አጥቷል። በኛም አገር ይደገም ይሆን?

በዛምቢያ ደግሞ እ.ፌ.አ. በ 2001 የ 71 ዓመቱን የካቶሊካዊት ቤተ ክርስቲያን አዛውንትና ሊቀ ጳጳስ ሚሊንጎን 43 ዓመት ዕድሜ ካላት ከሬያዊት ጋር አጋብቶአል። ትዳሩ እርግጥ ሳይቆይ ፈርሷል። ግን በአማንያኑ ሥነ ልቡና ላይ ምን ያህል አለመታመንን እንደ ዘራ መገመት አያዳግትም። ለኢትዮጵያ ምን ታቅዶላት ይሆን?

ሙን በተጨማሪ ዋሽንግተን ዲሲ የሚገኘው የዝነኛው የ “ዋሺንግተን ታይምስ” እና የ “ዩናይትድ ፕሬስ ኢንተርናሽናል” “ኢንሳይት” እና “ዘ ዎርልድ ኤንድ አይ” ዜና አውታሮች ባለቤት ነው። መንግሥታትንና ባለሥልጣኖቻቸውን ማጥመጃ መረቡ እጅግ ሰፊ እንደ ሆነ እንገነዘባለን። መደመጥ የሚሹ ሁሉ ለምን እንደሚወዳጁት እንግዲህ መገመት አያቅትም።

ፖለቲካዊና ዓለም አቀፋዊ ዓላማ አለው፤ ዓለምን መቆጣጠር ተቀዳሚው ነው። የጅምላ ጋብቻ አፋጣኝ መንገዱ ነው። የየአገሩን የፖለቲካ፣ የሃይማኖትና የባሕል ሊቃናትን አጋር ማድረግ ጥረቱ ነው። እ.ፌ.አ. በ1972 ወደ አሜሪካ ሲገባ ፀረ-ከሚዩኒስት አቋም ለነበራቸው ለአሜሪካ ፕሬዚደንት ኒክሰን በወቅቱ የሚያስፈልገውን ድጋፍ መስጠቱና ተቀባይነት ማግኘቱ ይታወሳል። ለፕሬዚደንቱም ፓርቲ እስከ ዛሬ ድረስ የጠበቀ ወዳጅ ነው።

በ 2004 ለምሳሌ ለአሜሪካ ኩንግሬስ ንግግር ካደረገ በኋላ በነበረው ግብዣ ላይ ዘውድ ሲደፋና ራሱን “የሰው ልጅ አዳኝ፣ መሲሕ፣ የሚመጣው ጌታና እውነተኛ ወላጅ” ነኝ ሲል ተደምጧል። የኛንም መሪዎች ላሰበው ተግባሩ ቢያዘጋጃቸው አይድነቀን። ድርጅቱ በዋሺንግተን አካባቢ ለፈሰሰው ለአገራችን ሕዝብ መሰብሰቢያ አዳራሽ በመፍቀድ ቢያለሳልስ ወይም አንዳንዶችን ቢመለምል አይድነቀን። የዋሺንግተንን ባለ ሥልጣናት ያውቃቸዋል፣ እነርሱም ያውቁታል። ይደግፋቸዋል፣ ይደግፉታል። አዲሱ የተባበሩት መንግሥታት ዋና ጸሐፊ ኩሪያዊ መሆናቸው ባጋጣሚ ነው?

ሬቨረንድ ሙን ሆነ ሌሎች እንደ ማንም ግለሰብ ወይም ድርጅት እውነተኛ ማንነታቸውን ገልጠው የአገራችን ሕግና ሥርዓት በሚጠይቀው መሠረት ቢመዘገቡ ምንም አልነበረም። በክርስቲያን፣ በሰላም፣ በመንፈስ ቅዱስ፣ ወዘተ ሽፋን ግን አዘናግተው የሕዝቡን ባሕል፣ አስተሳሰብና እምነት ሲያዛቡ ጥያቄ ይፈጥርብናል፤ የፖለቲካ ሥራቸው ያሳስበናል። መግባባት እንዲኖር ከተፈለገ ሁሉም ወገን በጋራ ስምምነቶች መሠረት ለመተዳደር መፍቀድ ይኖርበታል።

ስለዚህም ስም አጠራራቸው ብቻ ሳይሆን ተግባራቸውም ግልጽ መሆኑ አስፈላጊ ነው። ይኸው ሬቨረንድ እ.ፈ.አ. ከ1950ዎቹ ጀምሮ በእስያ፣ በአሜሪካና በተለይ በላቲን አሜሪካ ሲያካሄድ የቆየውን መመርመር ይጠቅማል።

ያልጠረጠሩና ያላወቁ ለማይረባ ተስፋ እንዳይዳረጉ።
መቸውንም ቢሆን፤ የሚያውቁት ባላንጣ ከሚጠረጥሩት
ወዳጅ ሳይሻል አይቀርም።

ማስታወሻ